

о. ЙОСИФ СХРЕЙВЕРС, ЧНІ

Чудесне життя Сестри Варвари

Катерини Шапки, Генеральної Настоятельки
Українських Сестер Йосифіток
1896 - 1942

Із французької на українську мову переклав о. Богдан Курилас, ЧНІ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПЕРША ЧАСТИНА З ДИТЯЧИХ РОКІВ ДО ВИБОРУ НАСТОЯТЕЛЬНОЮ (ГЕНЕРАЛЬНОЮ)	5
РОЗДІЛ І.....	5
ПЕРШІ РОКИ КАТРУСІ. ІСУСІВ ПОКЛИК	5
КАТРУСИНЕ ПРАГНЕННЯ: ПІТИ НА ПУСТИНЮ	5
НОВА СПРОБА ПУСТЕЛЬНОГО ЖИТТЯ.....	6
КАТРЯ – ПОБОЖНЕ ДІВЧА	7
ПЕРШИЙ ЗМАГ-ПРОБА.....	7
ЛИХІ КНИЖКИ	8
РАДІСНИЙ СОН	9
НАПАСНИК У ВЛАСНІМ КАТРИНІМ ДОМІ.....	9
КАТРЯ РАДИТЬСЯ СВЯЩЕНИКА.....	9
НЕГАЙНИЙ ПРОЄКТ ОДРУЖІННЯ.....	10
НАПАСТІ ВІД РОСІЙСЬКИХ СОЛДАТІВ.....	10
КАТРЮ ПРИДЕРЖУЮТЬ, ЯК ШПІОНА	11
КАТРЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД СВАТАНЬ	11
ІСУС ХРИСТОС ПОКАЗУЄ КАТРІ ЇЇ ДОРОГУ	11
КАТРЯ НАМОВЛЯЄ СВОЮ МАТІР	12
КАТРЯ В ДУШПАСТИРЯ.....	13
КАТРЯ ЗНОВУ ПРОСИТЬ ДУШПАСТИРЯ.....	13
КАТРИНА МАТИ – У СВЯЩЕНИКА	13
ПРАЦАЛЬНИЙ ВЕЧІРОК – ОСТАННЯ СПОКУСА	14
ВІД'ІЗД.....	14
РОЗДІЛ ІІ.....	15
КАТРЯ – ПОСТУЛЯНТКА.....	15
ТРИ ПЕРШІ ТИЖНІ – В МАНАСТИРІ	16
САТАНА СПОКУШУЄ КАТРЮ	16
КАТРЮ НЕСПРАВЕДЛИВО ОБВИНУВАЧУЮТЬ.....	17
ОБМАН ВИЯВЛЕНО.	17
КІНЕЦЬ ЗАТІІ.....	18
СТРАХ НАНОВО'	19
О. ПРЕЛАТ КИРИЛО СЕЛЕЦЬКИЙ, ЗАСНОВНИК ЗГРОМАДЖЕННЯ, НЕЗДУЖАЄ	

.....	19
СМЕРТЬ ПРЕПОДОБНОГО ЗАСНОВНИКА	20
НОВІ ХРЕСТИ	20
ЧОРНІ ХМАРИ НАД ДОМОМ	21
ЗНЕЧЕВ'Я ВІДВІДИНИ ЄПИСКОПА	21
ДВА СОБАКИ.....	22
РОЗДІЛ ІІІ.	23
СЕСТРА ВАРВАРА – НОВИЧКА	23
АТМОСФЕРА ПРОЯСНЮЄТЬСЯ	23
С. ВАРВАРА – КОЖУМ'ЯКОЮ.....	24
С. ВАРВАРА ПРИ ВИПРАВЦІ СКІР	24
НЕЧИСТИЙ ЗАСІЯВ МІЖ СЕСТРАМИ КРАМОЛУ	25
СЕСТРА ВАРВАРА ОБВИНУВАЧЕНА ПЕРЕД ЄПИСКОПОМ	26
САМЕ ІСНУВАННЯ ЗГРОМАДЖЕННЯ ЗНОВУ ЗАГРОЖЕНЕ	26
МАЛЕ ЗГРОМАДЖЕННЯ СВ. ЙОСИФА НАД БЕРЕГОМ ПРОПАСТИ.....	27
ПРИМАНЧИВЕ ПРЕДЛОЖЕННЯ	27
ЦЕБЛІВСЬКІ СЕСТРИ ДІСТАЛИ СВОГО ВІЗИТАТОРА	28
ЦЕБЛІВ – МАТІРНИЙ ДІМ	29
ІСУС ХРИСТОС ПІДГОТОВЛЯЄ СЕСТРУ ВАРВАРУ ДО ЇЇ ЗАВДАННЯ	29
СЕСТРИ ПОРІШИЛИ ВІДОСЛАТИ З МАНАСТИРЯ С. ВАРВАРУ.....	30
С. ВАРВАРА РОЗКАЗУЄ СВОЮ ОСТАННЮ РЕКРЕАЦІЮ З СЕСТРАМИ	30
НАГЛЕ ОДУЖАННЯ С ВАРВАРИ.....	31
РОЗДІЛ ІV.	32
ЧАСОВІ ОБІТИ С. ВАРВАРИ	32
ПЕРШІ УРЯДИ С. ВАРВАРИ	32
З ПОСЛУХУ, ПРОСИТЬ С. ВАРВАРА ПОРОШІ В ІСУСА ХРИСТА	33
НАД С. ВАРВАРОЮ НАВИСЛО НАСТОЯТЕЛЬСТВО	34
ІІ ЧАСТИНА.....	35
Розділ І.....	35
С. ВАРВАРА В РОЛІ ГЕНЕРАЛЬНОЇ НАСТОЯТЕЛЬКИ.....	35
ВИБІР НА ВЕРХОВНУ НАСТОЯТЕЛЬКУ В РОКИ 1925-28	35
ПЕРШІ ОСНОВИНИ.....	35
ПРЕОСВ. ЄПИСКОП НЕ ЗНАЄ, ЧИ МАЄ ЗГОДИТИСЬ НА ЦІ ОСНОВИНИ	35
ОСНОВИНИ ВРЕШТІ ПРИЙНЯТІ	36
НОВІ ОСНОВИНИ С. ВАРВАРИ У ХЛІВЧАНАХ	36
НОВИЙ ДІМ У ЖУРАВЦЯХ	37
С ВАРВАРА ХОЧЕ ЗБУДУВАТИ В ЦЕБЛОВІ НОВІЦІЯТ	38
КЛОПОТИ С. ВАРВАРИ: ВОНА ЗНАХОДИТЬ ПІСОК	39
С. ВАРВАРА СТАЄ НА ПРЮ З ІСУСОМ ХРИСТОМ	39
ВИГРАЄ ІСУС ХРИСТОС.....	40
ЯК С. ВАРВАРА ПРОБУЄ НЕБОЖИНЕ ПОКЛИКАННЯ.....	40
Розділ ІІ.....	41
У ПОРУ ІІ ТРИРІЧКИ 1928-1931	41
С. ВАРВАРА ЗНОВУ ГОЛОВУЄ СВОЄМУ ЗГРОМАДЖЕННЮ	41
ПЕКЕЛЬНІ ЗАТІЇ БІЛЯ ЛІЖКА ВМИРАЮЧОЇ	41
С. ІРИНЕЯ І ДАЛЬШЕ ПО СМЕРТИ НАСТАВЛЯЄ РАДАМИ	42
ПРЕСВ. БОГОРОДИЦЯ У СНІ ОСТЕРІГАС С. ВАРВАРУ	42
СПАСИТЕЛЕВА ДОГАНА ДЛЯ С. МАРГАРИТИ	43
Розділ ІІІ	43
ГЕНЕРАЛЬНЕ НАСТОЯТЕЛЬСТВО С. ВАРВАРИ В 1931-1934 РР.....	43
НЕХІТЬ ДО ВЛАДИ.....	43
ВИДИВО СТРАШНОГО СУДУ	44
ІСУС ХРИСТОС НАВЧАС ВАРВАРУ ЯК РЕВНУВАТИ ДЛЯ ДУШ	45

СПАСИТЕЛЬ ПОПЕРЕДЖУЄ В СНІ С. ВАРВАРУ	46
ЛЕКЦІЯ ПРО ЧИСТИЛИЩЕ	47
ПЕРЕД НОВИМИ ВИБОРАМИ. СВІЖІ ТУРБОТИ СЕСТРИ ВАРВАРИ	48
БОЖЕСЬКИЙ СПАСИТЕЛЬ ПОЗВОЛЯЄ С. ВАРВАРІ ВИБИРАТИ.....	49
ДОДАТОК (1934)	50
АЖ ПО ЇЇ СМЕРТЬ: 16 ЧЕРВНЯ 1942	50
ОСТАННЯ НЕДУГА Й СМЕРТЬ СЕСТРИ ВАРВАРИ	54

ВСТУП

Катерина Шапка, в черництві: Сестра Варвара, українського роду. Народилася 1896 р. в одній сільській місцевині Галичини, Перемиської Греко-католицької Єпархії. На заклик таємного голосу посвятилася як дванадцять-літнє дівчатко Ісусові Христові, складаючи обіт і присягу чистоти. Пізніше, по багатьох досвідах, указав їй Господь монастир і Згромадження, в яким вона стала черницею. Діялось воно в Цеблові, біля Белза, у монастирі Сестер Йосифіток. По багатьох труднощах с. Варвара складає там черничі обіти. Скоро по тім Сестри вибрали її тайним голосуванням на Начальну Настоятельку свого Згромадження. На цьому місці вона витривала аж до своєї смерті, 16 червня 1942.

Як своєму духовному провідникові с. Варвара звірила мені з багатьох подробиць її життя та з початкових труднощів свого Згромадження. Ті записки написала вона на приказ свого духовного провідника і здала їх йому до повної розпорядимості.

Маю ці записки за свого роду спадок і тому в сумлінню повертаю їх сьогодні Українським Сестрам св. Йосифа, а через них усім, хто житиме в майбутньому в лоні цього Згромадження.

Тут знайдуть вони силу-силенну прикладів гідних наслідування. Та перш-за-все дякуватимуть Спасителеві, що вже довго наперед із зворушливою турботою приготував покірну колиску їхньому Згромадженню.

У хвилину здачі рукопису своєму провідникові с. Варвара сказала: "Нехай це письмо послужить на більшу славу Богу і для мого власного посоромлення." І справді, в записках с. Варвара розказує з однаковою нехитрістю і про ласки, що їх дістала, та тут же і про докорювання їй за невірності. Однаково відкрито оповідає про факти, які прославляють її, як і про ті, що її принижують.

Майже завжди вдовольавсь я вірним перекладом української розповіді с. Варвари. Тільки вряди-годи довелось мені вставити історичну нотку чи роз'яснення, необхідне, щоб зрозуміти розповідь.

Рукопис охоплює дві частини. У першій розказано події з 12-го року життя с. Варвари аж до часу, коли вибрали її Настоятелькою СС. Йосифіток. Ця розповідь творить собою одну цілість.

Друга частина охоплює час верховного настоятельства с. Варвари, від хвилини вибору аж до здачі рукопису духовному провідникові, себто від 1925 по червень 1934. С. Варвара вдовольається тут розповіддю найважливіших на її гадку – фактів із її життя.

Щоб задоволити читача, докинемо до тієї другої частини вдоватку короткий звіт із усього, чого нема в розповіді с. Варвари, від 1934 до 16 червня 1942, себто по дату її смерті. Для тієї мети довелось нам послужитися її листами до свого духовного провідника, які писала вона в Бельгію чи Рим. Тих вісток – порівнююче, не багатько. Сестра Варвара писала не часто, до того ж війна невдовзі майже внеможливила всякий листовий зв'язок.

Подробиці про її недугу, смерть і похорони взяті з листів Сестер про ці болісні події.

Прочитуючи оті сторінки, читач побачить Нове справдження Спасителевого слова: "Благословлю Тебе, мій Отче, Владико неба і землі, за те, що Ти затаїв це перед мудрецами й розумними, а відкрив маленьким." (Мт. II: 25).

Скільки цінних поук уміщується в цій простій розповіді дитини села, яку проте вчив і кермував нею Г. Н. Ісус Христос, піддержував безупинно в боях за чернече покликання, обороняв посеред великих небезпек для її чесноти, якої призначенням було в смиренні своєму стати головною Настоятелькою молодого Згромадження!

о. Йосиф Схрейверс, ЧНІ

ПЕРША ЧАСТИНА З ДИТЯЧИХ РОКІВ ДО ВИБОРУ НАСТОЯТЕЛЬКОЮ (ГЕНЕРАЛЬНОЮ)

РОЗДІЛ І. ПЕРШІ РОКИ КАТРУСІ. ІСУСІВ ПОКЛИК

Катрусі Шапка (опісля в Згромадженню: Сестрі Варварі) минало 12 літ, коли ГН Ісус Христос уперше покликав її, щоб Йому посвятилась. У покірному житті хліборобської родини Катрі призначено було пасти на вигоні батьківський скот. Катря полюбила це зайняття. Бувало, само-саміське на вільному просторі, могло дівчатко досхочу намилюватись гарною природою, попрошітувати свої молитви та на дозвіллі попрочитувати книжки духовного змісту. Найрадше читала вона книжки про любов до Спасителя, про жертви з любови до Нього, про красу дівичого стану.

Якось, розказує с. Варвара, на лузі при отарі, почувся мені таїнственний, та який же милий і солодкий Голос, такий, що годі було йому прислухатися: "Дитинко, віддай Мені своє серце й полюби мене вище всього!" В одну хвилину я зрозуміла, чого Ісус хотів від мене.

Я припала лицем до землі й відповіла словами присяги: І я вибираю Тебе, мій Ісусе, для себе. Так житиму для Твоїї волі, щоб угоджувати тільки Тобі одному. Хочу ввік бути Твоя а більш нічия, мій Ісусе, дорожчий мені над усе, що в світі. Ісусе, бажаю жити в святій чистоті аж до смерти. Спомагай же Ти мене, Ісусе, і якщо я мала б спроневеритись Тобі, то радше поперед мене наглою смертю від такого нещастя"

Катря вірна була тій своїй присязі аж до кінця, хоч як багато жертв прийшлося їй для цього заплатити. Але й Ісус Христос і Собі останеться на завжди вірним для неї і в час труднощів чи загроз, бувало, на чудесний лад прийде повчити її, попередити, а то й вирвати з небезпеки.

КАТРУСИНЕ ПРАГНЕННЯ: ПІТИ НА ПУСТИНІЮ

Від часу тієї таємної зустрічі з Господом молоде дівча змінило свою вдачу: минало їй щотільки дванадцять літ, а вже світ став для неї байдужим. Тягнуло її в самоту ачей удасться їй іщераз наново почути цей чарівно-солодкий голос. Тужила навіть до смерти, щоби з'єднатися з Ісусом Христом. Почало набридати їй навіть родинне життя.

Тоді дівча порішило втекти з батьківського дому та зажити пустельницею в лісовому урочищі Хлопи, недалеко міста. Колись поставлено там каплицю для Пр. Діви Марії, Котра була з явилась на тому місці. Коли Катрі було щотільки вісім років, ходила вона туди раз на прощу з батьками. Он як розказує вона сама про цей подвиг:

"У дитячій голові я подумала собі: замешкаю в тій лісовій капличці, як пустельниця. Там молитимусь уволу, а Ісус Христос, що осолодив таке життя стільки там інших пустельників, допоможе й мені.

Ця думка так оформилась у мені, що я рішила на 13-тому році життя здійснити свій намір. Був місяць травень. У товаристві інших дівчат пішла я під Розп'яття, перед яким кожного вечора співали в нас маївку. Помолившись перед хрестом, я рішила покинути рідну хату й податись смерком до вище згаданого лісу.

Всі люди, дівчата й дітвора, що молились перед хрестом, уже були розійшлись хто куди. А я ще далі молюся востаннє, хочу розпрощатися з дорогою фігурою, хочу випросити собі в Божого Сина ласку щасливо дібратися до Матері Божої в дуброву. Поцілувала я хрест і в великій радості встаю та живо йду почерез поле в сторону лісу. Хочу швидко віддалитися від моєї рідні, хочу жити тільки з Ісусом Христом і для Нього самого.

До лісу було 21 кілометрів. Уже скінчилися наші сільські поля, а зачиналися Островчанські, бо Острів межував із нашим селом. Нагло почула я за собою гомін людських голосів і гавкіт нашого собаки. Глянула назад себе і з острахом бачу: за мною женеться ціла громада старших і дітей, а посеред них видно мого брата, старшу сестру та батька. Аж до тієї хвилини в мене й гадки не було, що за мною можуть шукати, то й увесь час ішла я співаючи.

Що ж тут діяти? Я спам'яталась і почала втікати. Та вже було запізно. Мій брат раз-два наздигнав мене, поцілував та завів до тата. Тато взяли мене на руки й так несли, бо мала пустельниця ридала гіренько й ніяк не хотіла вертатись домів.

Ніхто, за винятком Ісуса Христа, не знав, куди я йшла й чому плакала. Люди перешіптувались поміж собою, що мені певне щось у голові не добре. Інші подекували, що я таки мусіла насправді захитатись у здоровому глузді. Інші врешті казали, що то нечистий дмухнув на мене й заніс далеко в поле.

Принесли мене до хати. Збіглася сила людей і кожний радив, як мене лікувати. А я плакала безумовно, та не сказала нічого нікому, хоч люди весь час випитували мене, куди я вибиралася йти, чому втікла з хати і чому так плачу.

Врешті поклали мене в постелю, поставили на голову обклади з холодної води та всю ніч вартували біля мого ліжка, щоб була не кидалася.

Вранці я встала весела, як звичайно. Стали мене питати, чи пам'ятаю я щось із того, що було вчора ввечері. Я вдавала, що не пам'ятаю. Тоді дали мені спокій."

НОВА СПРОБА ПУСТЕЛЬНОГО ЖИТТЯ

Вище описана пригода та її неждане закінчення не відвернула дівчати від прагнення піти на пустиню. Минали дні, а думка кинути дім і родину опановувала дівча щораз то більше. Але як його тут: здійснити свою мрію? Катруся не знала, що їй робити. Не мала нікого, у кого могла б знайти пораду. Покинена сама собі, була вповні безсилна. А їй же так хотілось іще більш любити Господа Ісуса Христа та жити чи вмерти для Нього.

Годі їй було довірити свою тайну на сповіді. "Навіщо – говорила вона до себе – він мене не зрозуміє, бо він – одружений (Відомо, що світському духовенству дозволялося тоді у Східній Церкві жити подружнім життям). Зрештою, була я в страсі, що отець парох стане віраджувати мене від мого наміру. Ой, думала я собі, коби то вдалося мені найти повірника моїй душі, то я розкрила б йому всеняке моє сумління та слухала б його.

Так серед муки й непевності минув іще один рік і мені пішло на чотирнадцятий. Саме тоді багато моїх односельчан збиралося піти на відпуст на Пацлавську Кальварію (Славне на всю Галичину відпустове місце, куди збиралися вірні обидвох обрядів: українського й латинського), біля Перемишля. Я дуже просила батьків, щоб дозволили мені піти на цей відпуст. До Кальварії від нас було 9 миль (46 англ. миль) на піхоту. Моя мама боялася за мене й кажуть: "Коли підеш туди, то вже не вернешся". І справді, я того й хотіла. Я не знала й досі мені невідомо, звідки мама знала про те. Отже мама звеліла старшій за мене сестрі йти зі мною на прощу і добре мене пильнувати, щоб я не залишилася де на Кальварії. Але я нишком думала собі: Ой, матінко моя, не впилювати мене моїй сестриці, я таки сховаюся в тих лісах і не бачити вам мене більше.

Під час прощання з рідними мати поблагословила нас і каже до старшої сестри: "Пам'ятай же мені! Коли не приведеш її назад додому, то й сама не показуйся мені на очі!" Тоді рушили ми в дорогу з іншими паломниками, йшли три дні і три дні провели на Кальварії.

Цей відпуст був для мене великою ласкою. Спаситель знову сильним голосом заговорив до моєї душі. Він дав мені пізнатись особливішим способом та вимагав від мене жертв і вірності для зробленої присяги. Ісус Христос показав мені, скільки Він настраждався для добра моєї душі, перш-за-все в час двигання хреста. Я продумувала над тим цілісний день, а ввечері, буди ще натще, я прийняла св. Причастя. Господь, у свою чергу, сповнив мою душу невимовною радістю й невідомим мені досі щастям. Я ладна була з любови до Ісуса Христа піти на муки й смерть, готова втратити все і зовсім зректися себе, коби тільки не втратити його та не зневажити Його ніколи більше.

Але, як його тут доконати цю жертву? Я не знала як, а Христос не казав нічого. Я дуже мучилася. Тоді й вирішила: не повертатись домів, а замешкати в гаях, що довкола Кальварії.

Отже, коли богомольці вибиралися в путь, я сховалася на горах, близько ікони Богородиці. Сестра кинулася шукати мене, та надаремне. Потішалася вона думкою, що я мабуть пішла скорше домів. І справді, щоб не надто її засмучувати, я була попередила її, що буду в хаті скорше за неї. Так оце всі люди з нашого села почали їй говорити, що ніхто не бачив, щоб я

відходила в дорогу. Тоді сестра стала з таким завзяттям шукати по всіх закутках за мною, що врешті найшла мене на тих хорах. "Так довго вже шукаю за тобою!" – каже мені сестра, вся в сльозах. "Наші всі вже пішли в дорогу й оставили нас позаду. Ходи, ти ж чула, що мені мати наказувала". Я розплакалась і собі та благала сестру, щоб дала мені спокій і верталась сама додому. Та сестриця не погоджувалась і вговорювала мене йти домів. Тоді я впала навколішки й стала молитись. У цей час відізвався добре знайомий мені Голос. Він дав мені лагідний наказ: Вертайся до мами, ще за скоро до жертви. Я сам скажу тобі, коли й де принесеш жертву.

Вмить підіймаюсь весело й кажу сестрі: Ходім додому. Не плач. Ми ще наздоженемо товаришів дороги."

КАТРЯ – ПОБОЖНЕ ДІВЧА

Тепер Катруся заспокоїлася. Отже жила спокійно в богобійності й не різнилась нічим від інших дівчат, своїх по дружечок.

У парохії добре розвивалося Братство Пресвятого Серця Ісуса. Катря вписалася до цього братства і швидко стала в ньому ревнителькою. За звичаєм сестриць, раз на місяць приступала до св. Причастя. В першу неділю місяця й у дні великих свят дівчата віддавали особливішу пошану Євхаристійному Господеві: кожна держала в руках запалену свічку, а визначені – братські коругви.

"Мені було шістнадцять років. Якось, у свято Введення Пресвятої Діви, я стояла на Сл. Божій із коругою в руках, посередині храму. У хвилину освячення охопило мене таке живе почування любови до Ісуса Христа, що я втратила свідомість. Опускаюся на коліна, коругов вихоплюється мені з рук. Люди з-поблизу кидаються на виручку мені і я врешті приходжу до себе після цього захоплення Г. Н. Ісусом Христом. Вся спаленіла на лиці, так засоромилася. Та моє серце трепетало з радости, бо ж Ісус Христос відвідав мене знову. А було мені так соромно тому, бо випадок стався на очах усього села і люди по-різному напевно будуть собі його пояснювати. Проте внутрішня потіха була куди сильніша за сором: чого сильнішого ще за той сором не хотіла б я витерпіти, коли б тільки могли знову повторитись одвідини Ісуса Христа."

Та Господь не відзивався.

Катрусі не конечно було в той час прислухатися чудесному голосові божественного Вчителя. Вона вправлялася в чесноті, за прикладом інших богобійних дівчат свого віку. Залюбки, бувало, зачитувалась у релігійні книжки, життєписи Святих, історії мучеників перших сторіч, у Діяння Апостолів та інших духовних творах. Книжки позичав їй дуже релігійний односельчан, ровесник і товариш із шкільної лавки.

Так гартував її Бог у передбаченні боїв, які наступали.

ПЕРШИЙ ЗМАГ-ПРОБА

"Я мала сімнадцять років, розкаже Катря. На моє велике горе пізналась я з однією дівчиною, що служила в сусідській хаті. Ця дівчина була гарна на вроду, але пуста вдачею. Я пізнала її та полюбила як рідну сестру й хотіла навчити її любити Ісуса Христа. І вона мене полюбила, але захотіла рівночасно потягнути слідом за собою на стежину гріху. До цього часу не дозволила вона була собі на погані діла. Але в своїх думках і побажаннях вона раз-у-раз поривалася на пустощі.

Господар, у якого оця товаришка була наймичкою, крадькома вів розпутне життя та й захотів звести й свою наймичку. А ця приходить до мене, розкаже про затії свого господаря та радиться, що їй робити, словами: "Відай треба мені піддатися його підшептам, він же такий щирий і чутливий для мене". А я їй кажу: Коли так, то не дружити нам більше з собою, бо тебе скортіло передатися сатані, а я – хочу належати до Бога. Між нами розкриває гирло безодня.

Мої слова зворушили її. Дівчина пообіцяла держатись осторонь від гріху, коли через нього має пропасти наша дружба. А я їй кажу: Що там дружба зі мною, дрібниця. Головне ж, що ти гріхом страшиш Бога. Бо хто дозволяє собі на гріх, той відкидається від Бога. ■

Мені здається, що ця дівчина послухала мене, зрештою, треба їй це признати, все була щира в своїх словах.

Коли тільки господар став їй знову крутити голову, наймичка по-щирості розповіла

йому про нашу розмову й заявила, що ніколи не згодиться на це погане діло, без порозуміння зі мною".

ЛИХІ КНИЖКИ

Ми читали в життєписах багатьох праведників, навіть визнаних за Святих, що в якусь добу їх молодости знайшлись вони, бувало, над берегами безодні гріху. Господь Бог допустив такі небезпеки на них, навіть дозволив на перехідний час занепасти їм у ревності. Чому? Бо хотів, щоб вони наче пальцем доторкнулися до безмірної крушкості кожної людини. Бо хотів на все їх даліше життя загартувати їх на небезпеку гордоців.

Божественне Провидіння, серед своїх милостивих замірів, допустило цю пробу і на молоду Катерину.

Дванадцятиліткою, в пориві любови й великодушності, дівча присягало йому вірність аж до смерті. Ісус Христос не позабув на цю присягу. Він же ж – приятель вірний. Він не дасть їй зломити свою присягу, а одночасно й уможливить їй збагнути власне її безсилля. Он як пізніша настоятелька й керівниця душ легко вичуватиме кволість людської природи та буде їй спочувати.

Згаданий господар-сластолюбець, правдиво диявольське знаряддя, посоромився в першій своїй спробі спокусити Катрусю. Тоді підбирає складнішу затію. Знаючи велику любов Катрусі до книжки, підсуває Катрі руками своєї наймички всякі романи. Нехитре дівча прийняло їх і першу книжку прочитало, не бачивши в ній зла. Те саме з другою книжкою і дальшими томами. А в дальших книжках уже були речі незгідні з вірою й християнською обичайністю.

Так неспостережно, довгими місяцями небога Катря вбирала в себе вбивчу отрую. Невдовзі підупала початкова горливість дівчини. Занедбала св. Причастя в перші неділі місяця. Стала очаровувати собою світ, приємно їй було, коли за нею увихались і їй підхліблювали. "Але, – додає С. Варвара в своїй ширості — мені тоді далеко було ще до думки чи побажання нескромного гріху".

Але загроза була вже велика й Господеві вгодно було прийти на допомогу. Якось, за своїм звичаєм, упірнула Катря вся в читання. Надходить побожний хлопець, її давній шкільний товариш.

"Що ти читаєш?" – питається. А Катря саме читала любовний роман. Побачивши її знічення, хлопець узяв книжку, прочитав кілька рядків, а там каже поважно: "Дівчина, яка себе доцінює, не повинна читати такого. Не гадай собі, що щоби провинитися проти чистоти, треба аж поганих учинків. Нераз уже сама добровільна думка чи лихе побажання опоганюють цю чесноту".

"На такі слова – розказує Катря – я вся спаленіла. Водночас стало мені докоряти сумління. То я кажу хлопцеві: Бери цю книжку й поверни її моїй подрузі. Нехай вона перестане приносити мені такі книжки: я не буду їх більше читати.

Тоді відчула я в серці і ганьбу і радість одночасно. Радість, що розірвала кайдани, які поневолі сковували мене.

Коли хлопець пішов уже собі з хати, стала я думати над своєю душею і здавалося мені, що Ісус Христос важко докоряє мені: "Ти паленієш перед лицем порядного хлопця, а ніяк. не соромилась перед Моїм лицем, хоч Я завжди з тобою. Де ж вона, ця обіцянка вірності, що ти Мені її дала?"

Цього вечора я вже не пішла до своєї товаришки, не шукала ніякого іншого товариства. Я горливо молилась і з боєм думала про своє душевне положення. Довгими місяцями я занедбувала щомісяця сповідатись. Я паленіла з сорому перед Господом Богом і перед моїм сумлінням. Уся збентежена, я молилась так довго, доки не вирішила піти ранком до церкви та позбутися тягару моїх гріхів. Аж тоді заснула спокійно.

РАДІСНИЙ СОН

"Цієї ночі – розкажує Катря – я бачила сон, що став могутнім поштовхом до мого навернення та допоміг мені додержати добру постанову.

Здавалося мені, що йду цвинтарем посеред могилок. Посередині цвинтаря видно чудову капличку, куди заходили й виходили душі. У кожної в руках пишні різнобарвні квітки. Мене взяла цікавість. Заходжу і я в каплицю, – кому це душечки несуть цвіти? Бачу там Божу Матір. Вона лежить на гарненькому катафальку, гей би мертва, чи вснула. І це так при Ній розкладають душі всі оті квітки. Я ввійшла голіруч і дуже засоромилася. Вибігаю прожогом із молитовниці та мерщій шукати квіток для Пречистої Диви. У рові, що кругом цвинтаря, надібала я декілька квіток; мізерненькі вони, правда, мізерні, але живі цвіти. Зірвала я їх, уклала в китичку і швиденько до каплиці, щоб доручити Божій Матері. Кладу китичку на підвищенні, ліворуч Марії. В цю ж хвилину Богородиця стрепенулась і всі штучні квітки попадали на землю. Я схилилася та хочу позбирати найкращі китиці для Пречистої Диви Марії. Та Матінка Божа поглянула на мене добряче, вказує на зложені мною квітки (вони не впали на землю!) та й каже: Доню, не треба мені чічок, я хочу лише, щоб чистим було твоє серце.

Пробудилась я, вся в сльозах із жалю й на радощах. Плакала з жалю, що квітки моєї невинности такі марні й дрібні. Плакала з радощів, що – не зважаючи на те – Божа Мати прийняла мою китичку. Стала я її просити, щоб вислала мені ласку щирого навернення та жаль за мої гріхи й невірності."

НАПАСНИК У ВЛАСНІМ КАТРИНІМ ДОМІ

"Розпутний мужчина, завзятий на моє зіпсуття, дізнається, що я відмовилась від його книжок. Зараз другого дня приходить сам до мене. На лишенько, в хаті не було нікого, а дев'ятирічна сестричка тількищо вийшла була з хати.

Він прийшов не з книжками, а щоб у власній особі намовити мене до гріху. Я всіми силами стала боронитись, бо напасник хотів узяти мене силою. Та саме в цій хвилині моя найменша сестра впала з розгоном у хату. Мужчина змішався й забрався з хати невдоволений, а я дякувала Пречистій Диві Марії за те, що вирвала мене з рук напасника."

КАТРЯ РАДИТЬСЯ СВЯЩЕНИКА

Побожне життя попливло свіжим руслом. Одне тільки тривожило дівчину, а це – її будуче. Отже рішається висповідатись із усього життя та розгорнути перед священиком усі тайни своєї душі. Так хоче пізнати, як має жити в майбутньому.

"У своєму лукавстві була я теж і горда та не хотіла довірити мою тайну нашому священикові. Іду аж на даліше село, де жив старенький панотець. У сповіді звірилась йому з усього, що було в мене на душі, та прохаю порадити мені, як мала б я виконати приречення Богові з часу, коли мала дванадцять років.

Я висповідалась дуже широко й відкрила найглибші задуми душі. Та цей священик не зрозумів мене. Замість порадити, що мені діяти, він заявив, що в 12 років я була ще за молода до подібних приречень для Господа Бога. Отже моя присяга мене не зобов'язувала і я могла вийти заміж. Замужем зроблю більше добра, ніж у дівочтві, бо могтиму свято виховувати дітей, бути християнською матір'ю та прислужитись отак громадськості.

Такі поради дуже знеохотили мене в душі проти цього священика так, що я навіть не сміла тоді прийняти св. Причастя.

Так отже духове знічення було в мене по тій сповіді ще дужче, як перед нею... Словом, я попала в глухий кут. Раз-у-раз поринала в тайни мого сумління: чи справді не мала я тоді зрозуміння того, що прирікаю Богові, не знала глузду в тім, що робила? Так мусіла я ствердити, що в хвилину мого приречення Христові: жити в дівочтві й радше вмерти, ніж статися Йому невірною – я так же добре здавала собі справу зі значення моєї присяги й вартости чистоти, як ось здаю собі й тепер, у вісімнадцятому році життя.

Кому ж тут треба було тепер вірити: чи оцьому священикові, чи радше тайному Голосові, що не залишав мене в спокою. Отже я порішила вже нікого не радитись і не гадувати про моє рішення: жити в чистоті, бо так чи сяк ніхто мене не зрозуміє. Всяк бо кохається в світі

й уганяється за його насолодами.

Назверх я ні в чому не змінила своїх духовних вправ, та в душі навіть найбільш невинні розваги сповняли мене почуванням гіркощів. У своєму життю вичуваю велику порожнечу, а світові її ніяк заповнити. Часто поплакую потайки та прошу Ісуса Христа вказати мені, кудю мені йти. Але Господь мовчав і безталанному дівчаті ні звідкіль просвітку ні ліку на його муки.

Моя мати деколи журилася мною. Бачили, що я так часто пригноблена. Питаються мене, бувало, що мені? Я відповідала непросто; що воліла б умерти. Смерте моя, чому так баришся? І справді ліпше було б мені тоді вмерти, ніж у такій непевності жити. Не знати що діяти з собою, ні як сповнити мої обов'язки супроти Бога.

Одне, що на часок утихомирювало моє горенько, це було читання добрих книжок. Позичав мені їх завжди мій шкільний товариш, якого й звали "монахом" за його богобійне життя.

Навіть поговорити з ним трохи, то вже мені лекше було на душі, бо і його мрією було: вступити в монастир. Він не говорив чогось такого, що мало б мене тільки бавити, а розмовляв про те, як його вгодити Господу Богові, як вести святе й непорочне життя.

Я не звірювалась йому зі своїх задушевних почувань, та й він держав у тайні свої пляни на майбутнє. Але й без слів ми відчували, що наші душі розуміють себе взаємно."

Кому ж тут треба було тепер вірити: чи оцьому священикові, чи радше тайному Голосові, що не залишав мене в спокою. "Отже я порішила вже нікого не радитись і не згадувати про моє рішення: жити в чистоті, бо так чи сяк ніхто мене не зрозуміє. Всяк бо кохається в світі й уганяється за його насолодами.

Назверх я ні в чому не змінила своїх духовних вправ, та в душі навіть найбільш невинні розваги сповняли мене почуванням гіркощів.

НЕГАЙНИЙ ПРОЄКТ ОДРУЖІННЯ

„Якось цей хлопець приніс мені книжку. В ній була розповідь про двоєчко святих подругів, що жили разом у повнім дівіцтві. Все своє життя натрудилися багато для Божої слави й для добра душ і померли свято в невиннім дівстві.

Я дочитала книжку до кінця. Мій друг питається мене, чи життя подібне до життя оцих святих подругів мені подобається. Кажу, що так. Хлопець на те: „То може б ми вдвійку зачали наслідувати таке святе і високе життя?" Тоді докинув: „Я добре знаю, що ти хочеш з любови до Господа Бога жити в чистоті. Але і я не хотів би нічого іншого в світі, як знайти жінку, що хотіла б жити разом зо мною в дівичому стані."

Слова цього хлопця сподобалися мені. Здавалось мені, що вже кінчається моя непевність, як маю додержати мою обітницю Богові. Було це щастя для мене знайти людину, що мене зрозуміла, любила Бога і святу Чистоту.

Тому часто одне одного заохочували ми до чесного й доброго життя. Мені було 18 літ, йому 19. Так у радості проминув цілий рік. Одне одного підбадьорювало словом і добрим прикладом, аж тут у 1914 р. спалахнула світова війна.

Мого друга взяли до війська. На прощання він поручав мені ще жити для одного Бога і, коли треба, то й життя своє віддати за Бога і Віру. А я повісила йому на шії медалик Найсвятішого Серця Ісуса і Пречистої Діви Марії. Він поцілував медалик і сказав: „Радше вмерти, як згрішити мені".

НАПАСТІ ВІД РОСІЙСЬКИХ СОЛДАТІВ

Отже Катруся осталася знову самотня. Та окрилювала її надія: „Мій друг вернеться з війни, і настане кращий час. Нераз, бувало, я своїй голові снувала для нього і для мене прерізні пляни відносно життя чеснот, проведеного разом.

Так проходив час і швидко привалилося до нас воєнне лихоліття. Бували для мене жахливі хвилини. Нераз треба мені було з нараженням мого життя боротись, щоб не датись на злочинні затії солдатів, мадярів та інших. Вони напастували мене подібно, як хижі вовки свою добычу.

Бог допоміг мені спекатися всіх тих справді великих небезпек. Ісус Христос приходив

мені з чудесною виручкою. А щоб ніхто не сумнівався, що Господь Ісус Христос рятує з небезпеки кожну душу, яка не хоче згрішити, я розповім бодай один випадок з мого життя, хоч мала в життю чимало подібних.

Бувши найстаршою в рідні, я мусіла заступати мого тата, що пішли на війну. Якось іду на поле з малим десятилітнім братіком. Уже наше село було далеченько, коли раптом чую за мною гуркіт повозки. Глянула я позад себе і вся отетеріла зі страху: шість донців женеться за мною, так і чую, що їхнє одиноке бажання – заспокоїти свою пристрасть. З глибини стривоженого серця кричу: „Пресвяте Серце Ісуса, рятуй мене, або зішли мені наглу смерть." У цій хвилині возик із солдатами перекидається на перехресній дорозі. Коні повідпрягувались і пігнали в поля. З-під воза стирчали тільки солдатські чоботи. А я за той час пігнала з усієї сили додому, дякуючи Ісусові Христові.

КАТРЮ ПРИДЕРЖУЮТЬ, ЯК ШПІОНА

Під час облоги Перемишля, мене арештували, як шпiонку і завели до військового команданта. Він дав мені до вибору: або ти підкоришся моему бажанню і в такому разі дістанеш від мене ще й купу рублів, або – поїдеш на Сибір. Я відповіла йому: „Піду радніш на Сибір, бо Сибір – це все таки не пекло. А перед вашою волею не вгнуся й рублів ваших не треба мені, бо душі не продам за гроші. А схочете взяти мене силоміць, то Бог наглою смертю поразить вас у моїх стіп. Коли в ваших військах є чимало командирів таких, як ви, то вашу Расею Господь тяжко скарає".

Дивне диво, на ці слова, командир не тільки не розлютився, але ще й похвалив мене: „О, побільше б мені таких вірних друзів як ти!" І додав: „Вертайся додому. Бог оберігатиме тебе. Помолись деколи за мене."

КАТРЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД СВАТАНЬ

Отак гриміла війна, наводила з собою і грозу і лихо. Одного дня повиганяли з хат спокійних селян. До того ще голод, злидні і кинулися пошесні недуги. А найбільше дошкулювало мені те, що спокусник усюди наставляв пастки на мою невинність. Та Ісус Христос не попустив мені впасти жертвою гріху.

Тоді швидко москалі взяли голодом фортецю Перемишль. Молодий хлопець повернувся з війни. Вже з перших слів я взнала, що він не той, що був раніше. Він любив мене дальше, але його любов не була та сама, в ім'я якої ми пообіцяли собі жити разом і освячуватись. У мене залишилась до нього тільки прихильність із вдячності, що це він допоміг мені колись відцуратися від гріховного шляху, на який я була вступила. Зрештою дане йому колись мною слово вже не в'язало мене. Я згодилась була колись вийти за нього заміж, але під умовиною, що житимемо вдвох у дівичій невинності та взаємно допомагатимемо одне одному здобувати святість. Тепер він заявив мені, що таке життя йому не під сили. Тоді я сказала йому рішуче, що не дам йому мого серця, бо від дванадцятого року життя воно ціле належить Христові. Хлопець цей, розуміється, ще всіляко старався приєднати, мене собі та дійти до мети, але тим разом Спаситель зміцнив мене. Я остоялась і хлопцевим залицанням.

ІСУС ХРИСТОС ПОКАЗУЄ КАТРИ ЇЇ ДОРОГУ

Так скрутилось це знайомство. Катруся наново в дошкульному клопоті. Як їй сповнити Божу волю? Як утихомирити своє страждуче серце? Годі їй було довше лишатися вдома, раз із огляду на батьків своїх, то знов задля старальників до її руки.

Катря благально закликає тоді собі на поміч Пресвяте Серце Ісуса і хоче пізнати, куди їй іти. Бо, з одного боку, казала вона, світ хотів вдертися в моє серце, а і демон робив усе можливе, щоб схопити мене в свої пастки. „Нащо тобі ще дальше шукати, нашіптував він їй. Бач, як світ любить тебе і побивається за тобою?" За Божою поміччю я відбила ці затії і дальше прохала світла й потрібної сили.

Вкінці молитву мою вислухано. В сам день св. Йосифа, подруга Діви Марії, зачула я в церкві проповідь нашого отця пароха Н. Н. про цього великого Святителя. У проповіді і оворилось про благородство і велич чистоти. Кожне слово душпастиря було цінним бальзамом

для мого серця. Під кінець проповіді сказали о. парох, що є душі, які прагнуть берегти святе дівцтво й іти за прикладом св. Йосифа. А тоді каже: „У моєму рідному селі живе старенький священик, який заложив Згромадження св. Йосифа. В ньому живуть святі й невинні дівчата для Ісуса Христа, під покровом св. Йосифа”.

В цю ж хвилину добре відомий мені внутрішній голос каже до мене: „Хочу мати тебе серед цих обранок; там є в Мене місце для тебе”. Почула я солодкий цей голос і серце моє спалахнуло любов'ю. Обновила душа моя й злинула вгору, як цього незабутнього дня, коли Ісус Христос перший раз заговорив до мене на лузі. Я і кажу Йому: „Господи, нічому вже тепер не відорвати мене від Тебе”.

Священик скінчив казання та й каже: „Тепер станьмо навколішки й молимося. Може Ісус із нашої парохії обрав яку душу, що житиме життям цих вибраних дівчат”. І разом зо священиком уся церква стала молитися за ласку витривання для душі, яку Христос вибере в парохії та покличе до черничого життя. Тоді ласкавий голос промовив у моєму нутрі: „Я це поклопотався, щоб молились за тебе. Так матимеш силу перемогти в труднощах, які звальяться на тебе”.

КАТРЯ НАМОВЛЯЄ СВОЮ МАТІР

З цією добірною ласкою розвіялись усі вагання в дівчини. Ісус хотів мати Катрю черницею. Він навіть Сам приготував їй місце в Цеблові серед Сестер Йосифіток. Сповнена радощів, Катря плакала за щастя.

Але треба було подумати та виконати цей гарний намір. Вона знала, що бути труднощам, адже Ісус Христос заставив усю церкву молитись за сили для неї. А перші труднощі прийдуть від рідної неньки.

„Як тут, розказує Катруся, попередити маму? Як сказати їй про близьку розлуку? Воно коштуватиме мене незвичайно, я ж добре знала, як любить мене матінка. До того, мій батько ще не прийшли з війни. З цієї причини, казала я собі, мати не згодяться ніяк пустити мене. Вони докорятимуть: на кого ж лишаєш, доню, свою матір? Певно, вдома жили ще дві сестри й один брат. Але ж старша з обидвох сестра важко хворувала на суглобовий ломець (ревматизм). Другій сестрі минало десять літ, а братові пішло на 12.

Та любов до Ісуса Христа перемогла в моєму серці. Я звірилась із моїм пляном найперше хворій сестрі, шістнадцяти літ. Прохаю її: Уговори нашу маму, щоб не противилась мені піти туди, куди зве мене Христос.

Моя сестриця мала добре серце й собі любила Спасителя. Я їй кажу: „Як стану черницею, тато вернеться з війни і ти сама подужаєш”. Сестриця завжди вірила мені на слово. Вона й попереджує матінку, що незабаром треба мені йти з дому в монастир.

Я прагнула переконати маму, що ніщо в світі не затримає мене вдома. Тому навмисне втаємничую свою сестру в мої покути. А були вони справді болючі: Розпалю бувало аж до білого хрещика й медалика і ними випалю собі на грудях незнищиме тавро. Трохи лише заблизнились ці рани, то я для більшого болю посиплю їх сіллю. Або бувало поставлю на рани платинку, а як платинка присохне, відірву її з усіх сил. Це так я хотіла з досвіду взнати муку Спасителя, коли здирали з Нього одержу, прилипли до ран. В час оцієї муки серце мов бралось вогнем любови і я повторювала: або жити мені з Ісусом, або вмерти для Нього.

Ці рани й показую сестрі, не для пустої слави від неї. Хотілось мені, щоб вона сама намовила маму, що ніяк не спинити мене вдома. Схочуть мама силоміць держати мене вдома, то знай, я так катуватиму своє тіло, що помру і з'єднаюся з Ісусом Христом.

Моя сестра напричуд сповнила завдання покладене мною. Вона так уміло представила матері моє прохання, що мати дозволила мені йти: „Що ж! То йди, доню, іди в монастир”.

Іду подякувати матінці за цей дозвіл. А вони в плач і давай мене благати: Доню, лишися, бодай доки тато не вернеться з війни. Я їм на те: то я хоч піду до духовного отця. Нехай напишуть листа до цього монастиря, щоби прийняли мене. Хто знає? Може не приймуть мене, а за, той час ану ж скінчиться війна й тато прийдуть додому.

Мамі стало лекше. На другий день іду до отця духовного з нашої парохії. Прошу його написати письмо до цих вибраних черниць, про яких він говорив на проповіді. Напишіть, отче,

прошу його, щоб мене прийняли.

КАТРЯ В ДУШПАСТИРЯ

Отець парох сильно здивувався, коли довідався, що обраною зі слів проповіді ніхто інший, а саме Катруся. То він її вговорювати:

„Мені важко позбутися такої парохіянки, як ти. Тебе конечно треба твоїм, у хаті, і ти – незаступна в парохії. Чимало добра тут можеш зробити." А тоді її страшити: "Ти за буйна, щоб замикатись у мурах. Не витримаєш, таке там тяжке життя. Господь Бог мусить дати особливу ласку на такий монастир, ну і перш усього потрібно ласки покликання."

Катерина борониться й доказує, що з дитячих літ у неї покликання до чернецтва. Врешті душпастир повірив. Але радить їй проситися до Сестер Непорочно Зачатої Діви (Служебниць) або до Сестер Василянок; мовляв, життя там легше й вигідніше. Сестри Йосифітки ведуть покутниче життя, важко в них витримати. В них треба тяжко працювати, умертвлятися і вставати вночі на молитви.

Катруся на те: „Мала б я шукати вигідного життя в монастирі, то ліпше взагалі туди не йти. Хочу йти в такий монастир, де найтвердше життя. Я ж хочу спокутувати мої власні гріхи і гріхи світу. Є там інші душі, яким Ісус Христос дав силу там жити, то й мені Він допоможе. Спаситель хоче мене там, а не деінде."

Катеринина впевненість здивувала душпастиря. Він і каже їй народню приказку: Хто високо літає, той низько сідає.

Катря відчула, що парох має сумніви щодо її покликання. Зі сльозами просить його сповнити її просьбу і написати до черниць. Врешті священник послухав: „Гаразд, я напишу, але гляди, не посороми мене. Засновник Сестер Йосифіток добре мене знає. Він на парохії в моєму рідному селі. Раз я напишу і тебе приймуть, а не схочеш там іти, то мені соромно буде й на очі показатися старенькому Отцеві Прелатові." – Його так усі люди звали.

Тоді я впевняю нашого Отця, що буду їм дуже вдячна за прислугу. І ніколи не зміню мого рішення, навіть, як би знала, що в цім монастирі гіреньке життя. Навіть, як би знала, що до кількох днів треба мені було б там умерти задля непосильної роботи й суворости. Все одно я пішла б туди, бо шукаю Божої волі.

КАТРЯ ЗНОВУ ПРОСИТЬ ДУШПАСТИРЯ

Катруся прийшла до хати із серцем, сповненим ущерть радістю. Ще цього ж дня починає дев'ятницю до Пресвятого Серця Ісуса. Прохає в Нього сил побороти усі труднощі, щасливо зайти до черниць і жити там як слід і в святості.

Дуже хочеться їй пізнати відповідь на листа. Щодня забігає до о. пароха. День-у-день повних три тижні. Врешті душпастир каже їй прийти до захристії по Службі Божій.

„Катрусю, ти хочеш на правду йти до Сестер? Може все те тому, що ти посварилася з твоїм Іваном?" Так звався мій шкільний друг. Ціле село знало, що Іван сватався до Катрі та що вона не вийде заміж за нікого іншого.

„Я вся остовпіла, каже Катерина, чуючи, що отець духовний таки не повірили були на моє слово. Я знов сумлінно виясню йому, під якою умовиною обіцяла я Іванові руку. Іван тепер уже не хотів додержати свого слова. То і я відкликала своє, бо ніколи не зраджу даної Ісусові Христові обітниці: жити в досмертній чистоті".

„О! каже отець, аж тепер я зрозумів тебе. Отже напишу таки зараз, щоб тебе прийняли і занеси сама листа на пошту". Так ми й зробили. І я знов хвилювалась, рахуючи дні, коли прийде мені відповідь.

КАТРИНА МАТИ – У СВЯЩЕНИКА

За два тижні прийшла очікувана відповідь. Мене прийняли і я мала до вибору: або їхати там на 7 квітня, або зараз по Пасці. Яка радість! Але треба було якось повідомити маму.

Мати уявляли собі, що мій намір провалився. Знов моїй хворій сестрі довелося передати мамі цю новину, таку страшну для її материнського серця. Сестра показала мамі листа з Цеблова. Мати хапають цього листа і біжуть із ним на приходство. „Чому, Отче Духовний,

посилаєте мою доню в монастир?" – говорить вона йому гірко. Священик каже їй, що йти до монастиря, це найбільша ласка, яку Ісус Христос може дати вибраній душі. „А зрештою, додав, не спинюйте вашої дитини, бо інакше може ще захворіти вона. Так не годитиметься вона ні в монастир, ні для світу. Пустіть вашу доню, і "буде вам за те велика заслуга в Бога". Ці слова вповні переконали мою маму.

Вдома розказує мені моя мати, що колись давно була пожертвувала вона мене Богові. Вона й не розуміла того, як їй треба було виконати цю жертву. Мені було ще тільки 6 місяців, коли я тяжко захворіла. Всі думали, що я вже вмерла. Тоді мати взяли мене на руки, станули навколішки перед святими іконами й гаряче моляться: „Вислухай, Господи Боже, моління. Верни здоров'я дитинці, а я жертвую її Тобі!" Я подумала, а мама забула свою обіцянку. Тепер вона терпіла, від коли я прагнула стати черницею. Їй увесь час здавалося, що хтось пригадував їй постійно, що я віддавна належу до Бога.

Моя мати гірко плакала. Але з цього часу вже не забороняла мені творити Божу волю. Дбайливо стала готувати мені віно, щоб я могла поїхати в визначену пору".

ПРАЩАЛЬНИЙ ВЕЧІРОК – ОСТАННЯ СПОКУСА

„Реченець від'їзду вже близько. Мама найняла співану Службу Божу й запросила на неї всю родину". Катря позaproшувала всіх членів братства. В часі Служби Божої лежала вона хрестом на долівці посеред церкви. Так уже наперед приносила себе в жертву Ісусові Христові. Тоді вона, вся родина й усі члени братства прийняли св. Причастя. По Службі Божій о. парох сказав декілька слів на прощання. Всі люди в церкві голосно заридали. Катерина теж і собі була сильно зворушена. І вона плакала нишком, та із вдовolenня й щастя.

„Ми вийшли з церкви. Всі люди обступили мене і з плачем прощалися зі мною. Дехто зі сльозами в очах, просив мене не їхати і не покидати своїх рідних сторін. Але ніхто вже не міг вирвати мене від любови Ісуса Христа. Вже ніщо більше на світі не існувало для мене. Мені хотілося якнайскоріше зірвати зі світом.

Виглядало, що останній бій – уже за мною. Але демон і світ поспробували ще раз відвернути мене від мого покликання. Моя мама приготувала прашальну вечірку. Хто хотів, міг прийти на неї. Запрошені поприносили вина й усякі дарунки та зачали співати пісень. Під час цієї вечірки багато з гостей підходили до мене й радили не їхати. Декотрі просто заявляли, що не пустять мене. Тоді зірвалася в моїй душі шалена буря спокус.

"Чому маєш їхати? – нашіптував спокусник. Хіба не бачиш, як усі люди люблять тебе? Не можна тобі тут, на селі, жити по-божому і свято? Хто зна, чи там видержиш? А як ні, то куди підеш? Яка ганьба була б для тебе – вернутися додому? З твоєї провини Івасеве життя, життя твого товариша, на завжди буде зламане. А не хочеш його, маєш інших до вибору. Може котрий і згодиться жити з тобою в дівстві. Бодай зажди аж по Пасці."

Покуса була нагальна, та Ісус Христос був зо мною. В цю ж саму хвилину заговорив у мені Його солодкий голос: Так! Може б хто і згодився жити разом із тобою, але ж Я вже раз договорився з тобою. Може хтось буде тобі миліший за Мене?

В душі я засоромилась, а одночасно дякую Ісусові Христові, що скартав мене. Молю Його, щоби подав мені ласку раз на завжди пірвати з цим світом".

ВІД'ІЗД

Після переможнього змагання забажала Катря скінчити прийняття. Вона каже до гостей: пора б нам уже розійтися. Завтра досвіта треба мені їхати, а дорога далека. – Всі послухали дівчини, пообіцявши громадою вийти на станцію.

По двох годинах дрімання збудила Катря свого брата й просить його провести її до другої станції. Бо минулого вечора хтось там перешіптувався, що знову спинятимуть її їхати. Мати, справжня християнка, благословляє отже своє любе дитя й ридаючи накреслює свяченою водою хрестик на Катринім чолі. Тоді повертається до ікони Пречистої Діви Марії та й каже: „Ось моя дитинка, Пресвята Богородице. Доручаю її під Твій покров. Будь Матінкою для неї."

Катруся сильно зворушена. Сердечно дякує мамі за все добро, зроблене для неї. Цілує мамині руки, припадає до ніг. Тоді прощається з братами й сестрами і разом із молодшою

сестрою й одною товаришкою покидає свою хату 6-квітня 1918 р.

„Подорож була щаслива. 7-го квітня висідаю на невідомій мені станції в Белзі, де по мене мала виїхати фіра. Але жодної фіри не було, а всюди по дорогах сильна грязюка. Бачиш, каже моя сестриця, вони нас підвели. Вертаймось додому. Де ж нам шукати цього монастиря? А я відповідаю: Так, вони певно хотіли мене випробувати, чи я таки приїду. Ходімо вперед в Боже ім'я. Мусимо добитися до монастиря. Ми вийшли зі станції й питаємось у людей. Куди дістатися до отця прелата Кирила Селецького, того, що збудував монастир? Добрі люди запровадили нас до Жужеля, місцевости віддаленої від Белза на 2 км. Дорогою ми таки добре втомилися, бо треба було нести клунки скрізь через велике болото. Врешті щасливо приходимо до отця Прелата.

Приймає він нас із великою добротою. Спочуває нам, що ми так дуже помучилися. Порадив нам зачекати до завтра. „Завтра їхатимуть фіри до Цеблова, то підберуть вас і ваші клунки. Сьогодні мої коні орють на полі”.

Та Катря – вся сповнена нетерплячки: Ми підемо на піхоту, каже. Клунки залишимо тут, а може хтось покаже нам дорогу. Тоді отець прелат прикликали малого хлопчину, що підвів нас до останніх хат Жужеля і звідтам показав дорогу до Цеблова. Ми станули там врешті в 4 годині пополудня. Сестра Софія, тодішня настоятелька та всі сестри прийняли нас сердечно. Ми трохи припочили й наша втома забулася”.

Катря така щаслива, що вже в монастирі. Нишком пробралась у коридорчик, що служив тоді за молитовню, і зачала молитися з сестрами. Сестри здавалися їй ангелами. „Я почувала себе негідною молитись у їх товаристві”.

РОЗДІЛ II.

КАТРЯ – ПОСТУЛЯНТКА

Ось кілька коротких, а конечних заміток. Так краще схопимо Катрине положення в час постулянттури та чому стільки досвідів звалилось на неї.

Катерина вступає до Згромадження св. Йосифа з божественного поклику. В тому часі Згромадження не мало ще потвердження від св. Церкви. Достойний старик, Отець Прелат Кирило Селюцький (Отець Кирило Селецький – слава української католицької єпархії Перемишль. Він опікувався теж зав'язком іншого українського Згромадження Сестер Службниць Непорочно Зачатої Діви Марії (або просто: Службниці). Цей чин поширений сьогодні не тільки в Західній Україні (Галичина, Закарпаття, Пряшівщина; від 1946 р. по сьогодні черничі доми розв'язані безбожною Москвою, а Сестри в розсіпці або в підпіллі.. Примітка перекладача), але і в Канаді, ЗДА й Бразилії. Майже з самого початку духове керівництво цими Сестрами перейшло з рук о. прелата Кирила Селецького до оо. Василіян. Незабаром сам Священний Собор Східної Церкви перебрав у свої руки керму Згромадження С. Службниць та визначив їм Апостольського Візитатора в особі Пр. о. Й. Схрейверса ЧНІ. Доручено йому простудіювати перші Устави С. Службниць та виправити їх згідно з вимогами нового Кодексу Канонічного Права. Наложене завдання виконано. Тоді, 27 червня, 1932 р., прот. 771/29 видала Апостольська Столиця Декрет, яким одобрила Згромадження СС. Службниць і на 7 літ, „ад експеріментум”, потвердила теж їх Нові Устави), душпастир сіл Жужель-Цеблів, позбирав докупі з різних околиць громадку дівчат, що хотіли жити монаршим життям. О. Прелат позоставив по собі в цих двох селах і серед Сестер пам'ять правдивої святости. Кандидатки носили вже черничу рясу, але не складали чернечих обітів. Не було ще навіть новіціату. Такий стан тягнувся кілька літ. Достойний старушок умирає, а по його смерті церковна влада вважає своїм обов'язком упорядкувати положення Сестер згідно з вимогами Канонічного Права.

Домові в Цеблові, значить, не доставало ще організації. Не зважаючи на такий стан, серед аспіранток до черничого життя вдержалась напричуд гарна ревність, Своім впливом, батьківською добротою й пройнятими побожністю заохоченнями заступив Отець Прелат частинно брак правильного новіціату. Ця мала громадка нараховувала понад 20 душ. Не знали вони світа ні себе самих. Проте серед них зацвіли чудові квітки покори, послуху, строгости й

самозречення. Цих вартощів могли б позаздрити тоді Сестрам і найревніші черничі збірноти.

Зате тимчасовим Настоятелькам, обираним сестрами, недоставало часто досвіду, такту, твердості й проворності при розподілі праць для кожної сестри. Бракувало теж інших вартостей, конечних до належного ведення черничої громади. З того зрозуміємо, чому стільки досвідів мусіла зазнати Катруся зараз по вступі до С. Йосифіток.

Вже раніше демон даремне висилувався, Щоб відштовхнути Катрю від її обіцянки: належати до самого Ісуса Христа. Тепер іще примножить хитрощів та насильств, бо схоче вигнати дівчину з монастиря. Але Спаситель – завжди біля неї. Він Сам зводить у ніщо затії нечистого й залишає Катрі заслугу досвідів. По людськи кажучи, коли часом не видно було виходу, то тоді по-божеськи встрявав сам Господь.

І справді вибрав Він собі оцю покірну чередничку на Зверхницю Згромадження св. Йосифа, яке роками розгортало крила в життя. Тому годилось прийдешній Зверхниці скоштувати початкових злиднів і на власній шкірі завчити неполадки незорганізованої ще цупко й керованої непевно спільноти. Нехай же тепер сама Катря розкаже нам про події під час її постулянтства.

ТРИ ПЕРШІ ТИЖНІ – В МАНАСТИРІ

„Мої подружечки з дороги вже поїхали собі, а я осталась посеред цих обраних душ, улюблених Господа нашого Ісуса Христа. Моє серце сповнене незнаної досі радості. Мені було навіть надто весело і я співала собі на весь голос під час роботи. Мій голос гомонів, виспівуючи церковні пісні, навіть у час ранньої мовчанки. Ніхто не звертав мені уваги, а я сама з себе не могла вгадати, роблю я добре чи зле, отак усюди співаючи. Якось, у пору канонічної мовчанки, рубала я дрова й на весь голос співала пісню: „Хто на Бога уповає“. Приходить до мене отець Зенон Калинюк, сповідник Сестер і каже: „Тепер канонічна мовчанка, треба її зберігати. Гляди, як роблять інші Сестри. Хочеш і собі стати черницею, то не вирізняйся від інших, а зречись власної волі“. Я щиро подякувала отцеві за його завваги та старалася відтепер наслідувати приклад інших черниць.

Мала я ще іншу похибку. Я була страшно цікава. Хотіла знати все те, що торкалось життя черниць, як у матеріяльних справах так і в духовних вправах. Отже мішалась я до всього й усе хотіла знати так, що співсестри зачали сумніватись, чи здібна я до спільного життя. Деякі навіть казали, що в мене гаряча голова і радили не тримати мене, а відіслати до дому. Сестра Дарія, моя крайнка, просила сестер не казати мені, що вона з тих самих околиць, що я. Вона дбайливо ухилялася завжди від мене й казала: Катруся і так тут не лишиться. Я не хочу, щоб вернувшись додому, вона розказувала своїй родині, що в монастирі я займаюся гарбарством. – А я була щаслива, бо ніхто не говорив до мене, ніхто не робив мені замітів. А цікавість до всього випливала в мене не зі злої волі, а з охоти творити добро.

Раз розвідаюсь про все, то знатиму, що робити, щоб не наприкрюватися іншим. Так не матимуть притоки віддалити мене з монастиря. Отак минули мої три перші тижні у монастирі".

САТАНА СПОКУШУЄ КАТРЮ

„Я ладна була вдатися до кожної праці. Одного тільки не могла стерпіти, а це кушнірства. Я подивляла геройську поведінку Сестри Дарії, яка завідувала гарбарнею. Мені приходили думки: скажуть мені виправляти шкіри, чи згоджуся на цю роботу, а чи радше кину монастир і повернуся додому?

Зразу сатана нашептав мені силу-силенну усяких спокус проти мого покликання. Та я боролася з ними і прохала в Спасителя сили витривати.

Якось молюся Богу, а тут диявол наявно нашіптує мені до ушей: „Ти мусиш бути моя. Покинула ти світ, але я – не кину тебе. В світі ти вихопилась мені, зате тим легше мені в монастирі жбурнути тебе в пекло. Я так позамотую тебе в якусь сітку, що не вирватися тобі з неї ніколи."

Мене вхопив жах, як ще ніколи в житті. Встаю й хочу бігти з каплиці. Але з Божою поміччю прибираю себе до рук. Стаю знов навколішки й кажу: „Маєш силу наді мною, то став твою сітку й тягни мене з каплиці, бо сама не вийду ні з каплиці, ні з монастиря." Тоді відчула

я, що демон відступив, а Ісус Христос потішив мене і дав відчути Себе моїй душі. І запевнив мене, що в усіх боях Він буде завжди зо мною.

КАТРЮ НЕСПРАВЕДЛИВО ОБВИНУВАЧУЮТЬ.

Спаситель сам скріпив мою душу і вона заспокоїлася. Та демон виконував свою погрозу й замотував мене в свої сіті, щоб так зогидити мені чернече життя. До цього послужився сестрою Т., що завідувала господаркою.

Не знаю з якої причини, ця сестра не могла стерпіти мене на очі і старалася всіми способами, щоб мене вигнали. В тому намірі наговорила вона на мене несотворені речі перед Настоятелькою та іншими Сестрами. А я тим часом пояснювала собі все в корисному світлі та казала собі: Ісуса Христа теж несправедливо обвинувачували. В цієї сестри були ще дві тітки в нашому монастирі. Одна з них була ще постулянткою, хоч вступила скорше за мене. Вона й собі мене дуже не любила і лаяла мене, де тільки вдалося. Нам обидвом веліли піклуватись домашнім скотом. То не було дня, щоб вона не напала на мене з незаслуженими замітаними.

З дня на день я смутнішала. Трачу довір'я до всіх Сестер і так гадаю собі: якщо звичайні Сестри такі несправедливі, то їхні Настоятельки напевно ще гірші. Колись весела, я посмутніла й гірко плакала, але тільки по ночах, щоб ніхто не бачив.

Якось оклеветала мене Сестра Т. перед Настоятелькою, будто би я загубила ключ від стодоли. Це була неправда. Настоятелька хотіла, щоби брама від стодоли була вночі замкнена. Я знала про це і раз у вечір замкнула браму на ключ, бо Сестра Т. забула замкнути і була вже в ліжку. Тоді я поставила ключ на звичайному місці. Вранці питається мене Сестра Т., чи я замикала стодолу. Мені здавалося, що Сестра бодай подякує мені за те, що виручила її. Та ні, вона посмутніла і давай докоряти мені: Чому ти мішаєшся до несвоєї роботи? Ти ледве прийшла сюди, а вже хочеш бути Настоятелькою. Ключа нема, де ж ти його заділа? І просто пішла на мене до Настоятельки.

Я ставила собі питання: чи справді віднесла я ключика на місце, чи ні? Молюся Богові й рішаюсь мовчати, коли мене картатимуть. І так я зробила: вислухала тихо догану. Подякувала Настоятельці і пішла шукати ключа. В кухні я пересипала весь попіл. Гадаю, може через неувагу хтось вкинув ключа туди. Все дарма. Стодола замкнена і я не маю чим вистелити під худібку. А Сестра Т. кожного дня застелює свіжу солому під коней, а одночасно ремствує на мене, що стодола замкнена й корови лежать у лайні. Так тягнулося шість днів. Я призбирувала як могла, останні залишки сухої соломи з обірника й підстелювала під корів, але це довго не тривало.

Прохаю Сестру Т., що треба розбити замок. Я напишу додому, нехай пришлють мені грошей і я сама заплачу ковалеві. Та Сестра знову зчинила бучу. Я вже не знаю, що мені робити. Плачу нишком і кажу собі: Ах так! Вража сила переслідує мене й хоче вигнати з Божого дому. Та Ти, Ісусе, сильніший за мене. Подай благодать усе перенести, я не покину Тебе ніколи.

ОБМАН ВИЯВЛЕНО.

В цей мент підходить до Катрі Павлунь, малий монастирський служка та й питається: „Сестро Катерино, а чи знайшовся вже ключик від стодоли?“ „Ні, відповідаю, не знайшовся“. „Я вам скажу“, каже хлопчина, де є ключ, але не кажіть нічого сестрі Т., бо вона б зараз мене вигнала. Ключик в неї самої в кишені. Я бачив, як вона давала його своїй теті, при тім казала до неї: „Йди скоро набери соломи для коней, але квапся, щоб не побачила Катерина. Вона ще щось таке сказала про вас, чого я не можу вам повторити“.

Скажім зразу для вдоволення читача, що Сестра здібна на таку брехню й така заїла на безталанну Катрусю, вже не довго побула в монастирі. А тимчасом послужила за диявольське знаряддя, знаряддя сильно небезпечне для Катриного покликання й витривалості. А ця, давши слово хлопчині, вважала себе зв'язаною мовчати про провини винувниці і тим іще більш ускладнила своє положення.

Коли я почула таку новину від служки, розказує Катря, серце мене сильно заболіло і я кажу собі: Піти б геть з-перед очей таких Сестер, я ж і не уявляла собі, що щось такого буває по

монастирях. Але збагнувши, що я мала б кинути обитель, рясні сльози хлинули мені з очей. Раптом чую добре знайомий мені голос: Чи ти більш мучишся для Мене, ніж я мучився для тебе? Не бійся, йому не перемогти тебе, бо Я завжди при тобі.

Я заспокоїлась і стала розмірковувати, що б то мені такого вдіяти, щоб заставити сестру розкрити стодолу. Піду до неї, кажу собі і на злість чортові, поцілую її в руку і попрошу ввічливо, щоб дала мені ключ від стодолі. Я так і зробила. Але сестра спалахнула гнівом і відтрутила мене, кажучи: Забирайся, я не маю жодного ключа. Шукай його там, де ти його згубила. В цій хвилині, невідомо як, тайна вирвалася мені з уст і я закликала до сестри: О ні! ні! дорога сестричко, ключик є в вашій кишені. Мені сказав Павлуно, він сильно згіршений. А стане розказувати це він по селі, то що собі люди подумують про наш монастир? Сестра кинулась мене бити, але я втікла.

Це діялось у стайні. Там не було нікого іншого. Потім сестра Т. страшить мене: „Я йду до Настоятельки і до 24 годин ти вилетиш із монастиря, бо ти сказала, що Сестри дають згіршення для села". Я лишилася одна в стайні і плачу, ридьма ридую на весь голос. Сестра Дарія виправляла тоді шкіри. Почула моє голосіння зовсім випадково, прийшла та й питає, чому я в сльозах. Але я не хотіла признатися. Дарія подумала собі, що мені важко приходитьсь коло худібки і давай мене повчати, що за нами великі заслуги в Бога, якщо робити те, що нам осоружне. Зрештою життя недовге, а потому жде нас небо. Що більше вона увихалася, щоб мене потішити, тим більше гіренько я схлипувала, бо гадаю собі: Нащо мені ці всі слова, коли до 24 годин і так виженуть мене з монастиря.

Сестра Дарія далі випитує, чому насправді так плачу і я врешті не вдержалась: Нехай, усе тобі скажу! Але не посмій говорити про це нікому і порадь мені, що тут мені діяти, як наженуть мене з монастиря. Сестра пообіцяла тайну, а я їй розповіла все, що сталося. Тоді Дарія на це: Не журися, Сестричко Катрусю, Ісус Христос не дасть вигнати тебе звідси. Ця ясна річ, що сатана запеклий на тебе й твоє покликання. Та треба його подужати і то ось як: що більше ця сестра мерзитиметься тобою, то ти більш за неї молися. І тепер стань навколішки і молимся разом за неї".

КІНЕЦЬ ЗАТІЇ

.Ці слова сестри Дарії, справді доброї черниці, вгамували трохи муку нещасної постулянтки. Вона йде на частковий іспит сумління, опісля на обід. Під час обіду припало на неї роздавати тарілки. Поневолі заторкнула одну сестру. Тоді жаклива сестра Т. у прияві інших каже до неї: „Ти, Катерино, вже надто товчешся. Добре то хтось сказав про тебе: „Катруня нездатна до нічого, хіба в місті волочитися під руки з вояками".

Була це ганебна зневага. Катря, в неможності здавити свій біль, вибухла буйним плачем. Саме вернулася Настоятелька з подорожі до Збоїськ. Почула вона схлипування дівчини і, пропхавши голову крізь мале кухенне віконечко, питається: „Але ж, Катре; де ж ділася твоя веселість? Чому ти така смутна?" Ці слова ще більш розжалобили постулянтку й вона заридала. Вибігає з їдальні й біжить до каплиці. Тоді Настоятелька прикликала її й питає, чому плаче. Катря завжди думала, що зв'язує її тайна. Тому відповідає виминаюче й придумує біль голови та шлунковий розлад. Тоді йде до своєї праці в корівник.

За годину зайшла туди сестра Євдоксія, асистентка Настоятельки. Вона й каже: „Сестрице Катре, ви певно плачете задля тієї роботи в корівнику. Гаразд, я звільняю вас із цієї праці. Від сьогодні прибиратимете в монастирі." Тут я знову, розказує дівчина, в плач. Почула мене сестра Дарія, що саме в сусідній кімнаті гарбувала шкіру. Прибігає вона, вмить зрозуміла про що йдеться і каже до С. Асистентки: „С. Катря плаче не на роботу в корівнику, в неї багато поважніша причина до сліз." Сестра Дарія і собі в плач та й каже до мене: „Катре, позволь мені сказати їм усю правду, чому ти горюєш, бо тут треба рятувати твоє покликання. Ще чого доброго, можуть зовсім задурно нагнати тебе." Я дозволила С. Дарії говорити. Дарія розповіла все до чиста. Тоді С. Заступниця, питає, чи це все правда. Так, це правда, відповідаю. Тоді вона до мене: „Таких річей не вільно приховувати від Зверхниць. Інакше, зовсім нехотя, вони могли б пошкодити тобі, виганяючи тебе з монастиря." Сестра Євдоксія, Намісниця, залишає мені отже дотеперішнє зайняття й каже до С. Дарії: Як С. Т. вернеться з поля, скажіть їй піти до

Настоятельки.

Я зрозуміла, що С. Т. грозить догана від С. Настоятельки: То я прошу С. Намісницю нічого не говорити С. Настоятельці. Я вже буду весела й терпелива. Та С. Намісниця каже: "Будь спокійна, С. Катерино. Мені в сумлінні не вільно приховувати таких похибок. С. Настоятелька нічого злого не зробить С. Т. Вона її тільки напімне й наложити покуту для користі самої сестри. Бо С. Т. признається до своєї вини й старатиметься поправитись. Отак С. Т. може ще й бути великою святою."

Я успокоїлась і навіть тішуся з цих гарних слів С. Намісниці. Почуваюся збудованою ними. Я ж маю доказ, що тут, у монастирі, є добрі Сестри та що в них є черничий дух. Так відповідаю: Нехай діється Божа воля. Все для вподоби Ісуса Христа. Я в серці порішила теж веселитись серед страждань і ні в чому не скаржитись перед ніким, тільки єдиному Ісусові Христові.

Врешті С. Т. прийшла з поля. її закликали до Настоятельки. А я в той час молюся, щоб картання не було за суворе та щоб усе вийшло їй на користь. Але дарма. Ця проба не направила її. З цієї хвилини в її серці спалахнула справжня ненависть до мене. На кожному кроці, де тільки могла, шкодила мені. Та Господь мені помагав і я мовчала. Терплю і молюсь собі за С. Т., щоб сам Ісус Христос навів її на ліпший розум. І вже не плакала я, коли С. Т. дошкулювала мені. Навіть нікому не згадую про це, хіба самому Ісусові й у всьому стараюсь бути вдоволеною й жартувати.

СТРАХ НАНОВО'

Я зачала третій тиждень проби, міцно рішена все терпіти для Ісуса Христа, рішена молитись за моїх переслідувачів.

Так горенько! Дух бодрий, але тіло кволе. Я справдилась у цьому вже швидко, бо Спаситель подарував мені свіжого хреста.

С. Настоятелька й С. Намісниця переглянули моє придане та й кажуть, що треба мені поїхати додому та поповнити його. Наново вдарили на мене високі хвилі смутку. Мені було лячно, щоб таким руслом сатана не вхопив мене з монастиря. Вернуся додому, то звідки знаю, що зможу приїхати назад? На Щастя предобрый Спаситель інакше полагодив справу. Саме в цей день загостив до монастиря преподобний о. прелат Кирило Селецький. Побачив він, що я така пригноблена, кличе мене в розмовницю. „Чому ти сьогодні сумуєш? – питає мене. Де ж твоя звичайна жартівливість? Може докучає тобі якась сестра? Чи закортіло тебе йти додому?" А я йому на те: „Я тому й журюся, що Сестри якраз кажуть мені вертатися додому та доповнити мою виправу. Боюсь, що як піду додому, то вже не зможу вернутись до монастиря. Мені вже і так тяжко було сюди прийти. Зрештою мені написали були принести те, що я принесла. І хто знає, чи мій тато згодиться, щоб мама накупувала для мене всього того, чого тепер жадають. І тому я так дуже зажурена".

Добрый і святий отець прелат на те каже: „Не плач і не журися. Я сам подарую тобі все, чого тобі треба. Старайся тільки бути доброю й статися Святою".

Зразу вернувся до мене спокій і втіха. Як дитина, поцілувала я в дві руки, опісля припала навколішки й поцілувала в дві ноги нашого Отця Засновника. Він поблагословив мене, підняв зі землі і сказав йти до каплиці та подякувати Ісусові Христові. Я так негайно й зробила.

О. ПРЕЛАТ КИРИЛО СЕЛЕЦЬКИЙ, ЗАСНОВНИК ЗГРОМАДЖЕННЯ, НЕЗДУЖАЄ

Я тішилася три дні. Раптом сталася подія, що бентежить не лиш юну кандидатку, але і все новозаложене Згромадження св. Йосифа. Достойний старушок приїхав до Цеблова на Службу Божу й мав дуже багато людей до сповіди. Крайне вичерпаний нагло тяжко захворів. Сестри мусіли приготувати для нього в розмовниці ліжко. На другий день хвороба погіршилася, а третього дня святий старушок відчув, що смерть приходить і попросив св. Тайн.

Годі описати смуток Сестер. Це ж тратили вони засновника свого малого Згромадження і найліпшого Тата. Катря побивалася особливіше, бо наче прочувала, що по смерті о. прелата, Сестри оглядатимуться за нагодою, щоб таки відіслати її додому. Та жадна Сестра не повірила в

щирість моїх слів. Ти недавно прийшла, казали вони, і ти ще не знаєш нашого Отця Засновника. Ти плачеш, бо певно тобі хочеться додому.

Четвертого дня хвороби відвідав хворого парох із сусіднього села, о. Ковальський. Він прийшов відслужити Службу Божу для Сестер. Хворий попросив перенести його з ліжком до каплиці, бо хотів вислухати Літургію. Катря була між сестрами, що мали переносити хворого. Як тільки вмираючий побачив молоду аспірантку: повернувся до неї і каже: „Не плач, хоч я умру. Я помру, але Бог не вмирає і ти лишишся в монастирі наперекір усім труднощам”.

Правильно можна поставити б собі питання, чи в цій хвилині Ісус Христос не показав найпочеснішому Засновникові долі свого покірного Згромадження. Чи не побачив він теж долі цієї юної постулянтки, що в Божих плянах мала бути його Настоятелькою до самої своєї смерти, мала запевнити йому сталість і перший розвиток. Факт, що його Катря зараз розкаже, потвердить наше припущення.

СМЕРТЬ ПРЕПОДОБНОГО ЗАСНОВНИКА

Минули ще три дні. Я було в полі й пасла корів. Коли чую., задзвонили в усі дзвони нашої церкви. Мене обняла страшна журба. Я з плачем зрозуміла, що помер наш Преподобний Отець. Щож тепер буде зо мною, говорю до себе. Тут зразу чую знайомий мені голос: „Не ридай, бо на знак, що о. прелат Святий і що ти позостанеш у монастирі аж до смерти, Сестри заберуть сінник з твого ліжка і вложать його на катафальк, під Отця Прелата”.

Мені полекшало в журбі. Вертаюсь додому й біжу мерщій поглянути на мою постіль. Чи воно справді забрано в мене сінник?

На radoщах бачу, що ліжко моє пусте. Питаюся, де дівся мій сінник. Кажуть Сестри, що поклали його на катафальк; під Отця Прелата.

От і зраділа я тоді! Бо взнала я поперше, що наш незабутній Отець вже напевно в небі і що останусь у монастирі аж до смерти, наперекір усім труднощам.

Тоді поховали нашого Преподобного Отця. На похорон зійшлися маси вірних із священиками всього деканату й околиць. Тіло нашого Преподобного Засновника перенесли на цвинтар у Жужелі та зложили в гробівці, що був вимурований ним заздалегідь. Це все діялось 1 травня 1918 р.

НОВІ ХРЕСТИ

Достойний фундатор Згромадження запевнив Катрю перед своєю смертю, що вона позістане в монастирі аж до самої смерти. Це дуже підбадьорювало нашу дорогу пробантку. По похороні повертається вона до своєї роботи коло корів. Злюща подруга була завжди на тому самому місці. Вона і присікалася далі до дівчини. Та Катря вже звикла в радості сприймати цю щоденну й кожнохвилинну пробу. А ось і нове впокорення; післане їй Ісусом Христом. Прийшла до неї настоятелька, Сестра Софія та й каже: „Ходім до лікаря. Він тебе огляне і скаже, чи надаєшся до життя в монастирі”. Новина ця ввела Катрю у справді клопітливе положення. Ще бувши дома, вона повипікала собі на грудях рани. І тепер піддержувала їх, щоб більше терпіти. Ніхто в монастирі не знав про це її вмертвіння. А як тепер дізнаються про мої рани, каже до себе Катря, то вже напевно скажуть мені забиратися додому.

Отже йде вона до Настоятельки й каже до неї: „В мене сильне здоров'я. Тільки на грудях маю рани. Я сама їх собі повипікала предметами розжареними в огні, та ці рани не заваджають мені працювати. Тому прошу вас, не шліть мене до лікаря”. Настоятелька давай картати її; „Дома могла ти собі виробляти, що завгодно. Але тут треба дозволу навіть для вмертвінь. Не хочеш іти до доктора, то підеш додому”. Катря на це: „Нехай, нехай уже! Послухаю вас і піду до доктора, хоч як воно мені буде соромно”.

Лікар оглянув її. Бачить, що дівчина сильно збудована, дивується тільки, бачивши рани на грудях і ніяк із дива не вийде, звідки рани взялися. На велике засоромлення постулянтки вияснила Настоятелька причину. Лікар подивляв силу душі цієї дівчини й записав масть на рани. Рани мали загоїтись. Масть хоронила їх від закаження крові.

В монастирі вже швидко всі взнали про Катрині рани, з чого вона сильно страждала. Деякі сестри посмішкувались із неї. Інші подивляли. Ще інші називали її дурною девоткою. За

їх гадкою не треба в монастирі таких, як Катерина, і їй треба би нагнати додому.

ЧОРНІ ХМАРИ НАД ДОМОМ

Помер улюблений Засновник і впала з ним головна підпора й опікун юного Згромадження. Щоправда, о. Зенон Калинюк, ревний священник, займався горливо духовним проводом Сестер. Та вже скоро вони зрозуміли, що цієї помочі було замало, щоб удержати дім у черничій карності. Сестри звіялись поміж собою з тривог про будуче. Одні бувало говорили: „Що зроблять із нашим домом?" Інші, першзавсе постулянтки, питались тривожно: „Дочекаємось ми облечин? Чи дозволять нам взяти рясу?"

І Катря чула, як непевність і пригноблення заливали їй серце. Серед таких думок, почула одного дня знову добре знайомий голос Ісуса Христа: „Успокийся. Я не призвав тебе в Згромадження, яке мало б розвалитися. Я тільки хочу випробувати моїх вибранок і опісля їх потішити". Ці слова мене зміцнили. Чую насагу протиставитись новим випробуванням. Тільки я ще не знала, які це мають бути.

Прийшли і зовнішні спокуси. В Цеблові проживав молодий священник на прізвище Ярош. Його вислали сюди для підлятування здоров'я. Приходить він до мене і каже: „Касю, ти ще не маєш на собі ряси. Втікай додому, бо і так з твого закону нічого путнього не вийде".

Катря страшно обурилась на цього священника: „Як він сміє давати мені подібну раду й вирокувати щодо прихованих Божих плянів". Яюсь знову молода сестра каже до неї: „Касю, не мала б я, так як ти на собі, цієї ряси, то 24 годин не оставала б отут". На те Катруся каже: „Не так ряси мені потрібно, як радше жити згідно з рясою і вволюти Божу волю".

Буває, у цих прискорбних обставинах, кажу по-простому до Ісуса Христа: „Мені добре відомо, Ісусе, що Ти не підманув мене. Коли Ти раз дав мені зазив до цього монастиря, то він буде існувати, хоч через які б не було труднощі й почерез усі колоди".

ЗНЕЧЕВ'Я ВІДВІДИНИ ЄПИСКОПА

26 травня 1918 року загостив у Цеблів неждано їх Ексцеленція Преосвященний Йосафат Коциловський, єпархіяльний єпископ. Відвідини сильно заскочили сестер, бо Преосвященний не повідомив наперед про свій приїзд. Їх Ексцеленція покликав до себе за порядком, одну по одній, усіх сестер і всіх постуляток. Так Катря вперше мала нагоду говорити до свого Єпископа. „Кожній треба було відповісти на Владичі запити. Сказати своє прізвище, де народилась і з якої єпархії. Я, бувши з природи відважна, в мою чергу приступила зовсім близько до Єпископа. Стаю навколішки, цілую владичого персня й відповідаю чітко на його запитання. На кінець питається мене він, чи я вдоволена в монастирі, чи почувуюсь тут на своєму місці. На це відповідаю сміливо: „Чуюся тут зовсім на своєму місці. Найдостойніший Владика добряче всміхнувся і відпустив мене, а я пішла до свого ряду."

Опісля зібралися всі разом сестри й кандидатки. Єпископ питається отця Калинюка про фінансовий стан монастиря. І каже: „Хочете ви стати єпархіяльним Згромадженням, то все ваше майно буде відтепер належати до Церкви".

О. Калинюк відповів, що сестри – це не Згромадження, а тільки проста цивільна спілка. Ця спілка не залежить від Церкви, бо кожна сестра принесла з собою посаг, а решту придбали вони своєю працею.

Така мова сильно не подобалась Єпископові-Він сказав піднесеним голосом: „Або ви є черниці, і як такі, залежите від Церкви, або вистачить одного мого слова і ви поскидаєте монаші ряси. Тоді ви – цивільні особи і підете собі кожна, куди завгодно".

На таку річ сестри задеревіли й кожна нишком змахнула сльозу. Та, С. Анна, тодішня Настоятелька сумирно підступає до Владики. Голосом, промоклим від сліз, просить Єпископа пробачити їм і що о.Калинюк не добре зрозумів дійсний стан речей. Вони, всі сестри, дуже бажали б собі, щоб їх Преосвященство, як Владика єпархії, взяв їх під свою опіку.

За той час Катруся гаряче молилася до Ісуса Христа й тривожно, чекала, що воно з того всього вийде. Та Архисерей успокоївся і з добродушною усмішкою каже: „Ну! мої сестриці, не бійтеся, ми переведемо звичайні вибори у вашій спілці і все буде гаразд". Так і сталося. На зборах обрано їх Ексцеленцію Преосв. Кир Йосафата Коциловського головою Товариства. Отця

Голічка вибрали на заступника Єпископа. На членів Спільки назначено сестер Анну й Осипу, а за заступників сестру Євдокію й отця Жука.

Архиєрей звелів теж, що сестри, яких тимчасово послано до Збоїськ і Остави, мають вернутися до Цеблова. Він хотів їх усіх у своїй Єпархії і заснувати новіціят.

Сестри з Остави вернулись справді до Цеблова. А у Львові вибухає українсько-польська війна і сестри зо Збоїськ не можуть якийсь час повернутись до Цеблова. Саме в тому часі Преосвященний Кир Андрій Шептицький подарував отцям Редемптористам східнього обряду палату в Збоїськах на їх новіціят. Тількищо отці перебрали у власність цей дім, як вибухає українсько-польська війна і отці теж уже не могли покинути дому. Отже запанувало в Збоїськах чудне положення. Польське військо зайняло партер монастиря. Отець Кінзінгер, Редемпторист, настоятель, замешкав на поверсі з двох кімнаток, а сестри замешкали в сутеринах. Такий стан, силою фактів, тривав цілий рік. Але Боже Провидіння використало це примусове співжиття до того, що сестри мали нагоду пізнати й оцінити Отців Редемптористів. Коли пізніше саме існування Згромадження буде загрожене з огляду на недостачу духовного проводу, самі сестри звернуть увагу Настоятельки на Отців Редемптористів. І це їм єпархіяльний Єпископ поручить невдовзі духовний провід молодого Згромадження.

ДВА СОБАКИ

Єпископські відвідини окрилили серця надією. Сестри говорили між собою, що скоро знову приїде Архиєрей, привезе їм Устави, відкриє новіціят і сестри складатимуть обіти, як це водиться по всіх Згромадженнях.

Катерина дуже тішилась усіма цими гарними новинами, але й тривожилася сумнівами про власну долю. Вже сімнадцять місяців була вона кандидаткою, а ніхто й не згадував про обличчя. Вже від пів року її ряса була пошита, а висіла на кілочку в шпихлірі. Хто зна, питалась вона себе, чи коли дадуть мені рясу? А тут знечев'я нова колода лягла перед нею і це задля двох собак.

У монастирі жив гарний здоровенний псище, а і в сусідній з монастирем палаті ховався другий, подібний. Оці два страшні собаки робили кожної ночі великі пакості монастиреві: загризали на смерть курят, гусей і качок. роздирали навіть овець.

Катерина відповідала за птаховодство. Дарма старалась вона міцно прив'язати на пов'язі собаку сестер, навіть зв'язувала разом йому передні лапи. Що ночі прилазив до нього другий псище з недалечкого двору, зубами перегризав реміні, що зв'язували першого і тоді давай разом ішли на полювання. Бідне дівча не знало вже, що їй робити з тими звірюками. Інші ж сестри звальювали неодмінно всю вину на неї, і тому знов мали її відправити домів.

То її єдиний захист тоді був Ісус Христос. Вона й просила його знищити цих хижаків. Але знов у неї вагання. "Уб'є хто цих собак, то з цього буде неабияка шкода для дому і двору. То вона радиться свого сповідника, отця Калинюка. Він, другого дня по розмові з Катериною, доручив монастирського пса сусідському парохіві. Так припинено нічні розбої обидвох тварин.

Хто б подумав? Ця, так щасливо закінчена отцем Калинюком авантюра мала ще інший наслідок і принесла важко досвідченій постулянтці безмежне щастя вбрати на себе рясу. Через випадок із собаками, завважив о. Калинюк, що ставлення в монастирі до постулянтки було надто несердечне. Нічого в цьому дивного. Сестра Т., завідувачка господарки, якої неправдомовність раз викрито, не пропустила жадної нагоди, щоб не знеславити Катрі усякими можливими доносами й неприхильними висловами. Їх остаточною метою було - прогнати Катрю. Отже о. Калинюк порішив нагло урвати цей обманний стан.

У понеділок Зелених Свят кличе він до себе Катрю й питається її, чи на правду вона хоче жити в монастирі й одержати рясу. На те відповідає постулянтка зі сльозами в очах: "О, так, так! Я дуже, дуже цього прагну, але якщо б інакша була Божа воля супроти мене, то і тоді я послухалася б". Тоді о. Калинюк каже: „Йди молитися до каплиці". Вона йде та просить у Господа Ісуса ласки вволити Його волю. Тоді ввійшла в каплицю і друга постулянтка, Марійка Паскевич, молодша за Катрю й прилякнула біля неї. Якже ж зраділи обидві постулянтки, коли о. Калинюк приходить до них і каже: „Дзвоніть у спільний дзвін, скликайте усіх сестер, бо я хочу вложити на вас рясу". Катрю назвали тоді сестрою Варварою, другу ж: сестрою Євфимією.

РОЗДІЛ III. СЕСТРА ВАРВАРА – НОВИЧКА

Ой і було радості, святої радості багато для тієї, що так полум'яно прагнула монашого вбрання. Вона постановила знову по стільки разів бути доброю черницею, сприймати всяку муку з любови до Ісуса Христа й втішатися, коли її будуть несправедливо оклеветувати.

Цієї радості був тільки один день. Другого дня, за тодішнім звичаєм пішла сестра Варвара до Настоятельки й просила обстригти їй коси. Та Настоятелька відповіла: „Не потрібно тобі обтинати косу, бо хто його знає, чи ти останешся в монастирі”.

Для сестри Варвари був це новий , удар, удар, що все наново міг звести під знак запитання. „Я була рішена, розказує вона, бути веселою, навіть коли терпітиму безправно. Та коли чула по ці слова Настоятельки, я знов уся в сльозах. Іду в куток поблизу церкви та прошу Ісуса Христа: „Навчи мене, як маю терпіти.” Помолилась я й утихомирилась. Тоді вертаюся до моєї роботи, рішена не говорити про себе нікому, все сприймати з любови до Ісуса Христа й молитись за тих, що причинятимуть мені терпінь. Згодом я мучилась іще більше, коли сестра Євфимія розповіла мені, що сестра Настоятелька радо втяла їй коси й поблагословила її.

Мені дуже хотілося бідкати й поскаржитись Настоятельці. Але Ісус дав мені силу прибрати себе до рук і глибоко змовчати про все.

Так довелося мені ходити три тижні з довгими косами під наміткою. Як же це було невідгідно! Та ніхто й не догадувався того, за виїмком Настоятельки. Аж раз завважила це одна сестра, коли я вмивалася. „Що це таке, сестро Варварко, зажартувала вона. Ти певно хочеш вертатися додому?” Ці слова зранили мене. Я сказала: „Сестра Настоятелька не дозволила обтяти мого волосся”. Дальші слова здушив у мене плач.

Сестра пішла до Настоятельки. А ця закликала мене і врешті обтяла мені волосся. Я подякувала їй, попрохала благословення і хочу вже йти. На відхідному ще чую таку увагу від неї: „Намітка ніяк не лежить на тобі. У рясі виглядаєш як стара баба”. Тоді я сказала собі в душі: Тим воно й краще для мене, що ряса недобре лежить на мені. Так не сподобаюсь нікому. Зате Ісус Христос полюбить мене, а я Його і цього мені досить. Одначе сатана піддав мені ще купу злих думок про сестру Настоятельку. Та за Божою допомогою я всіх їх спекалася. Навіть постановляю собі показуватись у всіх нагодах прив'язаною до сестри Настоятельки, ладна якстій виконувати всю її волю і всі побажання.

АТМОСФЕРА ПРОЯСНЮЄТЬСЯ

Читач напевно не забув страшної сестри Т. Її важливим завданням було керувати хутором (фармою). Вже в час постулянтства накоїла вона багато лиха с. Варварі. Та й по облечинах напасті не послабли. С. Варвара привчивсь мовчки зносити ціліський Божий рік ці муки, а навіть тішилася, що дано їй страждати ради Бога. Тепер Ісус Христос порішив, що пора б із цією справою покінчити.

Якось с. Т. дає сестрі Євфимії запечатаного листа і каже: „Занеси сьогодні рано цього листа до отця Й., але забороняю тобі, силою Святого послуху, нікому нічого про те не говорити”.

Бідна новичка і не розуміє, що воно таке приказ в ім'я святого послуху. Вона слухає і зникає з подвір'я на цілий ранок. С. Євфимія мала допомагати с. Варварі у праці при стайні. Отже й не диво, що с. Варвара не впоралась на час із своєю роботою і Настоятелька зганьбила її. С. Варвара не знає, де ділася с. Євфимія, отже мовчки прийняла покуту. Врешті довго неприявна с. Євфимія повертається. Де ти так довго була, питається її с. Варвара. Євфимія зразу думала, що збов'язує її обітниця, не хотіла нічого сказати. Врешті уступила на прохання своєї співновички – і виявила секрет. Але й собі заборонила с. Варварі говорити про це в ім'я святого послуху.

На другий день ранком приходить до монастиря священник, що одержав листа, входить до їдальні, де всі сестри снідали і доволі гостро кричить проти с. Настоятельки. Так поділав на

нього лист від с. Т. Жодна сестра за винятком Євфимії й Варвари нічого про лист не знали. Тоді с. Варвара подумала, що її обов'язком є сказати Настоятельці, що це с. Т. передала цього листа с. Євфимії, а ця занесла його до того священика.

Настоятелька відразу відібрала с. Т. її уряд і дала її до кухні, щоб із близька наглядати за нею. Раз прийшов відвідати с. Т. один її родич. С. Т. без дозволу дала йому харчових продуктів із кухні. Це сповнило міру. Настоятелька переконалась в негідності с. Т. та вигнала її з монастиря. З нею разом пішла і її тітка та сестра цієї ж останньої, ще постулянтка.

С. ВАРВАРА – КОЖУМ'ЯКОЮ

Із самого початку фундації провадили СС. Йосифітки в Цеблові гарбарню, яка зрештою довго не втрималась. За час кандидатури с. Варвари гарбарня ще існувала. С. Дарії доручено провід над нею. Нераз бувало вже думає собі с. В.: коби хоч не сказали мені працювати в цій гидкій гарбарні. Бо тільки й гляне на ці плюгаві шкіри, то зразу перекручує їй усі нутроші. Але якось треба було с. Дарії конечно когось до помічі, щоб добувати і подавати їй вже намочені шкіри до чистки. Отже просить вона с. Варвару допомогти їй.

Мене це коштувало шаленої натуги. Та я не хотіла відмовити їй цієї прислуги. Серед праці завважила с. Д., скільки ця праця коштує дівчину. Тоді с. Дарія сказала мені коротку духовну науку. О, сестричко В., каже Дарія, це не жадна штука чинити те, що нам подобається і до чого склонні ми з природи. Та щоби бути доброю черницею, треба перемагатись і чинити навіть те, що нам неміле й осоружне. А діючи так, ми зискуємо більше заслуги, робимо приємність Ісусові Христові і так маємо змогу врятувати більше число душ із чистилища.

Треба признати, що ця відважна с. Дарія в усій своїй простоті, хоч не жила вона у правильному монастирі, хоч не мала ще новіціяту ні обітів і була зовсім неграмотна в катехизмі, всетаки так знаменито розуміла, в чому істота святости, що могла б і повчити чимало чернечих осіб.

С. Варварі дуже подобалася ця мала проповідь для підбадьорення її. Зразу ж постановила не відмовитись від жадної праці в монастирі. Що більше, зажагнула працювати саме в гарбарні.

Якраз цього дня, в час полудневого дозвілля, просить с. Дарія Настоятельку, щоб приділено їй помічницю в гарбарському ділі. С. Настоятелька була сильно заклопотана й каже: „Я справді не знаю, кого б то мені придати вам до помічі. Не всі сестри зуміють, так як ви, с. Даріє, займатись цим ділом". Тут устає с. Варвара й каже: „Прошу мене назначити до помічі с. Дарії". — „Тебе?", відповіла Настоятелька. Якже ж ти даси раду в гарбарні?" С. Дарія вставилася за мене, обстоюючи мій хист у гарбарському ділі. Врешті с. Настоятелька згодилася, ще й каже: „Я дуже вдоволена, що хтось зголосився на добровольця. Я справді й не знала, кого мені дати до цієї важкої праці". Он як с. Варвара стала кожем'якою.

С. ВАРВАРА ПРИ ВИПРАВЦІ СКІР

Зачалась нова доба в житті с. Варвари. Нехай сама вона опише свої враження: „Отже для мене заповідалося боєве життя, що було водночас і життям ласки. Нераз бувало обдавали мене млості з обридження до нового заняття. А мої руки? Я й не знала вже, куди маю їх сховати, так сильно завжди вони смерділи шкірою. Що більше: я втратила всякий апетит. Набридли мені всі наїдки. Та в душі я почувалася до деякої міри вдоволена, що саме мені, а не якійсь іншій, припала в уділі шкіра. Що більше, с. Дарія і я, ми молились увесь час і жертвували наші неприємності Ісусові Христові за душі в чистилищі і за навернення грішників. Через місяць моє обридження пройшло. Я прив'язалася до праці і вдячна була сестрі Дарії, що вміла так гарно повчити мене не тільки словами, але й прикладом".

Одного дня мусіли обидві сестри виправити за один раз аж 30 шкір. Не без трудности вдалося їх уталасувати їх у першу балію. Але вже ніяк не вміщалися вони в другу бодню з дубовою корою. С. Дарія, почувавши себе за те відповідальною, зачала плакати. Тоді с. Варвара в сміх та й каже: „Нехай плачуть ті, хто казав нам гарбувати. Що ж ми бідні порадимо, коли шкіри не хочуть лізти в бодню?"

С. Дарія суворо зирнула на мене. „С. Варваро, каже вона, не годиться таке говорити про

своїх настоятельок. Адже ж Бог покарав сестру Мойсея за те, що вона миркала проти свого брата. Настоятелька довірила нам гарбарське діло: ми ж могли розмочити менше шкір. Так легше вони вмістилися б у другу бодню і не було б такої втрати".

„Тоді я роззулася й стала босими ногами толочити кожну шкіру, щоб так лучше їх стасувати. Врешті всі вмістилися в бодні. Нажаль, я тоді перестудилася, бо це було 6-го березня. Ноги зачали мене сильно боліти, а я не могла й не хотіла нічого сказати, бо думала, що треба терпіти мені в мовчанці. Та болі зростали кожного дня. Накінець обидві ноги покрилися гниючими пухирями й спухли.

Не зважаючи на те, працюю далі в робітні. Коли часом ногою наступила на дубову кору, то це так боліло, що сльози виступали мені на лице. За виїнятком Ісуса Христа, не бачив цього ніхто".

НЕЧИСТИЙ ЗАСІЯВ МІЖ СЕСТРАМИ КРАМОЛУ

27 жовтня 1919 єпископ знову загостив до Цеблівських сестер. Привозить із собою Устави, за якими від тепер мали сестри жити. Заложив новіціят і дав сестрам своє владиче благословення. Тоді сам прочитав уголос Устави і всі слухали зі сльозами в очах. Сестру Любов займенували вчителькою новичок, а сестру Йосифу настоятелькою дому. Єпископ увільнив старших сестер від новіціяту. Відділені від новичок, замешкали вони відтепер у старому будинку з другого боку вулиці.

Злий дух скористав із недосвідчености Настоятельок та з дрібних пристрастей цих новоявлених черниць і засіяв серед них незгоду, так, що існування малого Згромадження попало в небезпеку. Настоятелька порізнилась з учителькою новичок, бо певно обидві не потрапили відмежувати кожна свої повновласті. Сестру Осипу зняли з її уряду. На її місце прийшла с. Любов, а вчителькою новичок стала с. Ольга. Новички не любили с. Ольги і зажадали наново с. Люби. Так ця остання стала одночасно і настоятелькою й учителькою новичок. При цих змінах не обійшлося без непорозумінь і зударів.

Нова подія. Отця Зенона Калинюка, духовника сестер, переносять до його матірньої львівської архієпархії, а на його місце приходить о. Більчинський.

Старшим сестрам, що звикли до свого духовника, важкувато приходилось не миркати на цю наглу зміну. Потворилися дві партії: старих і молодих. Цікаво як поступала с. Варвара серед цього заколоту. Вона, як сама каже, придивлялася, де була для неї Божа воля. В час, коли всі новички відмовились від с. Ольги, вона одна осталася їй вірною, переконана, що Бог хотів так, коли с. Ольгу настановлено вчителькою новичок. „Зрештою, я була хвора, все мені було байдуже, коби тільки любити Ісуса Христа й сповняти його волю. Одне тільки мучило мене, коли бачила, що Господь Ісус терпить через цю міжусобицю і що більш замотувалось положення, то більш сестри затиналися одна на одну".

Якось увечері, коли хвора с. Варвара лежала в ліжку, збирається Домашня Рада в її кімнаті. На неї не звернули уваги. В часі нарад, почула щось таке, що дуже її засмутило. А саме запало тоді рішення, що дозволять усім сестрам написати листи до о. Калинюка. Хто ж напише, таку викинуть із монастиря. Членки ради розчислювали, що напевно всі старі напишуть і це буде прекрасна нагода позбутися їх. Ото ж, коли на другий день при сніданку Настоятелька дозволила всім сестрам писати до о.Калинюка, то всі старші і кілька молодших з великою радістю понаписували.

С. Варвара знала про наставлену пастку і станула в безвихідь. З одного боку не може виявити капкану старшим сестрам, бо це був би непослух і брак послуху супроти Ради і Настоятельки. З другого боку, не сказати нічого, – було те саме, що виставити всіх старших сестер на вигнання. Отже шукає зустрічі з Настоятелькою, бо хоче сказати їй, що вона все чула. Іде до неї і просить, щоб Настоятелька бодай с. Євфимії, своїй подрузі по облечинах, не дозволила писати. Сестра подумала собі, що Настоятелька спитається чому, а тоді їй вільно буде виявити, що з свого ліжка вона зачула зміст нарад Домашньої Ради. Та нажалі, Настоятелька не питає її нічого, навпаки ще й посердилася та й каже: „Ти можеш також писати, сестро Варваро".

О. Калинюк зразу зміркував з цієї пачки листів, що його любий монастир, де він вложив

стільки труду, пішов шкереберть. Висилає отже усі ці листи до перемиського єпископа та просить його як найскорше зробити порядок з міжусобицями, що вкralись у Цеблів, Всі ці події розположили Преосвященного неприхильно до сестер. Адже йому вистачало сказати одне слово, а всі сестри розлетілися б хто куди і пропало б їхнє Згромадження.

СЕСТРА ВАРВАРА ОБВИНУВАЧЕНА ПЕРЕД ЄПИСКОПОМ

Преосвященний спішно приїхав до Цеблова на канонічну візиту. Діло йшло про долю Згромадження. Всі сестри, одна по одній мали явитися перед їх Ексцеленцією. „Прийшла моя черга, розказує с. Варвара. Як сильно я здивувалась, коли Владика каже до мене: „Це ти, с. Варваро, керуєш цією ворохобнею сестер у листах до о. Калинюка". Я відповіла: „Ексцеленціє, я зовсім ні при чому в тій цілій справі. Я не знаю ні що там пишеться, ні хто писав до нього". Єпископ на те: „Чому ж тоді ти просила Настоятельку, щоб не дозволила писати с. Євфимії?"

Тут с. Варвара вважає своїм обов'язком відкрити єпископові всю правду. Опісля каже: „З цього всього я ні слова нікому не сказала. Я тільки шукала нагоди попередити Настоятельку, що я поневолі почула всю нараду Ради. І тому я пішла до неї і просила, щоб не дозволила писати с. Євфимії. Та даремне сподівалась, що тут Настоятелька мене запитас. Щодо с. Євфимії, то я хотіла принаймні врятувати покликання тієї, що разом зі мною вбирала рясу. Зрештою, додала ще с. В., всі ці листи попалися в руки Настоятельки незаліплені. Вона могла їх прочитати і не вислати".

Тоді єпископ закликав Настоятельку, а мене питає, чи я ладна повторити все перед нею. Відповідаю: я ладна повторити все перед нею, якщо цього потрібно і замовчати, якщо цього потрібно.

Владика каже тоді ввійти Настоятельці й велить мені ще раз повторити все сказане мною. Я сповнила доручення. Єпископ питає Настоятельку, чи все це правда. Тоді Настоятелька стала покірно навколішки перед їх Ексцеленцією, потвердила розповідь с. Варвари, призналася до провини й просила єпископа простити їй.

Перед виїздом єпископ закликав мене ще-раз і заохотив завжди з довір'ям звертатися до Настоятельки і їй у таємниці все розказувати, що негарного не спостерегла б серед сестер. А я йому відповідаю, що іноді я вже бувало дещо й скажу Настоятельці, то зараз усі сестри вже знають про те. То я й боюся говорити, бо з цього більш гріху, як того добра.

На те Преосвященний: „На будуче такого більш не буде, а якщо б щось такого трапилося, то ти зразу повідоми мене листом. Отже не бійся робити так, як тобі кажу". С. Варвара згодилась на пропозицію єпископа.

Перед від'їздом їх Ексцеленція дав духовну науку для сестер. Повідомив, що їх новіціят продовжується ще та що вони ще не дозріли взяти на себе важкі обов'язки обітів. Це рішення пригнобило сестер, бо залишало їх непевними що до своєї будуччини і самого існування Згромадження. Сталося воно в 1920 році.

САМЕ ІСНУВАННЯ ЗГРОМАДЖЕННЯ ЗНОВУ ЗАГРОЖЕНЕ

Сестри дальше не знали про важку хворобу ніг с. Варвари й вона дальше важко працювала в гарбарні. А тут іще старша за неї сестра Дарія і собі занедужала й невдовзі померла.

Так уся гарбарська праця звалилася на с. Варвару, а їй до помочі дали молоду с. Євфимію. Увесь той час дальше серед сестрицтва було повно тривоги і заколоту й с. Варвара ніяк не всилі була збагнути, звідкіля все воно береться. Бо й справді, всі сестри хотіли любити Господа Бога й душі свої спасти, а й новий капелян, о. Більчинський прагнув цього самого. Недоставало йому тільки досвіду і здоров'я.

Що ж дивного, що в подібних умовах треба було особливішої ласки, щоб не захитатись у своєму покликанні. Отож одного поранку 1 червня 1921 року втікає з рясом одна черниця з монастиря. За своїм звичаєм Настоятелька подумала, що с. Варвара знає, чому втікла ця сестра. Зачинає основно випитувати с. Варвару. Хочє, щоб с. В. визнала їй те, чого зовсім не знала. Одного тільки просила в неї згадана сестра, а це відправити дев'ятницю в її наміренні. Та підозра і дальше завжди тяжила на мені, каже с. Варвара, і це сильно було мені противне. Проте

мовчу й справу поручаю Ісусові Христові. 10 липня 1921 року Преосв. Йосафат знову відвідав монастир. Усі сестри по черзі мали побачення зі своїм єпископом. Він зразу питає мене, чи я писала листа до с. Анни і чи я кинула цього листа через комин. Тоді говорить на тему партикулярної дружби і що я противилась Настоятельці. Не знаю сама, хто повидумував ці небилиці. Мене так дуже приголомшили ці брехні, що я й слова не могла промовити. Відповідаю тільки: Все це – неправда. Далі здусило мене ридання й Владика дозволив мені вийти. Тоді я чую, що і с. Анна плаче ревними сльозами, а сестри перешіптуються між собою: с. Анну виганяють із монастиря. Зразу прийшла мені думка, що власне оця ж с. Анна, сама будучи Настоятелькою, хотіла мене вигнати з монастиря і що тоді я постановила собі віддячувати їй добром за зло.

Без надуми стукаю знову до дверей єпископа, стаю навколішки перед Ексселенцією і прошу його зі сльозами в очах не проганяти с. Анни: виженіть радніш мене, ніж с. Анну. І зразу прошу дальше Преосвященного не розв'язувати нашого Згромадження, бо я зачула від сестер, що Владика хочуть відослати не тільки с. Анну, але й усіх сестер. Невідомо, звідки набрала я стільки відваги, але я кажу до нього: „Наше Згромадження має принести Богові славу. Диявол усіма способами хотів би нас розсипати на чотири вітри, бо ми йому не по-дорозі. Усі сестри –: добрі, тільки не вміють жити в згоді і кожна хотіла б картати свою співсестру. Коли ж у жадної нема до цього належного хисту. Цілую Владичі стопи, плачу й рידаю та вмовляю його... Я мала враження, що Преосвящений зрозумів мене. І справді, він каже до мене: „Будь спокійна. Господь Бог не дасть загинути своєму ділу". По цих словах я втихомирилась.

На другий день їх Ексселенція їдуть до Кристинополя та повертаються два дні пізніше, 12 липня. Водночас поз'їздилися майже всі священники з деканату й мали соборчик. Тоді душпастирі роз'їхались кожен до свого приходу, а єпископ дав нам конференцію і в батьківському тоні заохочував нас любити Бога й жити ревно й згідливо. Тоді від'їхав від нас.

МАЛЕ ЗГРОМАДЖЕННЯ СВ. ЙОСИФА НАД БЕРЕГОМ ПРОПАСТИ

По візиті єпископа та довгих засіданнях кондеканальних Отців ще більш непевною стала доля Згромадження. Щораз неспокійніші посилають сестри Настоятельку разом із с. Неонілею до монастиря ОО. Редemptористів у Збоїська і прохають тодішнього Ігумена Прп. о. Кінзінгера подати духовну поміч їх спільноті. В тому часі о. Більчинський був хворий і виїхав із Цеблова ще 30 червня.

О. Кінзінгер дозволяє отцеві Регардові поїхати на один місяць до Цеблова. Саме тоді єпископ заглянув знову. Він зажурився дуже тим, що багато сестер лежали хворі і явно говорив, що буде змушений замкнути дім, якщо тільки число хворих збільшиться. О. Регард до спілки з довколiшніми парохами піддав єпископові гадку послати найтяжче хворих на лікування в гори. Так і зроблено. По о. Регардові замешкав у Цеблові на один місяць о. Бульс. І йому довелося бачити в ці тижні картини справжнього відчаю. 15 серпня з'їхались у Цеблові сусідні парохі: Ковальський, Гольчук і Жук та твердили, що єпископ хоче розв'язати Згромадження з огляду на відсутність проводу.

Безталанні сестри плачуть, моляться, та виходу не бачуть. Деякі вже і спакували своє скромне придане, бо кажуть собі: „Як прийде до нас ця страшна вістка, то не стане нам ні часу ні охоти позбирати наші речі".

Одна с. Варвара не розгубилася. Я, каже вона, несхитно довіряла Ісусові Христові: Він мене призвав, Він назначив мені цей монастир св. Йосифа. Він і не обманить мене. Спаситель добре знав, що обителі цій не пропасти. А як задля наших гріхів, нас вигнали б із неї, як колись Адама та Єву з Раю, ну що ж! то я тоді піду покутувати на цвинтар, до трупарні, і там житиму аж до смерті. Тоді багато сестер, як от с. Юстина й с. Олександра сказали: „То і ми підемо з тобою, коло тебе ніщо нас не злякає".

ПРИМАНЧИВЕ ПРЕДЛОЖЕННЯ

Чого б там не коштувало, хотів Перемиський Архирей таки врятувати Цеблівських сестер. Тому спровадив кілька сестер Василиянок на якийсь час туди, щоби приглянулися положенню й пошукали зарадчих засобів. Одна з цих сестер, ігуменя в своїм монастирі, бисто

пізналася на якостях та талантах с. Варвари. У найліпшій намірі хоче вона витягнути її з-посеред сестер Йосифіток, які і так, правдоподібно, невдовзі будуть розв'язані. Одного дня каже до с. Варвари: „Я бачу в тебе дуже вартісні прикмети. Направду, шкода було б їх змарнувати. Покинь цей дім і вступай до нашого Чину. Ми пішлемо тебе на студії та зробимо тебе хористкою". Збоку Матері Ігумені" це був знак великої прихильності та щирої доброї волі. Але для покликання с. Варвари – була це делікатна спокуса. Неодна черниця, бачивши небезпеку скасування свого закону, була б легко послухала такої спокуси.

С. Варвара, чуючи ці слова василіянської Матері, обурилась у своєму серці. Як це, каже вона собі, оця Мати сміє самовільно пояснювати Божу волю? І як звичайно, отверто відповідає Матері: „Моя Мати, я щиро дякую вам за вашу прихильність для мене. Та я, для вволення Божій волі, волію остатись поміж моїми сестрами Йосифітками, ніж самовільно жити серед сестер Василіянок. Як довго тільки існуватиме наше Згромадження, хочу належати до нього. Я не шукала й не шукатиму собі вигідного життя. Хочу тільки сповняти Божу волю, й ніколи, о, ніколи не покину свого бідного Згромадження.

За ці слова Мати поцілувала мене й каже: „О! Як би я хотіла, щоб усі наші сестри полюбили наш Чин так, як ти любиш твоє Згромадження. Твоя Обитель житиме, бо має таких гарних членок. Не згіршайся моїм пропозиціям. Я помилилася, а правда за тобою. Лучше з Божої волі бути вбогою Йосифіткою, ніж самовільно бути хористкою Василіянок". Мати при цих словах була сильно схвильована й сльози блистіли в її очах.

ЦЕБЛІВСЬКІ СЕСТРИ ДІСТАЛИ СВОГО ВІЗИТАТОРА

Та треба було за всяку ціну знайти вихід і запобігти фатальному ударові, що грозив розторопити Згромадження. За радою о. Бульса Цеблівські сестри шлють до Збоїськ дві сестри: Неонілу й Параскевію. Ці просять Отців Редемптористів східнього обряду взяти на себе Духовний провід Згромадження. А за цей час у Цеблові сестри наприкрювались небесам своїми моліннями й сльозами та благали Ісуса Христа не кинути своїх діток у жертву світові й злому духові.

Прп. о. Кінзінгер, ігумен із Збоїськ, підбадьорив сестер, казав їм покластись всією надією на Спасителя. Одночасно переконав їх про конечність дозволу від Архiereя мати їм такого візитатора. Тоді сестри їдуть просто в Перемишль, де Архiereй уповноважнює їх звернутись до самого протоігумена оо. Редемптористів Прп. о. Й. Схрейверса та спитати, що він про те все гадає. У тому саме часі о. протоігумен доручив отцеві Кінзінгерові настоятельство дому в Станиславові, а сам узяв ігуменат обителі в Збоїськах. Між тим перемиський єпископ мав теж побачення з отцем Протоігуменом і каже йому, що він вже ось-ось мав розв'язати Цеблівських сестер. Та ладен цього не зробити, якщо Отці Редемптористи прийдуть їм із конечною духовною підмогою. Тоді Отець Протоігумен погодився дочасно стати Візитатором сестер Йосифіток. Він пообіцяв невдовзі дати сестрам духовні вправи й розглянутись на місці, чи сестри, так довго залишені власним силам, зможуть іще сприйняти черниче оформлення.

О. Протоігумен приїхав у Цеблів 28 жовтня 1921 р. Що за радість була і яка велика полекша для цих бідних дівчат! Їх так довго кидало поміж страхом і надією, а ось вони дізнались, що врешті мають Візитатора, який візьме в свої руки їх долю.

„Вже від першої конференції сестри були захоплені. Врешті проповідник каже до них: „Нехай ті, що люблять Бога, не сумують, а радше тішаться бо Бог любить душу, що дає з радістю". Тоді здавалось цим добрим душам, неначеб величезний тягар звалився з їхніх плечей. По цій першій візиті, поділився о. Візитатор своїми корисними враженнями з Архiereєм. Тоді цей знов приїхав до Цеблова, щоб висловити своє вдовілля з факту, що відтепер сестри зачнуть вести справжнє черниче життя, під керівництвом оо. Редемптористів. Того дня Владика головував теж на зборах цивільної Спільки Згромадження. Врешті повизначував кілька сестер для нового дому в Добромилі, де Отці Василіяни хотіли винаймати сестрам один із своїх хуторів. Проте цей плян не вдався, бо сестри не зуміли домовитись із Отцями Василіянами про умови винайму.

ЦЕБЛІВ – МАТІРНИЙ ДІМ

Існування малого Згромадження св. Йосипа відтепер – запевнене. Випадає тепер подати кілька більш зрізничкованих подробиць про їх матірний дім, єдиний тоді дім.

Без найменшого сумніву загал сестер, так твердо досвідчений останніми подіями, мав тверде й несхитне бажання бути святими черницями і воно справді дивно, що за винятком одного, жодне покликання не завалилось у час цього страшного буревію. Дух молитви у цих добрячих дівчат був справді зразковий. Навколішках на звичайній дошці поставленій на голій підлозі в коридорі перед малісінькою каплицею, сестри молились недвижно від 4 год. 45 до 6.30, часто навіть до 7-ої години. За той час вони проказували довгі поранні молитви, з півгодинним розважанням після них. Опісля слухали Служби Божої, приймали св. Причастя, після чого йшло ще довге благодарення.

Панівна риса сестер – це простота й покоря, улюблені чесноти св. Йосифа, їх покровителя. Немає поділу сестер на хористок і працюючих. Усі вони рівні й беруться до будьякої праці, однаково настоятелька, як і піддані, що підкреслено в неодному місці цієї розповіді.

По обіді й вечері, по праці в кухні та харчівні, збираються сестри для спільного дозвілля, де всі балакають та сміються досхочу, граються та віддыхають уволю. Щоденну працю переплітають духовні вправи: ранішній та вечірній іспит сумління, молебн у честь Пресв. Ісусового Серця, чи до Преч. Діви Марії або св. Йосифа, вервиця, вечірнє розважання, врешті вечірні молитви, до яких додати б ще силу-силенну особливіших намірень, довірених Ісусові й Марії. Днина кінчається в 9.30, або і в 10-ій. Тоді сестри йдуть кожна на своє місце до спільної спочивальні та засипляють кожна на своїм сіннику.

Отець Візитатор, приявний на їх спільних молитвах, запримітив, що сестри кожного вечора проказували одну дуже гарну молитву до Божої Матері Неустаючої Помочі і до св. Альфонса. Питає тоді сестру Осипу, одну з найстарших, де вона знайшла цю молитву. В одному молитовнику, відповіла вона. Молитва ця дуже сподобалась, і ми проказували її спільно щовечора. Отак ці побожні сестри, хоч ще не знали про Божу Матір Неустаючої Помочі і про св. Альфонса, якого сини набагато пізніше мали приїхати в Галичину, вже доручали Небу своє смиренне Згромадження. Господь наш Ісус Христос вислухав їх, бо наперед приготавляв не тільки тружеників, що мали допомогти збудувати їх духовну будівлю, але те ж і головну робітницю, с. Варвару. Вона це стане наріжним каменем цієї будівлі та до самої смерті керуватиме її долею.

ІСУС ХРИСТОС ПІДГОТОВЛЯЄ СЕСТРУ ВАРВАРУ ДО ЇЇ ЗАВДАННЯ

О, як чудово формувало Боже Провидіння цю покірливу селянську дівчину, якій воно порішило довірити колись долю черничого Згромадження! Спаситель хоче найперше забезпечити собі повне володіння її серцем. Тому надхнув Він 12-літнє дівчатко охотою скласти присягу досмертного дівоцтва. Опісля веде її по всіх дорогах, гальмує в необачних поривах, ревности, у пригожу хвилину рятує від диявольських спокус та чудесним встряванням спасає від наскоків на її невинність. Тоді показує їй монастир, до якого належатиме, відвалює колоди на шляху та прихиляє неньку до її плянів.

Та це лиш початок. Цьому дівчаті призначено колись різьбити черничі душі. Нема вчительки новичок? Так Спаситель сам стане їй за вчителя. О! Як премудро, але і якими твердими стежинами веде її Христос! Дасть Він їй скоштувати всі досвіди та позбавитись усякої людської помочі, щоб тільки на Нього Одного вона клала свою надію. Одна сестра дошкулює їй довгі місяці. Самі настоятельки безпідставно підозріватимуть її та прискаржать перед Архиєреєм. Уся спільнота сестер назве її лінивою та нездібною до релігійного життя. Справу видалення її додому аж десять разів ставлять перед Раду Старших. Накінці, сам диявол у власній особі приходить та хоче вмовити в неї, що вона не витриває і так чи сяк станеться його добиччю. Щоб дати їй змогу вправлятись у чеснотах, допускає Ісус Христос на неї непролазні труднощі, а Самий устряває тільки в останню хвилину, щоб випередити вигнання її додому.

Скільки боїв, скільки муки зазнала вона за сімнадцять місяців своєї постулятури,

скільки було сліз і молитов. Але теж як благородно брала вона на себе найбільш непосильний труд, працю найбільш противну та добром віддячувала за лихо, вдіяне їй. Дозріла вона отже вже до завдання, призначеного їй Ісусом Христом? Ні! Жде на неї ще остання проба, проба найтяжча з усіх. У Спасових плянах цей досвід: вона ж покладе всю свою надію на Нього, дійде до верхів героїства.

СЕСТРИ ПОРІШИЛИ ВІДОСЛАТИ З МАНАСТИРЯ С. ВАРВАРУ. ЗА РЕЧЕНЕЦЬ ВИЗНАЧЕНО ДАТУ 15 СІЧНЯ 1922.

Набута в гарбарні хвороба ніг із кожним днем змагається в с. Варвари. Врешті годі було з нею ховатись. Покликали лікаря, а той визнав недугу невігойною. Везуть її до іншого лікаря, але й той заявляє, що нема в нього ліку на таку хворобу.

Отже настоятелька пише до Архiereя, С. Варвара не мала ще обітів, то й рішено відослати її додому.

Відай можна було скористати ще з послаблюючих обставин, та нікому було їх видвинути. Так, що рішення Владики вважалось за невідкличне. Самозрозуміло, як ця страшна новина збентежила с. Варвару. Мрія її життя мала пропасти, як пустий сон. А хіба ж не сам Ісус Христос показав їй був, до якого монастиря мала вступити? Тепер, іще до обітів, мали її відослати! А хіба ж сам Господь чимало разів не запевнив її, що позістати їй у монастирі до самої смерти? І оце найближчого 15 січня посадять її на хуру й відставлять до хати! Що ж скаже бідна матінка й уся рідня? Вона колись така весела, здорова, повертається бач майже трупом додому, до самої смерти невігойною, хвора і не сподівайся подужання!

Напевно всі ці думки та інші подібні снуються їй у голові під час довжелезних безсонних ночей та в час безконечних самотніх годин. Та й злий дух залюбки напевно пригадував їй свої погрози з початку її кандидатства. А тепер, виглядало, що ці погрози здійснюються. Та даймо самій хворій розказати її переживання в цих смутних годинах.

С. ВАРВАРА РОЗКАЗУЄ СВОЮ ОСТАННЮ РЕКРЕАЦІЮ З СЕСТРАМИ

“Дізнаюсь, що важкий хрест вигнання додому має налягти на мене, і серце моє защеміло від болю. Та не здаюсь надією: возлюбивший мене Господь Ісус не допустить, щоб я ризувала авантюриницькими пригодами в світі. Лежала я в ліжку. Сестрам заборонено провідувати мене за винятком піклувальниці с. Осипи. День мого від'їзду визначений на 15 січня, себто на понеділок Різдвяних Свят східнього обряду.

З запалом молюсь Ісусові Христові, не щоб одужати, але щоб сталося зі мною те, чого Бог хоче. Я навмисно була весела, щоб не треба було турбуватись мною. Якось питає мене с. Осипа: Чи знаєте, сестричко, що по Різдві відправлять вас додому? Відповідаю: так, знаю. То чому ж ти не плачеш? – питається сестра далі. Ти така вдоволена. А може ти того й хочеш, поїхати до хати? Я на те: „Моя сестричко! Я гаряче прагну лишитись у монастирі. Але ще більш бажаю вволити Божу волю. Хоч моє тіло й проженуть із обителі, то знай, що дух мій позістане тут далше. Я не серджусь на нікого й не сердитимусь пізніше, бо як виженуть мене, то це буде знак, що Бог хоче цього. Обіпрусь тоді на милиці й добрі люди кидатимуть мені хліба. Поле, що припадає на мене, запишу на цей монастир, щоб сестри молилися за мене по моїй смерті. А вмирати прийду на площу перед монастирем.

Сестра Осипа в плач і каже: Ти не говориш на правду. Тоді я відповіла: Сестричко, неправда, мене не відішлють додому. В останній хвилині Ісус Христос мене вилікує. Він не дозволить блукатися мені нещасній по світі. Так! Я ще ходитиму, і то так швидко, що ви не потрапите мене наздігнати. Тоді с. Осипа: Так! Так! Потішай себе саму.

Дні швидко минали, прийшов Свят-Вечір. Приготовляли Святу Вечерю. Для східніх Свята Вечера – це священидя, а водночас і родинне, дуже сердечне свято, найсердечніше з усіх у році. Тоді голова родини чи монастиря збирає довкола себе всю родину й роздає кожному проскурку з медом, при чому складає різдвяні побажання. На пам'ятку Ісусових ясел, залю прийняття притрушують соломною, а на столі топляться свічі. В час Святої Вечері раз-у-раз гомонять колядки.

Сестрі Варварі, завжди осамітненій, дуже хотілось побувати на цій зворушливій

Різдвяній урочистості... в останній раз. Попросила я отже сестру настоятельку, розказує с. Варвара, щоб вільно мені було бути приявною разом з іншими сестрами на Святі... Настоятелька спротивилась моєму проханню, бо, сказала вона, самою твоєю приявністю ти попусеш радість усіх наших сестер. Треба признати, що було чому протівитись, адже всі знали, що на другий день Різдва мали мене видалити з дому.

Проте я далі просила сестру настоятельку й кажу їй: Я не буду плакати. Знаю, що по святі поїду додому. Та я підкоряюсь Божественній волі і ніяк не хотіла би бути тягарем для Згромадження. Але мені так хотілося б, принаймні ще раз у житті, засісти з моїми співсестрами до спільного стола. Благаю, не відмовте цьому моєму останньому проханню. Я буду весела й буду бавити жартами сестер, як за добрих часів.

Якось урешті с. настоятелька мені дозволила. Серце краялось мені з горя, коли згадала в ідальні, що я тут з сестрами востаннє. Їхнє товариство так дуже вщасливило мене. Не піддержав би мене Спаситель своєю силою, то я в голос розридалася б, не зважаючи на обіцянку. Та тут Христос дався мені на підмогу і каже: І мені так гарно було завжди бути в лоні мого Вітця. Та моя любов до тебе поклала мене в ті вбогенькі ясла, посеред тварин.

Так попереджена, вже не думаю про себе, тільки про мого Господа. Я стала жваво колядувати, жартувати зі сестрами, і вечір пройшов серед бурхливої радості. А сестри знаючи, що я свідомо свого швидкого видалення з монастиря, говорили між собою: А може вона хоче додому? Ще ніколи не мала вона стільки втіхи, як сьогодні.

НАГЛЕ ОДУЖАННЯ С ВАРВАРИ

Кінчилася гутірка. Розохочена першим дозволом, с. Варвара попленталася з трудом до настоятельки та просить, щоб могла ще взавтра, на Різдво бути на Службі Божій. Та й каже: „Мені лекше“. Цим разом я пробрехалась, так сильно хотілось мені бути на Різдво на Службі Божій, каже сестра Варвара. Та настоятелька осудила мене, назвала впертюхом і не дозволила на моє прохання.

Отже пішла я до своєї кімнати та перев'язую собі бандажі на ногах, бо рани зачали мене сильно пекти. Саме зайшла в кімнату настоятелька й оглянула мої ноги. Бачиш, ти мене здурила, кажучи, що ніби тобі краще. Ти хвора, як і раніш.

Я перепросила настоятельку й кладуся до ліжка. Але в цю ніч годі було мені заснути. Це вперше за час моєї недуги я сплакалась і серед плачу в нічній темряві жалувалась Ісусові Христові та просила Його вилікувати мене Своєю Всемогучістю, щоб не бути видаленою або нехай візьме мене до Себе.

Давши отак волю сльозам, беру вервицю св. Йосифа з медаликом Ісуса, Марії й Йосифа. Обкручую цією вервицею мої обидві ноги й кажу у простоті мого серця: „Лікарі не потрапили вилікувати мене, а Ти, Ти це можеш“. По цьому я заснула. Вранці чую гомін дзвінка на вставання. Як звичайно, встаю з ліжка, щоб воздати шану Святій Трійці та проказати біля ліжка приписані молитви. Чую, що мої ноги напричуд легкі й безболісні. Кінчаю молитву, здіймаю бандажі й не можу повірити моїм очам: мої ноги цілковито здорові. Видно одні лише близни. Отже встаю та з другими сестрами йду на спільні молитви. Настоятелька помітила мене й наказує зараз вертатися мені в ліжко. Ще й накричала на мій непослух. Тоді шепчу їй до вуха: Ісус, Марія, Йосиф вилікували мене, ходіть погляньте на мої ноги. Настоятелька взяла з собою с. Неонілу, оглянула мене й каже: Ісус Христос зробив чудо для тебе, йди та подякуй Йому в час св. Літургії.

Отак Ісус, Марія, Йосиф, не зважаючи на мою негідність не тільки повернули мені здоров'я, а ще й дозволили позістати в монастирі.

РОЗДІЛ IV. ЧАСОВІ ОБІТИ С. ВАРВАРИ

Розуміється, що після цього надзвичайного випадку, не було вже діла відсилати с. Варвару додому. Вона дальше проходить свій новіціят із найбільшою ревністю. В тому часі скорочено теж старшим сестрам час проби. 28 лютого 1922 року вони склали перші обіти на один рік. Молодших, серед яких і с. Варвару, це щастя мало зустрінути 19 червня.

Прп. о. Візитатор два рази приїздив, щоб священними духовними вправами приготувати сестер до цього величного діла.

Під час других реколекцій бачила с. Варвара дивний сон. Нехай вона сама, без наших зайвих пояснень, розкаже про нього. Зрештою нікому й не казала вона про нього, за винятком о. Візитатора, провідника духовних вправ. Під час сну побачила вона отже о. Візитатора. Він розмальовував під білу фарбу всю залю, де проповідались реколекції. Робив він це з великою старанністю. „А за ним стояв мужчина чорний і нікчемний, зо страшним виразом лиця. Я ще ніколи чогось подібного не бачила. Дістає він із кишені чорної мазі й давай забруднювати своїми довгими й жакливими кігтями вже помальовану частину муру, а тоді хлюпнув він туди ще й цю чорну мазюку. Тоді Отець проповідник зачав і собі і собі наново білити і з таким завзяттям змагався він зо своїм противником, що аж піт спливав йому з чола. А чорний гідкий мужчина аж пінився з люті. Я ж молюся за перемогу Отця Візитатора. Врешті, збираючи всі свої сили, цей останній старається повалити свого супостата. А цей кричить: „Помальоване досі тобою – твоє. Тільки цей останній шмат належить до мене, і до цих двох сестер, що по-святокрадському запричастились". І далі давай шкробати мур своїми лабетамі та захляпувати стіну чорною мазюкою.

Під час цього сну моє серце стискалося з болю і я пильно дальше молюся. Раптом Отець Візитатор кидається на потвору, вириває їй із рук фарбу, вивертає її кишені й виливає на землю запас фарби, що там іще був. Були там іще два ремені, що мали зв'язати дві згадані сестри. Отець Візитатор ухопив ремені, зв'язав ними чорну людину, тоді кличе сестру А. і мене й каже: „Поможіть мені викинути його на двір". Разом у трійку випхали ми його на вулицю й замкнули за ним браму. О. Візитатор дуже втішився цією перемогою, ми теж і собі.

Я пробудилась і думаю, що має значити цей сон. Але нікому нічого про нього не згадую. На другу ніч не можу заснути й молюся собі в ліжку. Значев'я накрила мене хмарина, гейби дві довгих крилі, і чую голос: „Молись ревно, щоб обидві сестри могли вирватись із диявольської неволі, бо вони запричастились по-святокрадськи". Я зжахнулась на це попередження і не могла й ока зажмурити аж до ранку. Була я навіть сильно стурбована весь час духовних вправ, аж доки не розповіла про все Отцеві Візитаторові. Тільки тоді заспокоїлась.

ПЕРШІ УРЯДИ С. ВАРВАРИ

14 вересня 1922 р. в час виборів вийшла з урядування сестра Любов. Вона хворіла й неможливо їй було бути настоятелькою. Швидко вона і померла. На її місце вибрали одну з найстарших сестер, Анну, а с. Варвару додали їй на дорадницю.

С. Анна колись старалася відіслати с. Варвару додому. Тепер уважає її за найліпшу зі своїх дорадниць (хоч і наймолодша вона з чотирьох дорадниць літами) і радиться понайбільше її в-усіх подробицях домоуправління.

Другі дорадниці з цього хмурились, першзавсе намісниця настоятельки. Безлично й оскаржили зразу с. Варвару, що вона причиною цих неполадків між настоятелькою й намісницею. Це мучило с. Варвару, бо не хотіла Божої образи. Сумлінно зглиблює себе, та вини ніяк не чує за собою. Що більше, навіть дораджує сама с. настоятельці, щоб ця в своїх сумнівах радніш зверталась до с. заступниці й старших віком дорадниць. Та с. Анна зовсім не взяла до уваги цього попередження, врешті просто звільнила сестру вчительку новичок і власну намісницю та обидва уряди доручила с. Варварі.

Я дізналась, так розкажує с. Варвара, що сестри тайкома і прилюдно оскаржували мене,

що це я, підлестившись настоятельці, позбавила цих двох сестер їхніх гідностей. Із плачем і в прияві Ісуса Христа, я перевіряла себе й питалася, чому прискаржують мене про те, в чому я зовсім непричасна. Проте згодилася на обидва уряди, найперше тому, що ніяк не розуміла, як можна, будучи зв'язаною обітом послуху, відмовитися від наложеної задачі. По-друге, передбачувала, що під владою с. Анни страдатиму більше. Але я хотіла бачити в ній Особу самого Г. Н. Ісуса Христа і так мені було добре.

З ПОСЛУХУ, ПРОСИТЬ С. ВАРВАРА ПОРОШІ В ІСУСА ХРИСТА

Думаємо, що побожний читач не подивується, зустрічаючи на цих сторінках таке велике й нехитре довір'я до Бога с. Варвари й подиву гідну любов Ісуса Христа. Наш добрий Учитель залюбки пристає з простенькими душами. Саме така велика простота панувала в новоповсталім Згромадженню св. Йосифа. Тож рясніють у ньому випадки надзвичайного Божого встрявання. Та не тут місце говорити про них подрібно. А сестри, що користають із нього, і зовсім про те не говорять. Ви сказали б, що діється це просто непомітно. Сестри дякують Господеві, беруться знов до своєї праці і більше про те й не думають.

Виглядало б, що й саме чудесне вилікування с. Варвари не здивувало цих добрячих сестер. У два місяці по цьому випадкові приїхав до Цеблова на реколекції Отець Візитатор. Одна тільки сестра згадала коротко про чудо. А самій вилікуванці виглядало не конечним повідомити Візитатора про випадок.

Значить, с. Варвара є намісницею настоятельки, а водночас має на голові всі клопоти, зв'язані з веденням великого господарства.

Якось треба було конечно привезти дрова з монастирського ліса, віддаленого 10 км. Стояла саме рання весна. Усі шляхи взялися голощоком, до того коні не були підковані. Тоді настоятелька велить с. Варварі просити Г. Н. Ісуса Христа про сніжок. С. Варвара послухала, і в найближчу ніч бачить знову сон.

Під час сну, розказує вона сама, бачу оце, як Божа Мати й св. Йосиф копають на полі картоплю. Приблизно 12-тилітній Ісус за ними збирає та зсипує в корзину. Я йду просто до Ісуса Христа й кажу Йому: „Дай, нехай Тобі поможу”. Спаситель глянув на мене й каже: „О, ні, це я тобі поможу, бо ти просила в мене снігу. Тепер ти спиш, а сніжок сипле. Отже знай: любитимеш мене ще більше, то матимеш від мене ласк більше, як платочків снігу”. Вранці буджуся і така задоволена, бо Христос сказав мені щиру правду. Снігу напало чималенько і я послала нашу хуру до ліса. Незабаром переконалася знову с. Варвара, яку силу дав Спаситель чесноті послуху.

Якось черниці були всі разом у залі. Заля служила водночас харчівнею, робітнею й кімнатою для розваг. Тут було двоє дверей. Одного дня, не знати від чого, одні двері раптовно замикаються. Якась сестра зразу встає з місця й хоче їх відчинити, та дарма. Ніяк не здужає. Аж ключ скрушився в середині замку. А тому, що двері ці були дуже потрібні, щоб не обходити шмат дороги до кухні, закликали коваля. Коваль, що він не намучився, все дарма. Врешті заявив, що треба виважити двері.

Настоятелька не згодилась на це. Каже двері лишити в спокою й самим виходити другими дверми, що виходять на просторий коридор. Раз сестри були знову всі разом на сніданку в цій їдальні. Прислугуюча до стола сестра раптом через неввагу затріскує другі двері і ніяк не потрапить розкрити їх із середини. Тепер вам двоє дверей замкнені і сестри ніяк не вийдуть із залі.

В цю хвилину, каже с. Варвара, я сиділа близько дверей зі зломаним замком, якого коваль не зміг розкрити. То я нишком стукаю в ці двері, щоби почули сестри куховарки з кухні та знадвору розкрили нам другі, тількищо замкнені двері. Але с. Анна, настоятелька, каже мені: Сестро Варваро, стукайте в двері й кажіть: Ісусе Христе, розкрий нам двері, бо жадна людина досі не потрапила цього зробити. Я довго не думаю й повторяю слова настоятельки. Тоді беру за клямку, натискаю і, на здивування всіх сестер, двері розкрились без найменшого труду. Коваль намозолився повні чотири години і не розкрив, Ісус Христос розкрив же в одну мить.

НАД С. ВАРВАРОЮ НАВИСЛО НАСТОЯТЕЛЬСТВО

Кінчались сестрам три роки після їх часових обітів. Близькість виборів викликає у кожній черничій спільноті деяке побудження й зрозумілу цікавість серед сестрицтва. Новоповсталася Цеблівська спільнота не була тут винятком.

Три роки сестри були свідками незвичайних подій із с. Варварою. Мали теж сестри нагоди спостерігати сприт і чоловіколюб'я цієї сестри в час її подвійного уряду. Тепер міркували вони, що з с. Варвари була б знаменита настоятелька. Про це говорять вони поміж собою і ждуть на реченець виборів.

З досвіду відомо, що черниці вибрані тайним голосуванням, у загальному легко приймають наложений уряд. Чи ж не є він для них ясним виразом Божої волі? Що більше, виберуть їх удруге, або втретє, то і під цей тягар вкладаються вони не нарікаючи. Досить часто, на жаль, буває й таке, що чим довше доводилось якій настоятельці бути при владі, то тим тяжче приходить їй уступити, коли голоси не впадуть знов на неї. Тут зустрічаємо щось зовсім інакше. С. Варвара відчуває завжди крайню нехоть до настоятельства. Ця нехоть підсилюється в міру того, як її настоятельство протягається. Вона опирається всіма силами й часто жалкується Божественному Відкупителеві. У своїй нескінченній любові Спаситель підтримує її та дозволяє їй неначе договорюватися з Собою. Він же знає гаразд, що не зважаючи на свою неохоту, добра сестричка врешті завжди сповнить Його бажання.

С. Варвару дуже схвилювали вістки, що в найближчі вибори сестри мали б обрати її настоятелькою. Отже зачинає вона гаряче просити Ісуса Христа, щоб Він не дозволив цього вибору. Вона ж уже так привикла слухати других, з часу досвіду свого в довгу добу проби. Зрештою її так дуже тягнуло до самотини та єднання з Богом. Такі буйні в дитинстві, поривання до пустельного життя, залишили в неї потребу мовчанки й молитви. Дальше страхала її відповідальність кожної настоятельки: вона мусить здати Богові точний звіт за кожну довірену їй душу. Хто краще за неї, що безпересталь по-дружньому гуторила з оцим величним Богом, потрапив правильно розцінити трепетну важливість настоятельської ролі?

Вже здавалося, так розказує с. Варвара, що Господь вислухав мою молитву. Серед праці в цегольні, на нашому полі, я схопила страшну нежить і стала сильно плювати кров'ю. Лікар заявив, що всього мені ще з дев'ять днів жити: від злющого кашлю продерлись легені і повсталася кровотеча.

Я була приготована вмирати, адже від 12 літ я тільки цього завжди й прагнула. Та Ісус Христос ішов не за моїми забаганками, тільки за своєю Божеською вподобою.

Моє ліжко хворої стояло на поду, з огляду на мешканеву тіснечу. Влітку там і влаштовували новіціят. Якось у ночі, над світанком, чуюся дуже квола. Збираю всі сили й сходжу в розмовницю. Хочу там вільніш віддихнути. Розкриваю вікно й сідаю, а радніш паду в велике крісло. Не знаю, чи обморок мене взяв, чи так тільки я приснулась. Раптом підходить до мене чарівна на вроду пані. Вона стиснула мені голову зовсім так, як священник по першій Службі Божій, і каже до мене: „Доню моя, нікому не двигнутись з захворіння, що є в тебе. Та ти подужаєш і ще чимало трудитимешся для твого Згромадження". Тут я спам'яталась. Запалення зникло з грудей і нікого більше не бачу при мені. Це діялось за два тижні до дня виборів. Устало теж плювання кров'ю.

II ЧАСТИНА

Розділ I

С. ВАРВАРА В РОЛІ ГЕНЕРАЛЬНОЇ НАСТОЯТЕЛЬНОЇ

ВИБІР НА ВЕРХОВНУ НАСТОЯТЕЛЬНОКУ В РОКИ 1925-28

14 вересня 1925 вибрано с. Варвару на Цеблівську настоятельку. Раптовне вилікування Богоматір'ю та зачуті при цьому слова схилили с. Варвару прийняти цей вибір. „Я прийняла його, каже вона, як вислів Божої волі, впевнена в тому, що Ісус Христос допоможе мені носити цей важкий тягар. І я не завелась, бо всюди спомагали мене Ісус, Марія, Йосиф. Деколи ж, у моменти безвихідні, сам Ісус Христос навчав мене та говорив до мене". Вже скоро може вона переконатись у цьому.

ПЕРШІ ОСНОВИНИ

1926 р. Союз Українок із Яворова запропонував сестрам Йосифіткам заложити свій дім у цьому місті. Жила там зовсім спаралізована хвора жінка, ще й до того дуже нестерпна вдачею. Сестри двох інших українських Чинів не могли витримати з нею і мусіли покинути її. Тоді хвора записала свій дім і майно на „Єпархіальну Поміч" у Перемишлі. На прохання Союзу Українок із Яворова доручено їм ужиткування цього запису, під умовою, що вони заопікуються бідною калікою, панею Корковою. Але ніхто не хотів узяти на себе обов'язку доглядати хвору. Тоді Союз Українок звертається до молодого Згромадження Сестер Йосифіток у Цеблові.

С. Варвара їде на обзори. Бачивши в якому нужденному стані знаходиться пані Коркова, с. В. плаче зі спожаління і рішається зразу з любови до Ісуса Христа прийняти пропозицію. Та треба було раніше єпископського дозволу, заки згодитися на нові основи. С. Варвара порішила зараз другого дня поїхати до Перемишля прохати цього дозволу. Отже найближчу ніч проводить у кімнаті спаралізованої жінки: прибрала грязь, накопичену там днями й тижнями, нагодувала хвору, проказала спільно з нею молитви й осталася тут спати наніч. У сні, розказує с. В., я бачу перед собою великий полум'яний стовп, що ось-ось може впасти на мене. На самому вершку цього стовпа висить Ісус Христос, Він витягнув до мене благально Свої рамена і просить зворушливим голосом взяти Його та занести до мого Цеблівського Згромадження. С В. на те: „Так, Ісусе, візьму Тебе. Але я боюсь, щоб не розчавив мене цей здоровенний стовп". Тоді Ісус Христос каже: „Не бійся, настав руки". Я так і вдіяла. Величезний стовп повалився біля моїх ніг, а Ісус Христос упав у мої рамена, голову схилив мені на груди й каже: „Притули Мене в особі цієї безталанної спаралізованої, а всі твої труднощі впадуть тобі до ніг, подібно, як цей вогненний стовп. Вони тобі нічого не пошкодять. А ти занеси мене до твого Згромадження."

Я взяла Ісуса Христа й пригорнула з любов'ю до мого серця і раздва несу Його до моїх сестер. Тут я проснулася і зрозуміла, що Ісус Христос хотів, щоб я притулила цю нещасну каліку й дбала про неї. Зворушена, я заплакала.

ПРЕОСВ. ЄПІСКОП НЕ ЗНАЄ, ЧИ МАЄ ЗГОДИТИСЬ НА ЦІ ОСНОВИНИ

По цьому нічному видиві готувалась с. В. на труднощі. І вони прийшли. На другий день вона доповідає Преосвященному про свій намір. Владика відповів, що не може на це згодитись. Ці пані, так каже він, одержали в умові право користуватись маєтком хворої жінки і зобов'язалися заопікуватися нею. Тепер бачать, що тяжко їм дати собі раду і тому хочуть і задержати при собі право користуватись майном і звалити на вас клопіт із тією хворою. Що більше, хотіли б ці пані розгорнути своє покровительство і на самих сестер. На цей неочікуваний спротив, станула с. Варвара рішуче в обороні хворої. Малює єпископові жахливий стан цієї жінки. Пані Коркова жалувалась їй гірко на „Єпархіальну Поміч", якій відступила вона своє майно під умовою, що взаміну належно заопікуються нею. Розказала сестрі, що вона, недужа, витерпіла від одного мазура, якому Союз Українок доручив піклуватися нею. С. Варвара описує Владиці, в якій грязі залишено хвору лежати. Нещасна богосневажаючи нарікала на несправедливість супроти неї Церкви й Владики. І має до цього

підстави, додала сестра.

Єпископ послухав усього, а тоді каже: „Воно правда, що п. Коркова – нещасна жінка, але скільки разів вона сама зловживала пожертвованою їй поміччю. Одне за одним два черничі Згромадження поставили себе до її услуг і обидва мусіли зректися. Чи ти думаєш, що твої черниці видержать із нею?”

Словесний бій був наполегливий, та с. Варвара не вжахнулась слів Архирея. Вона дальше просила дозволу і каже: „Ісус Христос допоможе нашим сестрам. Хоч інші мусіли покинути, наші сестри остануться й доглядатимуть хвору аж до самої її смерті”. Врешті Владика уступив, переможений упевненістю с. Варвари, але дав виразну умовину, щоб Союз Українок зрікся умови підписаної з Єпархіяльною Поміччю, відмовився від будьякої претенсії до сестер та ні в чому не встрявав у їх справи.

ОСНОВИНИ ВРЕШТІ ПРИЙНЯТІ

Тоді с. В. повертається до Яворова повідомити Союз Українок про волю Владики. Коли пані почули про вимоги Єпископа, всі разом не згодились на них, за виїмком однієї голови. Ця зворушеним голосом стала представляти зібраним членкам, у якому нещасному стані хвора паралітиця, а тоді каже: „Ми самі відповімо перед Богом за страждання цієї безталанної. Тому я прошу Вас пристати на вимоги Преосвященного Владики. Якщо ж ні, так кожна пані по черзі буде мусіти доглядати за хворою”.

Ці слова мали магічний вплив на засідання паній. В одній хвилині всі до одної пристали на всі вимоги Архирея. Запало рішення, що на другий день пані Парова, голова філії, wraz із с. Варварою поїдуть до Перемишля остаточно залагодити цю справу.

С. Варвара провела ніч знову в кімнаті спаралізованої й бачила знову напричуд гарний сон: У цьому сні вміщалося теж чітко окреслене предсказання, що в очах сестри настоятельки мало запевнити її про правдивість видива. Ось як вона сама розказує про це сновидіння.

„Перед моїми очима розкрилась стіна кімнати, де я спала, так що я побачила парохіяльну церкву. Тоді розступається теж церковний мур і я бачу святий Кивот. А там розкриваються дверцята Кивоту і я бачу солодке Дитя Ісус віком 5 до 6 літ. Дитятко з личка було радісне; усміхалось до мене й плескало рученятами. Питаюсь Його: „Чому Ти такий щасливий, Ісусе Христе?” Спаситель відповів: „Я щасливий тому, що ти, не зважаючи на противнощі, таки виконала Мою волю, з любови до Мене, приймаючи цю вбогу каліку. Отже знай, що Я дам твоїм сестрам ласку піклуватись нею аж до смерті і колись вона помре при тобі”.

Дуже зраділа с. Варвара цим словом із сновидіння, збудившись. Вона ж певна була відтепер, що її намір здійсниться на Божу славу. Цього дня їде сестра разом із панею Паровою до Перемишля. Єпископ уповні одобрив усе й сестри замешкали в домі хворої. Свою задачу сповняли вони з посвятою, хоч не без труднощів. Бо, справді, кожного дня треба було героїському заправляти у самовиреченні. Та сестри таки видержали в цьому ділі милосердя.

Одного дня переїздила с. Варвара через Яворів. Поступає відвідати цю страдальницю, що якраз збиралася вмирати. Сестри, до речі, заправили її терпеливо сприймати свою слабкість і всі недомагання. Вже вона прийняла теж говійно останні св. Тайни.

І справді! Як сказано було с. Варварі у сновидиві, хвора померла в неї на руках.

НОВІ ОСНОВИНИ С. ВАРВАРИ У ХЛІВЧАНАХ

Цього ж 1926 року зачала с. Варвара нову фундацію. Але скільки сліз і принижень коштувала її підготовка до засновин цього нового осідку! Отець Кошіль, душпастир Хлівчан, бачивши, що його парохіяни стають добиччю радикалів, намовив Єпископа заложити в цьому селі монастирець сестер Йосифіток. Отець сподівався через них та їх школу повернути батьків. Єпископові подобався цей плян. Він позичає с. Варварі тисячу доларів та доручає їй закупити малу віллу в цьому селі. Домик належав до польської шляхетської родини Левандовських, що згодились дешево його продати.

Отці Кошіль і Довгоцький поїхали разом із с. Варварою до нотаря у Львові узгодити проект умови. По людськи кажучи, с. Варвара, колишня чередничка, а тепер верховна

настоятелька нового Згромадження, мало визнавалась у важливих справах купна й продажу нерухомостей. Приходить із двома Отцями до нотаря й переглядає реєстри. Бачить, що цей офіційний список аж кишить від важких зобов'язань. Зрештою і так знала вона гаразд, що в тих часах українцям було надзвичайно трудно купити якусь власність від поляків. Польський уряд звичайно в таких випадках не хотів затвердити договору про продаж.

Отже с. Варвара зжахнулася самим проектом контракту, який мав коштувати аж 150 злотих. І хоч як дуже наставляли й сердились обидва священники, вона не хотіла підписати того проекту. Я складала обіт убогости, думала вона собі. Якщо опісля поляки не схочуть затвердити контракту, або не посплачуємо на час довгів тієї посілости, то цих 150 злотих пропадуть з моєї вини.

На другий день їде сестра до Перемишля та каже Преосвященному, що в подібних умовах вона не може прийняти цього нового осідку. Єпископа вже напевно попередили обидва священники, бо він досить твердо прийняв с. настоятельку. Коли вона хотіла віддати йому позичені їй Владикою гроші, то він не прийняв їх, ще й зробив гострі заміти с. Варварі. Він без сумніву хотів не тільки забезпечити цю фундацію, але також випробувати юну Генеральну Настоятельку та побачити, що вона зуміє. Отже каже до неї: „Я позичив мої гроші, щоб закупити згадану власність. Я звелів її купити. Отже треба купити і до тебе належить докласти всіх старань, щоб гроші не пропали. В цьому випадку я не беру на себе ніякої відповідальности. Ти маєш взяти її на себе”.

По цих і подібних словах єпископа сестра Варвара просто не знала, що їй робити. Вона стає навколішки та просить Архисерейського благословення. Та цей відповідає: „Я вже тебе поблагословив, коли доручив цю суму”. Бідна настоятелька вийшла зовсім затуркана. Поневолі вибухла щирим плачем. У цьому безвиглядному положенню блукає вона по вулицях міста напів в обмороці. Аж зупинилась перед іще розкритою церквою. „В цій хвилині я почула голос Ісуса Христа, що кликав мене: „Зайди до Мене. Я дам тобі бажану пораду й спокій”.

Отже входжу до церкви і там виливаю перед Ісусом Христом, разом зі сльозами, мій біль. Неспостережно я втихомирилась і тоді одержала від Ісуса Христа бажану раду. Спаситель теж заспокоїв мене, бо страшливі спокуси проти їх Ексцеленції та проти мого покликання вдарили на мене. Спокусник шептав: Ти маєш гроші, вертайся в світ, іди далеко звідси, Видаш гроші на купівлю, то вони пропадуть і тебе виженуть з монастиря.

На щастя Господь теж говорив до мене: „Слово твого зверхника – це Моє слово. Не бійся нічого, пригадай собі те, що сказав тобі белзький нотарій відносно правосильности контрактів”. Я зразу пригадала колишнє нотареве вияснення: у всіх складних питаннях, наприклад закупі дому, де годі заключити контракт, треба записати на письмі умову, заплатити кавцію в прияві двох свідків і зразу перебрати володіння купленою річчю. На випадок, коли б це не вийшло, то продавець має звернути подвійну висоту кавції. Отак я вповні заспокоїлася. Я пробігла ще в церкві станції Хресної Дороги, тоді ж поїхала просто до Збоїськ. Отець візитатор дав мені двох отців супроводу і сам товаришив мені до пана Левандовського. На другий день їду у Хлівчани та у прияві трьох сестер, перебираю дім. До кількох місяців виплатив п. Левандовський довг, що обтяжував дім та потрапив записати його на наше імення. Так справа закінчилася щасливо, по стільки труднощах і стражданнях.

НОВИЙ ДІМ У ЖУРАВЦЯХ

Після кількох початкових перешкод удалося с. настоятельці набути цей дім 18 квітня 1928 року. Парохії Журавцям треба було духовно допомогти. З цією метою виправив Архисерей туди с. Варвару, щоб на місці приглянулася положенню. А жила там дівчина Каська, ревня й підприємлива. Вона у власнім імені потрапила збирати усюди гроші на будову дому, де можливо замешкали б сестри. Біля дому були три морги поля. Дівчина послужила за посередницю для здійснення фундації. С. Варвара їде найперше до Отця пароха. Він прийняв її холодно і каже: „Я і мої парохіяни не бажаємо собі сестер в парохії”. По цій читкій відповіді просить с. Варвара вибачення в душпастиря і хоче йти геть. Та в цю ж хвилину добре відомий мені голос Ісуса Христа сказав: „Чого ж ти настрашилася, малодушна? Ніхто тут не є проти Мене: ні священник, ані парохіяни. Я хотів би вас тут мати”.

Тоді я набрала сміливості й кажу: „Нічого не шкодить, що отець парох нас не потребують і не хочуть нас люди. Я певна, що якщо Бог нас тут хоче, то і о. душпастир і громада нас приймуть". Тоді о. парох, напевно трохи збентежений, питає: „Але що ви будете їсти?" С. Варвара відповіла: „Каська дасть нам своє поле, о. парох ще щось нам докинуть і все буде гаразд, бо ми вдоволимося малим". Тоді о. парох: „Каська вміє обіцяти, але дати вам, нічого не дасть". Тоді питається с. Варвара: „А що даєте ви нам, духовний Отче?" Священик хвилину застановився і каже: „Я дам до Вашого розпорядження два морги церковного поля". Тут с. Варвара всміхнулася: „О! Навіть як би Каська нічого не дала, то вже вистачить нам те, що ви офіруєте, бо тут поле врожайне". Тоді о. парох відзискав свій прекрасний настрій і каже всміхаючись: „Гаразд! Гаразд! Все буде добре". С. Варвара запевнила собі ще згоду Отця Візитатора й одобрення від єпископа та помістила своїх сестер у новому домі.

Вже невдовзі Каська переконалася, що вона не була створена до черничого життя разом із сестрами. Тоді вона відмежувала собі, одну кімнату, де жила самотньо, а сестрам дала замість 3 моргів тільки пів. Та це вистачало для прожитку сестер і монастирець засновано.

Розуміється, що далеко йому було до заможности, але св. Йосиф, їх Покровитель, завжди в критичних моментах поспішав сестрам на виручку. Ось вам один приклад, що його самі сестри, з чарівною простодушністю, розказали авторові цієї розповіді. Лежав у них довг на 5 злотих. У цих часах ця сума рівновартна була 1 доляреві. Заплатити було треба ще цього вечора; але в усьому домі не знайдеш такої суми. Ото ж моляться сестри святому Йосифові, щоб допоміг вибристи їм із клопоту. Цей вислухав прохання своїх доньок.

Цього ж, дня пополудні мав бути похорон. Має вже зачатись відправа, а нема дяка. О. парох нетерпеливиться. „Сестри, нема десь дяка, так ви самі співайте замість нього". Так і зроблено. По похороні дає родина померлого 5 злотих сестрам, як це був звичай давати дякові.

Надходить сам дяк. „Чому мене не закликали?" – жалкується він. „А де ви були?" „Та сидів зараз коло церковної брами і ждав на похорон". Це св. Йосиф послав на дяка глибокий сон та зробив його невидним, бо треба було роздобути для сестер 5 злотих.

С ВАРВАРА ХОЧЕ ЗБУДУВАТИ В ЦЕБЛОВІ НОВІЦІЯТ

Цього ж 1928 року загадала настоятелька здійснити свою давно леліану мрію: вибудувати в Цеблові новіціят для сестер. Зростало число покликань і було неможливо примістити їх усіх у старому домі. Іде отже с. Варвара в Перемишль до єпископа за потрібним дозволом і благословенням. Та зовсім несподівано Архисреї не поділяв її гадки. „Не треба будувати в Цеблові новіціят", каже Преосвященний. „Продамо зібрані матеріяли, цеглу й частину площі та поставимо новіціят в іншій місцевості, ближче до світу, більше доступній. Бо ви залізли в ту пустиню і годі дістатися до вас".

Ця заява дуже збентежила мене, розказує сестра і я вспіла відповісти тільки: „Преосвященні, прошу вас, не робіть цього", А Архисреї на те: „Добре, то скажи мені, чи це Божя воля, щоб ваш новіціят поставити в Цеблові?" В душі я була сильно переконана, що така є Божя воля, але я не важила сказати цього Владиці. Я йому тільки кажу: „Якби Господь Бог хотів новіціяту деінде, то вибрав би був іншого священика, щоб заложити наш монастир ближче до людей". На це Єпископ: „Ти гадаєш, що отцеві Прелату Кирилові Селец-кому було б важко бачити, що його доні краще й вигідніше мешкають? Ніколи в світі! О. Прелат не буде гніватись на мене, коли сестрам стане вигідніше, навіть якби новіціят збудувати поза Цебловом. Він бо прагне вашого добра, подібно, як і я".

Я не відповіла нічого на ці слова. Владика додав: „Господь Бог і о. Прелат тільки тоді будуть незадоволені, коли б сестри не були добрі. Отже вертайся додому, а я тимчасом пораджуся ще вашого отця Візитатора. Але нехай тебе Бог боронить наперед прихилити отця Візитатора до твоєї волі. Також і сестрам не смій нічого сказати, тільки спільно молитесь за сповнення Божої волі над твоїм Згромадженням. А як повідомлю тебе про продаж Цеблова, то підшукаєш купця. Продамо все, за винятком дому й 5-6 моргів поля на вдержання 8 сестер". Тоді я вернула додому й звеліла щодня спільно проказувати деякі молитви в наміренню отця Прелата в тій цілі, щоб сповнилась Божя воля над Згромадженням. 15 травня Високопреосвященний прислав своє благословення й дозволив збудувати Цеблівський новіціят.

КЛОПОТИ С. ВАРВАРИ: ВОНА ЗНАХОДИТЬ ПІСОК

Із дозволом взялися жваво сестри за діло. Під могутнім поштовхом настоятельки робота швидко двигалася вперед. До мулярки станув один батько з двома синами. Всю іншу працю, за винятком столярки, виконували самі сестри. Звозили пісок, носили ступку й інше.

Я всіма силами старалася, розказує с. Варвара, підігнати будову та підтягнути дім під покрівлю, бо зближалися вибори, то хотіла заощадити новій настоятельці якнайбільше клопотів.

Та лишенько! Саме в пору жнив, забракло піску. До яруг із піском було 10 км. віддалі, а наші коні в час жнив працювали. А чужих коней за ніщо в світі в таку пору не позичите. В цій великій клопоті я молюся і чую, хтось мені підказує пошукати піску на нашій власній полі, що звалось "Тринине". С. Варвара не каже нікому нічого, бере заступу та інше потрібне знаряддя та йде шукати піску на вказаному місці. Нікому не велить іти з собою, бо не була стовідсотково певна того, чи зачуте надхнення, було добре знаним голосом самого Ісуса. Зрештою, додає, я не хотіла, щоб пізніше кпили собі з мене; мовляв: ішла за чимсь, і сама не знала, чого шукає.

На вказаному місці припадає на коліна і молиться до св. Йосифа. Тоді рішуче починає копати в землі велику яму. На метр глибини попадає на глину, а не на пісок. Вже мала кинути роботу, коли причувся їй знову цей розсудливий голос: "Ще хвилину терпеливості". Сестра копає далше і на 1 м 60 натрапила лопатою на піщаний прошарок. Я була така, вдоволена, наче б знайшла якийсь скарб.

Дякую св. Йосифові й далше працюю. Яма вже така глибока, що зверху годі мене було бачити. А над ямою зростав насип піску. В 11 годин поверталась с. Осипа із Жужеля, сусіднього села, і бачить, що хтось копається в нашій полі. Стривожена підходить і бачить мене в ямі. Спочатку зжахнулась, бо я виглядала на лиці сильно зморена. Сповнені радощів вертаємось додому, знаючи, що будівництво не припиниться з нестачі піску.

С. ВАРВАРА СТАЄ НА ПРЮ З ІСУСОМ ХРИСТОМ

Ще тільки три тижні до пори, як сестри вибиратимуть нову настоятельку. Мури жваво здійсмалися вгору, коли раптом муляр попереджує настоятельку про нестачу яких 5 до 6 тисячів цегли. Нові труднощі для с. Варвари, що не мала грошей на закуп такої кількості. По короткім ваганні каже: „Таже в нас на полі ще ціла піч до випалювання цегли. Ачей удасться нам її відкопати". Отже бере сокиру й здоровенну залізну штабу і, нікому нічого не кажучи, йде сама пробувати. Проте попереджує домашніх прислужників, що в полудне мають поїхати двома возами по цеглу.

В часі цієї праці, розказує с. Варвара, охоплює мене раптовне живе почуття сердечної любови до Бога, та я думаю собі: Ісусе Спасителю, як швидко минули ці три роки мого настоятельства. Якже я Тобі вдячна за усі ласки й за, усю досі зазнану від Тебе поміч, справді таку безмірну! Ісусе Христе, відай у час оцих земських занять нераз бувало я забувала за Тебе, або зневажала Тебе. Прости мені, за три тижні скину з плечей тягар настоятельства, стану вільною й тоді займусь Тобою Єдиним. '

Значев'я заговорив хтось до мене голосно і читко: „Будеш за настоятельку не лиш у ці три тижні, але по них іще три роки".

Я задеревіла з жаху й переводжу зір надовкола, хай побачу, хто читає мої гадки і хто голосно забалакав до мене. Та нікогосінького там не було. Довкруги – одна велика самотина. Тоді священна тривога оволоділа мною, що і ворухнутись не смію. Чулась у близькості Ісуса Христа й починаю плакати.

Врешті заспокоїлась і кажу: Мій Відкупителю, Ісусе! Жадаєш жертви від мене та здачі на волю Твою. Я ж Тебе стільки налагалась, щоб зволив Ти обдарувати черничим покликанням мою сестрінку. Досі я не вислухана! Ще вчора в листі прохає мене поблагословити її, бо хоче віддаватися. Ісусе, не послухав Ти мене, так і я не слухатимусь Тебе більше. Так, Господи Ісусе! Годжуся зостати настоятель кою, але під умовою, що моля сестрінка пострижеться в черниці. – Змагання між Ісусом і Його улюбленою нав'язане. Побачимо, за ким буде виграш.

ВИГРАЄ ІСУС ХРИСТОС

Моя небога, так пише с. Варвара, це донька моєї старшої сестри. По моєму, з неї була б першокласна черничка. Біда-лиш у тому, що не мала покликання. Я намовляла її поступити в монастир. Молилася сама і других сестер заохочувала молитись за ласку покликання для неї. Саме в той час, за три дні раніше прийшла відомість, що моя небога готується до вінка та що вже все готове було до весілля. Мені страшенно жалко стало, що так позостанеться вона в світі і я в цьому гірко поскаржилась Спасителеві.

Тоді я вгамувала свій неспокій, а радше: старалася вгамувати. Я переконувала себе, що в цьому суперничанні перемога буде за мною, бо ж Господь сказав: „Прохайте і дано вам буде”. Я молилась, та Спаситель не дав мені того, хоч і дати міг. Отож, кажу собі, вільно Йому не додержати обіцянки, то і вільно мені буде зректись мого настоятельства. Дратовану цими думками, неначе обморок поймав мене і я швидко повернулась додому.

На другий день іду знов сама одна до цеглопальної печі, бо інші сестри були за роботою; котра при домі, котра при новобудові. У полудне повертаюсь до хати. Сестра дверниця сповіщає мене, що прийшла якась свіжа кандидатка. Має вона бути з ваших сторін, докинула, бо просить побачення з настоятелькою, с. Варварою. Вістка ця міцно поцікавила мене і я йду, хоч дуже зморена, до гостинної. Яке ж бо моє велике здивування, коли бачу, що ця ж кандидатка – ніхто інший, як вижче згадувана моя рідна племінниця. А в цю ж хвилину відомий мені Ісусів голос каже мені: „Побачимо, хто виграє спір”. Я завела мою небогу в каплицю, а сама поверталась поміж моїх сестер за обідом. Та я виглядала така: збентежена й схвильована, що воно не пройшло мимо уваги сестер. Питають, що мені. Я ж мовчу і гадаю собі: Це хіба немислиме, щоб вона прийшла в черництво! Напевно хочеться їй тітчиного благословення на сватівбу.

ЯК С. ВАРВАРА ПРОБУЄ НЕБОЖИНЕ ПОКЛИКАННЯ

По обіді йду до каплиці по племінницю. А вона стоїть на колінах перед Кивотом і плаче, плаче. Повела я дівчатко до гостинної. Тоді вона поцілувала мене в щоки та в руки і каже: „Тіточко, прийміть мене в монастир. Не хочу більше кинути цих порогів”. Не віриться мені: сню це я тільки так, а чи це ява. Я собі в плач зворушена, на радощах і в смутку. На радощах, бо небозі моїй дісталось покликання. Із горя, бо в заміну за це покликання прийняти мені буде треба на барки тягар настоятельства.

Але я швидко прибрала себе до рук і кажу до неї: „Як ти розумієш покликання? Може ти пересердилась в чому на свого нареченого й тому захотіла йти сюди?” – „О ні, тітонько!”, відповіло дівча. „Ісус Христос по-справжньому зове мене в монастир”. – А це відколи, питаюсь даліше з іронією, Ісус зове тебе? А вона: „Від учора, сполудня”. Вся в нетерплячці, питаю: А то як прикликав тебе Господь?

„Раптом стало мені на душі так сумно, сумно. Так і бачу, що все марне, все пусте. А треба буде таки вмирати і відповідати за цілісіньке життя. А як віддамся, то хто зна, чи врятую свою душу. І мене дуже, дуже закортіло кинути все й іти до тебе в монастир”.

Я побачила, каже с. Варвара, що Ісус Христос послухав мене. А тому мусіла і я послухати його й згодитись на настоятельство.

Та я хотіла зовсім упевнитись у покликанні моєї сестрички. То й кажу до неї: „Згода! Приймаю тебе. Останешся тут дев'ять днів. Тоді пойдеш додому готувати виправу. А як знову прийдеш у назначений день, о, тоді визнаю правду твого покликання”. Швидко пройшли-проминули ці дев'ять днів і моя племінниця поїхала додому за віном. Ще в сам день її від'їзду дістаю листа від її мами, себто моєї рідної сестри, в якому вона просить відіслати їй якнайскорше доню, бо вже все готове на весілля. Не треба їй намовляти оставатись у монастирі, бо вже і так було стільки всяких видатків.

С. Анні було страшенно жалко, що я пустила дівчину за приданим. Батьки, казала вона, ніколи не пустять її назад. А мене, признаюсь, тішила до деякої міри думка, що коли дівчина не повернеться, то я зможу відмовитись від настоятельства. У визначений день післала я фіру на станцію і... моя небога приїхала. Ще розказала, що за труднощі доводилось їй перебороти з

любоби до Господа нашого Ісуса Христа. „Будьте впевнені тіточко, сказала, що я справді щаслива, бо нахожусь врешті в монастирі". Будучина виправдала це вдовілля з покликання в постулянтки. Сестрицтво й собі було вдоволене її поведінкою.

14 вересня 1928 року, за три тижні після тих подій були вибори. Справдилися передбачення с.Варвари. Голоси об'єдналися на неї. Довелося їй, хоч із важким серцем, накласти на себе важкий тягар від самого Господа Ісуса. В намісниці попалась с.Климентя. Учити новичок стала с.Іриня.

Розділ II **У ПОРУ ЇЇ ТРИРІЧКИ 1928-1931** **С. ВАРВАРА ЗНОВУ ГОЛОВУЄ СВОЄМУ ЗГРОМАДЖЕННЮ**

ПЕКЕЛЬНІ ЗАТІЇ БІЛЯ ЛІЖКА ВМИРАЮЧОЇ

С. Іриня, вчителька новичок, справно допомагала сестрі настоятельці. Ніжного сумління, ця сестра сповняла для настоятельки роллю доганиниці. І не глянула вона ніколи на те, що люди скажуть. Тільки но вистежила (так здавалось їй) у настоятельки якусь приміту, шкідливу для черничої карности. або для блага Інституту, зразу наставляла с. Іриня свою зверхницю, але як же покірливо, з хвилюючою нехитрістю. С. Варвара була їй сильно вдячна за те та шанувала вчительку новичок, гейби другого янгола хоронителя.

На превелике горе розхорувалась с. Іриня важко туберкульозою, а лікар окреслив тільки шість тижнів життя за нею.

За цей короткий реченець якими ж химерними спокусами не цькував спокусник терплячої сестри! Але настоятельчині поради й листування духовного Отця провідника оснажили її силою й вона переможно відстояла всі ці бої.

Ото ж, за час Іринейчиної хвороби, треба було чомусь с. Варварі поїхати з дому на кілька днів. Скористав із цього диявол та вкинув у голову хворої, вже і так ослаблену, чудну спокусу. На щастя настоятелька швидко вернулась і зразу йде до ліжка хворої. А ця мірить її всю суворим поглядом, а в погляді цьому тяжкий докір: „Ох! моя настоятелько", врешті каже хвора, „не так годиться тобі поступати з недужими в нас, як оце ти робиш зі мною. А діятимеш отак далі, то це розвал для нашого Згромадження".

Настоятелька отетеріла, настоятелька вся в жаху. „А може, так каже с. Варвара собі, хто зна, не виявив наш Божественний Спаситель чого то на мене?..." І с. Варвара давай пильно стежити своє сумління. „Це либонь не позвала я вчасно лікаря для захворівшої. „Ні! ні!, одвічає сухітниця. „Не обдурюйтесь, с. настоятелько, бо навіть сестри подекують про це, і як же вони згіршені". Настоятелька настрашилась не на жарт і каже: „Але ж сестричко, насправду не знаю навіть, про що ви говорите, – змилуйтесь і скажіть мені щирю правду". Тоді сестра: „А парубок, якого ви ховаєте десь у нашому домі, ще й у ночі шлете до моєї кімнати?" Але ж сестричко, так настоятелька, та ж ви говорите в гарячці! Тут с, Іриня: „Ні, ні! Я не говорю в гарячці, гарячки в мене зовсім нема. Парубок цей не зводить мене, він навіть і нічого не балакає. По змозі сил я геть відвертаюся від нього, але ж покуси могли б ударити на нього, в кожному разі міг би він тут легко заразитись. Сестричко настоятелько, не терпіть далі таких неполадків. Треба ж вам буде колись померти і суворо розчислитися з Богом".

Що тут не робить настоятелька, чи не вдається їй вирвати хвору з цього обману. Та хвора далі своє: „Не мені одній відоме це діло. Колись тут зайшли відвідати мене дві сестри. І вони розказували, що ви сховали десь в домі парубка. Я не хотіла встрявати в їх гутірку, щоб не обмовляти, та до вас як завжди досі, говорю отверто". Тоді, пише с. Варвара, почула я в собі голос: „Це хитрощі пекла". Тоді я до с. Ірині: „Думаю, що все це пекельна підлазка. Дух пошлости хоче виробити перед смертю в тебе необачний осуд на мене. Адже посьогодні не було в тебе ні найменшого заміту проти мене. А сестри, що приходили розповісти тобі про такі небилиці, це безперечно замасковані демони. Справжні черниці ніколи б не здобулися на таку

дурницю. Заспокійся: нічого подібного нема в мене на сумлінні". В цю ж мить обличчя хворої випогодилося і хвора каже: „Яка ж я вдоволена, що все це – чиста диявольська видумка". Тоді ще питається настоятелька, які це сестри виговорювали таке. Та хвора обачно й любовно: „Я б не схотіла вам їх назвати по імені, бо пізніш, поневолі, могли б ви це їм сказати. Які стривожені були б ці сестрички дізнавшись, що лихий підобрав собі їх вигляд. Хай же ж оця тайна зійде зо мною в могилу".

На другий день питає с. Варвара хвору, чи не бачила вона знов молодика? На те с. Іриня: „О, ні, не було його, відколи його хитра гра розкрита. Його охопив страх". За два тижні сестричка свято вмирає. В останню хвилину щераз пригорнула руками хрестик з Розп'яттям і густо всіяла його поцілунками. Я покропила її свяченою водицею. Сестра усміхнулася, назнаменувала себе знаком св. хреста й погідно віддала Богу духа.

С. ІРИНЕЯ І ДАЛЬШЕ ПО СМЕРТИ НАСТАВЛЯЄ РАДАМИ

За два місяці по смерті з'являється наново с. Іриня с. Варварі й дає корисну пораду для неї й для всього сестрицтва. Це було в час Варвариних відвідин по підлеглих домах. Вона зайшла на піхоту з Жовкви до Боянця, на віддаль 15 км. Дорогою молиться Богові й розважає. Та це було зроблене трохи поверховно, як воно буває в час мандрівки. До Боянця зайшла сестра около 6 години вечора. Сильно змучена, не хоче нічого їсти та просить іти спати. Щільно замкнула двері й вікно і тепер їй здається, що врешті вільно їй буде віддихнути від томливої дороги. Та не минуло й десять хвилин, як загомонів якийсь голос і с. Варвара відчула, що біля неї с. Іриня. „Сестро настоятелько, каже вона, сьогодні не зробили ви розважання. Правда, тіло втомлене й хоче спочити, але пам'ятайте, що душа перша за тіло. І в подорожі ніколи не пропускайте розважання, воно бо однаково обов'язує в дорозі, чи в дома". Сильно ошелешена цим, відповідає с. Варвара: „Сестрице учителько, і по твоїй смерті відвідуєш мене та картаєш? Зайди, нехай подивлюсь на тебе й привітаю". Ця відповіла: „Не бачити вам мого лиця й не поздоровлятихся нам, бо жде вас ще робота для Згромадження... Та невдовзі привітаюсь із с. Макарією". Тоді явління перестало й нікого вже не було побіч мене. Я взялася до молитви, зачала розважати й уже не спати. За тиждень повертаюсь додому й довідуюсь, що с. Макарія захворіла в Хлівчанах. Лікар заявив, що її стан безнадійний. І справді померла вона невдовзі. Так справдилися слова с. Ірині.

ПРЕСВ. БОГОРОДИЦЯ У СНІ ОСТЕРІГАЄ С. ВАРВАРУ

Особливістю життя с. Варвари це те, що саме небо набагато разів просто встрявало з наміром покерувати її, навчати, а навіть картати її. Часто діються незвичайні події, раптові подужання, надприродні слова, швидкі надхнення, що вказують їй Божественну волю. Та часто бувають у неї теж віщі сновидіння. Чимало таких снів пізнали ми в дотеперішній розповіді. Ті сні мали подати світло с. Варварі, як покерувати їй власною душею, та частіш їх значення – заторкує собою все Згромадження.

Зворушливо бачити, як Боже Провидіння піклувалось цим дрібним інститутом св. Йосифа, так начебто один він був у світі. Виглядало: чим менше і більш незнане було це Згромадження в світі, тим більше Господь любив його та оберігав. Безперечно відомо було йому, що на цих смирних грядочках плекатиме пишні квітки, в затишку від нахабних поглядів світу.

Отож цього ж 1929 року побачила в сні сестра Варвара Непорочно Зачату Діву Марію. Богородиця споглядала на неї з докором. Кругом – лик усіх досі спочилих сестер Згромадження. Вони хором проказували Богородице Діво, наче вмоляючи пощади для сестри Варвари. „Богородиця ще й уст не відкрила, та я вже зрозуміла діло й уся в тривозі прохаю її глядіти милостиво на мене. Адже, так кажу до Неї, не була ще я настоятелькою, коли замінювалось Романів сад за наш старий будинок. Не подобається Господеві нашому оця заміна, то я згідна розібрати каплицю й зруйнувати будівлю, лиш би Ти глянула на мене. Тоді посміхнулась Божая Мати й кивнула рукою до мене: „Нехай каплиця стоїть собі й не треба рухати нового дому. Та як схочуть продавати старші дім, вашу першу колиску, о, тоді обов'язково викупить її".

Тоді, окрилена ласкавістю Діви Марії, кажу: „Матіночко добра, але ж цей старий дід нам зовсім непотрібний. Навпаки, тільки тепер потрапимо зійтись зразу на голос дзвону, а колись було так трудно. А Богородиця: „Мені противно бачити, що обиджають Сина мого й Мене саме там, де раніше нас славили". То я питаюсь: „Матінко, то що ж мені діяти?" А Марія відповіла: „Постав хреста на цьому місці, а біля стіп ікону Прескорбної Матері. Хто не проходитиме туди, воздасть славу моєму Синові й Мені".

Тут і просипляюсь я, вся у сльозах. Сльози залили подушку, а всі сестри з почоту Богородиці ввесь час шептали Архангельський привіт.

СПАСИТЕЛЕВА ДОГАНА ДЛЯ С. МАРГАРИТИ

1930 року бачила с. Варвара знову віщий сон. Немов у капліцю сам Спаситель прийшов служити Божественну Літургію. Зібрались усі сестри, за вийнятком с. Маргарити. Ісус Христос подав Себе всім приявним у св. Причастю. По Літургії благословить ще кожную сестру поодиноці. С. Варвара стає навколішки й просить Христа ще трохи пождати. Вона підшукає с. Маргариту для благословення. Спаситель відповів: „Воно правда, с. Маргарита любить Мене, але якже холодно". І тут Господь неначе керується до виходу. С. настоятелька ще далі благас: „Ісусе послухай мене". Христос у відповідь: „Зажду". С. настоятелька квапливо приводить с. Маргариту, що кинулась до Ісусових стіп і всіяла їх поцілунками. Тоді Спаситель схилився до неї, підняв на ноги й притулив до свого Божественного Серця. Сестра Варвара розплакалась на radoшах і... збудилась.

Настоятелька розповіла свій сон с. Маргариті. Розповідь сильно поділяла на хвору. Вона пообіцяла поправитись, бути вірнішою у спільних вправах Згромадження та терпеливою в недузі. Слова додержала. В час послаблення пам'яті просила сестру доглядачку хворих, щоб допомагала їй у духовних вправах, духовному читанню й розважанню. Померла свято 1934 року. Її останні слова: Моліться за мене.

Розділ III

ГЕНЕРАЛЬНЕ НАСТОЯТЕЛЬСТВО С. ВАРВАРИ В 1931-1934 РР.

НЕХІТЬ ДО ВЛАДИ

Кінчалась друга трирічка Варвариного урядування. Вона так бажала врешті звільнитись від цього тягару. Скільки раз у думці не висловила вона перед Ісусом Христом надії на скоре увільнення.

Раз, під час благодарення до св. Причастя, Христос огудив її: „Чому ти все далі зайнята собою? Буде так дальше, то я облишу тебе собі самій і не глядітиму в цю сторону. Скажи бо Мені, що ти потрапиш сама собою? Не спомагав я тебе в час твого настоятельства? Нічого не треба прагнути: ані настоятельствувати, ані бути підлеглою, тільки сповняти Мою волю".

Страшно принижена, розказує с. Варвара, відповідаю: „Мій Ісусе, чини зо мною, що Тобі завгідно. Не звертай зовсім уваги на те, що я хочу чи не хочу. З любови до Тебе вже сьогодні годжуся бути наново настоятель кою" Трохи пізніше, – бо було близько до виборів, – кажу знову: „Ісусе Христе, все інше вдію за Твоєю подобою. Одного прошу в Тебе: охорони мене від настоятельства". Тим разом Спаситель мовчав.

Саме тоді мав духовну доповідь о. Роман Бахталовський. Між іншим розказував він сестрам про поступлення в монастир черниці із шляхетського роду. Їй зразу доручили завдання доглядати свійських тварин у стайні. На таку вістку ця сестра зімліла. Але вийшла з обмороку й мужньо прийняла цю працю. А я подумала: „Гарне мені діло! Ну і навіщо ж іти в монастир, як не для жертви, готова на все?"

Та Ісус зразу огудив мене: „А! Ти маєш себе за ліпшу від тієї сестри? Ти радо пішла б у стайню. А водночас не хочеш бути настоятелькою. Мені це не байдуже. Мені не по нутру, що ти відказуєшся. І ти і ця черниця обидві гоните за своєю волею, а не Моєю. Тамта прибрала себе силою до рук і придбала заслугу. Бо ж вона згодилась на свою працю з любови до Мене, а

тобі не хочеться переломити себе, ще й торгувалася б зо Мною".

Я спаленіла з сорому й глибоко присмирена кажу: „Нехай уже, нехай, прийму настоятельство, мій Господи! Тільки не сердься на мене, бо і я люблю Тебе й готова все вдіяти з любови до Тебе". Цією гутіркою так глибоко пройнялась с. Варвара, що й не чула кінця духовної доповіді. А як спам'яталась, то промовець показував уже заключні молитви...

Так знову обрано с. Варвару на виборах 1931 р., а єпископ потвердив їх на нове триріччя. Вибір с. Варвара прийняла, та не без того, щоб нишком не скануло декілька сліз горя. Спаситель помітив це настоятельчине горювання та й каже: „Я плакав над Єрусалимом. Я ридав за Лазарем. А ти плачеш за себе саму, з-за свого себелюб'я".

С. Варвара попросила в Господа пробачення. За її свідченням, Христос пробачив їй та пообіцяв помагати. "Мені ясно стало від цих слів, що Йому хочеться в мене життя, сповненого жертвою, хочеться Йому, щоб я давала себе ближньому, забула за себе. То я щиросердно пообіцяла Йому зректись самовілля та самозакохання. – Кілька тижнів після виборів дізнається с. Варвара, що сестри подекують: „Не будь їй вибраною, якби сама цього не хотіла". То зразу проснулась моя огида до уряду і я кажу: „Ах! Будете ви бачити мене ще раз настоятелькою!" Ісус Христос почув цей мій самобутній виклик та й каже: „А бачиш, як ти міцно самозакохана в собі; зі Мною обійшлись набагато гірше, як із тобою і я настраждався куди більше за тебе".

Нове збентеження с. Варвари. Вона випросила прощення в Євхаристійного Бога. На відхіднім із молитовниці каже: „Нехай же відтепер балакають про мене, що завгідно. Ісусе, Ти знаєш мене, я знаю Тебе! Цього досить для мене. Я хочу тільки поправи!"

Кожна внутрішня душа, уважна для власного духового життя, читаючи повище, легко простежить риси схожості з с. Варварою, і справді, всі ми зліплені з однієї глини. Наше внутрішнє життя – це чергування поривів шляхетности до добра і малих похибок, заяв вірности божеському Вчителеві й нерішучости в жертві, діл горливої любови до Ісуса Христа та нез'ясованих поворотів у себелюб'я.

Спаситель гаразд розбирається в нашій злиденності й не відстрашується нею, хіба що душі не хочеться смиритись, признати свої огріхи та просити в Нього підмоги.

Раз душа вручається йому, як колись 12-тилітня Катря Шапка, то Христос уже не відступить від неї, доки не заведе до довершености.

Він тішить її в горю, освічує в сумнівах, підбадьорює в безсильності. Раз картає її, то знову засипує ніжностями.

Життєпис с. Варвари схожий на історію всіх душ. Безумовно Христова дія виступає тут чіткіше, бо с. Варварі призначено було бути вожатою інших душ та стати за наріжний камінь нової тількищо будованої установи. Але Христова поведінка завжди однакова. Він любить, Він вірно любить. Він не зражується труднощами й невірністю. Неквапно, але впевнено формує довірливу душу. До цього доступні Йому всі засоби. Ідм за с. Варварою та погляньмо, якими віщими сновидіннями обдарив її Господь за час настоятельства. Їх безумовна мета – в першу чергу духовне благо її власної душі, а теж і всіх, що колись належатимуть до її Згромадження.

ВИДИВО СТРАШНОГО СУДУ

До останніх виборів приготував Бог Варварину душу кількома лекціями повного підкорення Божій волі та священною байдужністю до кожного заняття. Кілька тижнів опісля с. Варвара занедужує і в час недуги бачить надзвичайно виразистий сон. Спасенне враження з нього позістало в неї до самої смерти. Ось цей сон:

Найперше з усіх-усюдів зразу завирував палючий вихор-буревій. Люди пустились бігти, хто зі Сходу на Захід, хто з Заходу на Схід, із Півдня на Північ, із Півночі на Південь. Все дарма, бо всюди стали вдихати вони однакове вогняне повітря і звідусіль завивав оцей спалюючий оркан. Усе завирувало й заметушилось у неописнім заколоті. Знечев'я, з усіх боків водночас, схоплюється полум'я. Воно сповиває людей, тварин, птахів та все живуче на землі й у повітрі. Усе рушилось до моря, щоб утекти від смерти. Я бачила це море. Воно клекотіло, як скип'ячена вода. Хто кидався в нього, моментально гинув.

Мене охопила думка: „Де ж я тепер? Я ж не разом із цим людом. Либонь умерла я раніше них. То я пригадала собі свою хворобу. Та годі мені було освідомити собі, живу я, а чи

померла. То я кажу: Безумовно це буде кінець світу. Я й зиркнула на небо, чи не з'явиться бува Спасителів Хрест... А землею проходили жажливі пожежі, одне, що не чути вже більш страшного велелюдного гомону розпачі та понурого реву тварин. А полум'я жерло все, росло невинно. Вже швидко увесь суходіл стояв у полум'ї. Тривожне й величне видовище: а я дрижу і нишком молюся Богові.

Я знову дивлюсь на небо й онде являється величезний Хрест, а Спаса ще не видати. За кілька хвилин біля хресного знамени стоять святі Апостоли. І вони гляділи з священним жахом на видовище горючого світу, а їх обличчя були такі смутні. Тоді перед самим Хрестом являється Ісус Христос, а я думаю таке: Де ж я та з якого боку буду в час Страшного Суду? Праворуч від Ісуса Христа посипались на землю чудові діаманти, перли та всяке самоцвітне каміння. З роду такого я не бачила. І мені жаль стало, що Христос викидав стільки всяких дорожностей у цей безмежний та чорний земський ватран. Майже водночас глянула я й ліворуч Ісуса Христа, а звідти летіли на землю страхітливі й потворні почвари комах. Тоді загримів голос: Ті перли, бриліанти й усяке самоцвітне каміння, велике й дрібне, це душі праведні та святі. Вони поспішають поєднатися з їх тілом. А ці погані комах та всяка інша дичина – це душі пропащі. І їм треба ввіратись у тіла. Ти ж пильно бережися, поки живеш, щоб не стати тобі гидотним овадом, а радше дорогим алмазом. Саме тепер доведеться тобі вибрати твою прийдешню долю.

Тут і проснулась я з цього пронизуючого страхом сну. Ніколи вже мені не забути його.

ІСУС ХРИСТОС НАВЧАЄ ВАРВАРУ ЯК РЕВНУВАТИ ДЛЯ ДУШ

С Варвара вибралась провідати своїх сестер у місцевині Потиліч у 1932 році. Вночі знов бачить віщий сон.

Співсестри з потилицького дому жали в полі пшеницю. Поблизу тече річка. При березі хтось ловить рибу. Все ловить рибу, від ранку по саме полудне, і не ворухнеться і все позирає на поплавок. С. Матильда давай шуткувати з цього рибалки, що завзявся з вудкою тільки на одне місце річки. Тут с. Варвара вилаяла жартівницю і сказала таке: „А для цього чоловіка радше майте подив. Він скорше навчає нас своїм завзяттям". Саме в цю мить рибалка потягнув гачок, а за гачок почеплена була така здоровенна щука. Гачок не видержав і риба звалилась на мураву позаду риболовця. Тут наднесло чорного собаку. Собака схопив рибину і погнався за нею.

Тут потилицькі сестри всі в сміх. їх розсмішила пригода цього горопахи. С. Варвара і їх картає. Не сміятись вам, каже, радніш плакати. Оцей бідняга риболов стільки намозолився, стільки наждався за рибою, а в одну мить собака його з усього ограбив.

Тоді той мужчина глянув на мене доброзичливо і каже: „Сестрице, не залишай риби на поталу цього собаки. Дайся мені на підмогу, як упіймаю ще одну рибину". А с. Варвара: „Добре! Я уважливо пильнуватиму та прожену геть собаку, хай тільки покажеться".

Тут рибалка вмовився на давньому місці над річкою, закинув вудку і терпеливо жде. Над вечір зловила друга здоровенна риба. Рибак викинув щуку з води. Гачок знов проривається і щука паде на мураву за плечима рибалки. З лівого боку плигнув чорний пес, а з правого кинулась С. Варвара. Вже вона перша на місці. Кидається на землю, захищає своїм тілом рибину і так не дає псові порвати добичі. Собакище, обмануте в своєму намірі, кинулось на втеки. Аж тоді підводжу очі, пише с. Варвара. Сестри стоять кругом навколішках, а Ісус Христос, Рибалка Душ, благословляє нас уголос і щиро дякує за те, що я врятувала добичу від зубів цього хижака.

Небаром зрозуміла с. Варвара таїнств ений глум цього сновидива, коли справді, в Потилічу сталась одна подія. Без Варвариного встриянення не тільки пропала б свіжа фундація сестер, а ще й значна частина парохіян була б збунтувалась проти Архисерея.

Якусь дівчину хитрощами обманув демон. Вона стала твердити, що померлі душі говорять її устами. При чому розказувала вона чимало чого побожного та наказувала молитись за душі померлих і жертвувати за них Служби Божі. Врешті сам душпастир, побожний і горливий, повірив, що дівча говорить у Боже ім'я. Отже звелів сестрам примістити її в себе, як довго дівчина оставатиме в парохії.

На щастя Архирей швидко дізнався, що робиться в Потиличі. Зразу наказує настоятельці нагнати додому потилицьких сестер. Адже замість Богові славу, вони приносили славу люциперові. С. Варвара заступилась зразу за них і доложила Ексцеленції, що сестри мусіли слухатись отця пароха. Відповідальність має о. парох, а не сестри. Всі ці сестри були вже по вічних обітах, то годі їх було так з-проста прогнати.

Владика прийняв до відома цей звіт. То став тільки жадати, щоб за покуту сестри полишили парохію й повернулись до Цеблівського новіціату. Настоятелька ж нехай пришле інших у Потилич на їх місце.

Отож с. Варвара їде до цієї місцевості виконувати наказ єпископа. А тут о. парох, зовсім у добрій вірі, станув в обороні візіонерки, переконаний, що єпископ помилився в оцінці. Вона ж побожна дівчина, каже, вона закликає до молитви, до замовлювання Служб Божих. Чому ж Господь Бог не міг би однаково послужитись простою невченою дівчиною, як і вченим єпископом для вияву своєї волі?

Почула с. Варвара ці слова з уст священника і вся зжахнулася. Зразу пригадує слова рибалки, що закликав її не залишати риби на поталу хижому чорному псові і каже рішуче до пароха: „Я не можу слухати вас, бо треба слухати єпископа. Дуже вас чемно прошу, не говоріть, отче, в таких словах про Преосвященного. Інакше ще може в селі вибухнути ворохобня проти церковної влади, а цього тільки і прагне диявол. Дивіться, люди просять мене, щоб не забирати сестер. Послухаю я вас, послухаю людей, то їх Ексцеленція готов іще перенести вас, отче, на другу парохію. Люди не схочуть іншого священника, бо дуже люблять вас. Тоді єпископ готов замкнути церкву, як це зробив у Розджалові. І так сатана, через цю „видюшу“, osiągne свою ціль.

Єпископ звелів мені сказати вірним, чому забирає сестер. Так вірні зрозуміють, чому Церква карає подібні огріхи. А вас, отче, духовний, дуже прошу не забороняти мені забрати сестер, а навіть самому з проповідниці повідомити вірних про рішення єпископа. Бо ж не годиться мені, звичайній жінці, говорити в церкві.

Душпастир погодився на міркування с. Варвари: „Гаразд, згода! Не сестри тут винні, тільки я сам. Це скажу з амвону”.

І так зробив. „Я помилився”, сказав до парохіян. „Преосвященний Владика правду каже, його веде Божий дух. Тому перестаньте слухати цієї дівчини, бо це був би гріх непослуху”. Парохіяни послушали свого душпастиря і все успокоїлось. Тоді парох написав до свого єпископа, визнав свою провину і просив покути. А с. Варвара теж написала та просила, щоби бодай одну сестру залишено в Потиличі. На її гадку, добавила, було б незручно переносити священника, бо могли б зірватись заворушення. Архипастир залишив у Потиличі с. Олександру й уповні подарував священникові злочасну помилку.

СПАСИТЕЛЬ ПОПЕРЕДЖУЄ В СНІ С. ВАРВАРУ

В цих споминах не завжди збережений порядок часу. От хоч би в наступній розповіді говориться про сон-яву з 1925 року. Даємо її тут для сукупності оповідання.

Саме на початку настоятелювання зволив Спаситель дати с. Варварі дуже поважну науку, як заправлятися в обіті чистоти. Сама с. Варвара визнає зовсім відкрито, що по ту пору ніколи в світі чи в монастирі, не доводилось їй зборювати наскоки нечистих спокус. Спаситель особисто і ревниво оберігав свою улюблену. Вона ж уже в 12 літ життя присягнула Всевишньому зберегтись дівчиною аж до смерті. Це правда, що в час всесвітньої війни 1914-1918 р. люті небезпеки закружляли хижо над нею, але Господь устрявав і чудесно, щоб порятувати. Захорона від усякої плотської спокуси – це безумовно була видатна благодать, але й загроза була тут немала: бо що ж знає той, хто не проходив спокуси, каже Святий Дух. Згодом почувалася с. Варвара зовсім забезпеченою супроти цих пороків і навіть не чула потреби молитися за витривання в чистоті. Ані речі спостережені в довкіллі, ні світові книжки, читані в хвилини втоми, не приносили їй спокус. Вона почувала себе певною в цій речі.

Однаке таке становище душі могло статися загрозливим і сам Ісус Христос керуючись безмежною своєю добротою, потурбувався перестерегти її.

Якось у сні побачила с. Варвара височенний стовп. На самому вершку стовпа було написано: „Чесноти сестри Варвари й небезпеки для них”. Унизу було прикріплене колесо.

Воно кружляло, як би в карузелі. До колеса почеплено жажливих тварюк. Кожна потвора мала свій надпис, почеплений пониже чесноти, яку хотіла схопили й пожерти. Так видно було там хижака ворохобні, що кидався на чесноту послуху. Хижак захланності хоче захопити чесноту вбожества. Хижак нечистоти загрожував чесноті чистоти і под. інші. „Я страшенно злякалась, розказує с. Варвара, „поглядаючи на звіра, що рвався вгору та хотів знищити мою чистоту. Дуже мало то вже не доставало, щоб ланцюг урвався, а звір кинеться на чесноту чистоти, якої надпис стояв повище. Тоді промовив до мене ангел: „Бачиш, як дуже загрожена твоя невинність, бо ти ж зовсім не дбаєш про чесноту чистоти. Ти поборюєш усі нахили, ти вимолюєш у Бога силу опертись твоїм ворогам у всіх інших справах, а не боїшся твого найлютішого ворога, який загрожують твою чистоту. Ти надто довіряєш собі самій, ти така самовпевнена, що не впадеш, тимчасом саме треба б думати тобі навпаки. Не впала ти досі, не зважаючи на всі небезпеки в твоєму житті, так завдячуєш це Божій силі, а не твоїм власним силам. Будеш далі така самовпевнена у своїй чистоті, то гляди ж, що буде з тобою: бестія нечистоти ще раз один кинеться на тебе і станешся її добиччю". Глянула я на ланц, що сковував цю дику потвору: звір стрибав уже до половини стовпа і ланки ледве держалися одна одної. Саме в цей мент люта потвора знов плигнула на мене. Я тривожно скрикнула й пробудилася".

Щастя, що це був тільки сон. Та юна настоятелька була переконана, що він відповідає внутрішньому положенню її душі. З цією хвилиною усвідомила вона собі грозу небезпеки, завжди велику, не зважаючи на стільки отриманих ласк. Вона рішуче порішила повсякденно молитись за збереження аж до смерті цінного скарбу чистоти. А навіть звеліла сестрам кожного дня спільно прочитувати три Богородице Діво з додатком: „Пресвята Діво Маріє, силою Твого Непорочного Зачаття, вбережи моє тіло і душу в святій Чистоті!"

ЛЕКЦІЯ ПРО ЧИСТИЛИЩЕ

1933 р. померла в Цеблові сестра М. „За два тижні до її смерті, розказує с. Варвара, я мусіла їхати в дорогу для управління домами. Сестри, піклувальниці хворої думали, що їй уже не діждати мого повернення, адже кожного дня мучило її передсмертне конання. Та хвора вперто твердила, що не скорше помре, аж я повернуся додому. Треба їй було, як казала, ще полагодити одне важливе діло з настоятелькою. І справді, сестра дочекалася мене. Як тільки я приїхала, хвора загомонила: „О, преблагий Ісусе! Я так гаряче просила його, щоб не вмерти перед вашим поверненням: важкий тягар лежить у мене на сумлінні, я хочу його скинути з себе. Це було тоді, як мене післали збирати датки на будову нашого нового будинку. Не маючи дозволу, я дала одній особі п'ять долярів і купила собі гарний молитовник за п'ять золотих. Все це я вже визнала у сповіді. Сповідник повелів мені повідомити настоятельку й попросити покути, тому що тут діло зі справедливістю. Та я не посміла того зробити, бо побоялась відіслання з монастиря. А молитовника я завжди приховувала від вас! Тепер я вмираю. Простіть мені і надайте покуту..." Я зразу доручила їй проказати кілька молитовок і прочитала їх разом з нею. Адже було ясно, що кожної хвилини може скінчити життя. Тоді ще просила вмираюча, щоб я заспівала їй пісню про любов Ісуса Христа, про смерть і про суд. Я послухала її та осталася цілу ніч біля неї. Сестра переставилася у спокої коло 5 години ранку. По смерті покійниці я всюди шукала за цим молитовником, та не знаходила. Невдовзі, в час мого великого уєдинення в наших Сестер у Збоїськах, бачила я в півсні таке видиво: Сестра М. спочиває на полум'яному ліжку. Витягнула до мене благальні руки та кличе мене жалібним, гейби одчайним голосом. Кругом їй постелі темно й страшно. А сестра М. заводить так жалко, жалко: „Ох, я гину! Я кінчаюся, але не вмиру, бо я живу!" Я наставила руки, щоб допомогти їй, але сестра каже: „Така поміч мені до нічого". То я її питаю: „Сестро М., чи ти часом не в пеклі?" Відповідь: „Мало що бракувало, щоб я туди не попалась". І тут так жалко застогнала вона, що ніколи не забути мені цього. І далі: „О, моя настоятелько, як я мучуся! Лежу в цьому коридорі, що лучить чистилище з пеклом. Чимало бісів проривається аж сюди і звідси вже чути бунтарські вигуки й блюзнірства проклятих. Ці богозневаги триватимуть усю вічність".

Слова ці сповнені були великим внутрішнім болем. І знову з глибини душі її добувся стогін. „Мало що бракувало і я була б між цими проклятих", каже вона, зітхаючи. Тоді з глибоким смутком прохає: „Це правда, моя зверхнице, що ви мені все пробачили, але

доводиться мені стерпіти муку за мої огріхи. Бо я вручила цей молитовник моїй сестрі для моєї племінниці (я не гаразд дочула це останнє слово, каже с. Варвара, так сильно боляче зідхала померла). „Тому прошу вас, або відберіть від неї цю книжечку, або подаруйте їй та жертвуйте для мене цей останній день вашого уєдинення. О, споможіть мене. О, он знову зближаються мої вороги!... А пожертвуйте для мене цей останній день духовних вправ, Ви і сестрички, то дістану інший тапчан на другому місці та більш не мусітиму прислухатися пекельним крикам і богозневагам". І вказала мені світлицю, де перевели б її: була це більша кімната з двома ліжками. На одному лежав (недавно померлий) знаний мені хлопчина з нашої місцевости. Він молився ввесь час зо зложеними руками. Друге ліжко, вказане сестрою М., було пусте й застелене білим простиралом.

І знову, по цих словах, раптом скрикнула в жаху сестра М. „Вони йдуть. Ой, ой, ой! Поможіть мені, а чи візьміть із собою" І в час цих слів так раптово зрушилась покійниця, наче б хотіла скочити на землю із цього полум'яного ліжка, я ж сама так дуже зжахнулась, що аж упала з ліжка на підлогу й залишилась там з десять хвилин зовсім непритомна". Пізніш настоятелька розказала усно своєму духовному провідникові про цей сон і додала таке: „Відзискала я притомність і кажу собі: Та це ж тільки так снилося! Чи треба зважати на сон? Однак за кілька днів треба мені було в час подорожі переходити біля дому померлої сестри М. Мала сестрінка вже здалека помітила мене й прибігла мерщій до мене з молитовником у руках.

„О! кажу, хто дав тобі таку гарненьку книжечку?" Дівчатко на це: „Моя тітка, сестра М." А скільки коштувала ця книжечка? „П'ять золотих," відповіла дитина. Отак справдилось це злочасне видиво”.

ПЕРЕД НОВИМИ ВИБОРАМИ. СВІЖІ ТУРБОТИ СЕСТРИ ВАРВАРИ

Настоятельство – виглядало на постійне місце бою для с. Варвари. Ісус Христос хоче, щоб вона була зверхницею. Ясно й багато разів проявив Він свою волю. Зате сестра Варвара відчуває неоторну нехоть до цього уряду. Та вона полум'яно любить Г. Н. Ісуса Христа, тому ніяк не хоче причинитись своєю відмовою до болю Йому.

Спаситель дозволяє на це змагання, спочуває слабосильності сестри Варвари, та водночас хоче здійснення своєї волі. Раз-по-разу під-батьорує Він її, приобіцює свою поміч, то знову лає за опір, упокорює її та двигає після занепаду. А с. Варвара береже в глибині душі щирю волю завжди підкорятися Йому, приймаючи хрест настоятельства. Проте врядигоди її природа нарікає, висловляє Ісусові Христові свої жалі, після спротивів прохає в Нього пробачення і знову приобіцює вповні довіритись усім Його прагненням. Нехай за хвилину вона сама опише свої сердечні змагання, що кінчалися завжди перемогою Г. Н. Ісуса Христа. Колись чимало досвідчуваних і спокушуваних душ скористають із цього нехитрого оповідання про її спокуси, про її вагання, про її відрази й зогиди. Побачуть, як і вона сама, непомітно для себе самої, навчилась основніше недовіряти собі та досконало доручатись волі Божеського Вчителя. Наближався час нових виборів 1934-го року. С. Варвара так пише про те:

„Хоч я вповні здалась на Божественну Волю, часто скипає в. моєму нутрі бунт проти цього уряду, важкого й відповідального. Кажу я до Нього: „Христе Ісусе, чини зі мною по Твоїй впадоби. Усе я прииму, бо люблю Тебе. Будь, ласка, здійми одне тільки, прохаю в Тебе, здійми з моїх плечей тягар настоятельства. Я розумію гаразд, що Ісус Христос велить мені вповні залишити себе й не суєтитись собою. Проте себелюб'я притьмом уривається в моє серце й здійсмає в убогій душі моїй справжній буревій спокус на покликання й моє спасіння. Спокусник, бува, нашіптує мені: Попусти собі декілька блаженств і будеш мати спокій із урядом настоятельки. Отак іноді сильно кортить мене дати кому ляпаса таки в самій церкві, або сміятись неначе несамовита. Тоді, вмовляв спокусник, ніхто не видвигатиме тебе більш у настоятельство. Ці спокуси такі нахабні, що часом треба мені напружувати всі сили, щоб не поступитись. Часом у подорожі збирає мене знову страшна охота вискочити з поїзду й отак покінчити з цим осоружним настоятельством. Адже і так не зможу спастись, остаючи на цьому становищі, і треба буде відвічати мені перед Богом за себе і за інших. І як би не благодать Божа, то я покорилася б оцьому підшептові.

Після повищих спокус, грянула на мене нова думка: Ох, ти бундючнице тобі забаглось

пишатись славою настоятельства. Тоді я відповідаю цій спокусі: „Так, це правда, я – гордовита, але ж в Тебе, мій Господи Ісусе, прохаю ласки смирення." То зразу в мене нова спокуса: Але ж бо ти свята! У цілому Згромадженню не знайдеш сестри рівної тобі чеснотою. То я відповідаю собі потиху: „Так! Я прагну стати святою; одначе, Господи Ісусе, Тобі відома моя кволість, споможи мене своєю благодаттю відбити ці спокуси.

Он іще інша покуса: в усіх сестер Божої благодаті, а в тебе – людська і тому Бог відкине тебе. Та в глибині душі чую, що я ладна була радніш померти, ніж супротивитись Божій волі. Її я хочу завжди творити.

С. Варвара сприймала Божу волю. Та часто в неї скипали ворохобнею почування. І в цих боях гартувалася її воля.

„Якось, буде зо три місяці, побувала я в Перемишлі. Я стала до розважання в катедрі, приправляючись до св. Причастя. А на молитві кажу собі: яка знаменита нагода! Стану просити Преосвященного, щоб я не мусіла брати участі в виборах. Я й стала в умі добирати слів, щоб краще прихилити їх Ексцеленцію до моєї думки. Та зачалася св. Літургія і я стала готуватись до св. Трапези. Раптом чую виразно від Ісуса Христа: „Як же це ти смієш прагнути Мене в твоє серце, коли в тебе бунт проти Мого благовоління: ти прагнеш сприйняти Мене усього, але як довго не віддашся вся Мені, не важся наблизитись до Мене. Тому мерщій відклич постанову з-перед Служби Божої".

Я зразу відповіла: „Добре, Ісусе Христе! Не опускай мене, благаю Тебе. Ніколи більш не проситиму звільнення з уряду настоятельки. Пробач мені й стежи за мною: хочу я цього, чи не хочу, вчини з мене за Своєю вподобою. Тоді я наблизилась до святої Трапези, а Спаситель сповнив мене великими потіхами. Заставив мене придержуватись моїх обіцянок для Нього та знову впевнив мене, що й в будучому спомагатиме мене, як це було в минулому.

Я пообіцяла Йому не просити нічого в їх Ексцеленції. В час послухання страшенно кортіло мене таки висловити моє прохання. Ще й здавалось мені, що якийсь голос гомонів у мені: „Ти ж пообіцяла це не Ісусові Христові, а

сатані!" Але і зразу подумала я собі, що черниця завжди має говорити правду. Так відкинула я спокусника".

БОЖЕСЬКИЙ СПАСИТЕЛЬ ПОЗВОЛЯЄ С. ВАРВАРІ ВИБИРАТИ

Жах один, яка нестійка воля людини! Про те серед своїх духовних змагів раз-у-раз покірливо, але й корисно переконувалася с. Варвара.

Тількищо вернулася вона додому, оце знову страшенно противним здався їй уряд настоятельства.

„Я й пішла в молитовницю просити, щоб Ісус Христос звільнив мене від даного слова та взяв від мене настоятельство". Прохання це заболіло Господа, бо Він відповів: „Вибирай, або настоятельство, або така тобі буде хвороба, якої не було ще в жодної сестри" Я спаленіла вся від сорому, та й кажу: „Господи, вибирай Ти сам замість мене. Що вибереш, те нехай мені й буде".

За два тижні пишу я листа до Преосвященного Владики та й прошу його, щоб на найближчих виборах не голосували сестри на мене; я така втомлена душевно. Додаю одначе: під умовиною, що воно не супротивлятиметься Господній Волі. Адже волю я радніш умерти, як супротивитись їй. Ранком після того, як послала я листа, просипляюсь на голос дзвона. За звичаєм, чуюсь дужа. Помилася я та хочу вбиратись. Та дарма! Ані кроку не рушусь із місця. Увесь лівий бік, нога й рамено не слухають мене. Аж мусіла стукати в стіну та закликати сестер. Занесли мене в ліжку. Сестри пішли в каплицю, а я сама беруся розважати. Тоді й загомонів, відомий мені голос Ісуса: „А тепер вибирай: або ти служитимеш сестрам, або сестрам відтепер доведеться служити тобі". То я прохаю вибачення в Господа й поновляю обіцянку творити Божу волю, чи буду хворувати, чи буду настоятелькою. Наступного дня я двигнулася зовсім здорова".

Пізніше, ще раз питала я отця візитатора в Голоську, чи вільно мені висловити Преосвященному моє бажання не брати участі в найближчих виборах головної настоятельки. Духовний керівник повчив мене, що був би це спротив Божим замірам. То я втихомирилась

уповні й порішила бути готовою на настоятельство, хоч би і до смерти, лиш би ні в чому не супротивитись Божій Волі.

Не відаю, що колись буде, але з Ісусом усе зможу, а без Нього – я зовсім бездарна. Всі оці листи доручаю волі й осудові Вашого Преподоб'я й завжди слідкуватиму за Вашими радами й заввагами. Врешті, прийміть подяку, Високопреподобний Отче, за духовне керування мною, Набудуче, як спражня донька, довіряюсь Вашому батьківському серцю та прохаю Вас, не забувати про мене у Ваших святих молитвах.

Першзавсе прошу Вас, допоможіть же мені врешті відцуратись мене самої, досконало ввіритись Ісусові й так уволити його святій Волі.

Цілую Ваші руки.

Негідна духовна доня Вашого Преподоб'я

Сестра Варвара

Цеблів, 17 липня 1934".

ДОДАТОК (1934)

АЖ ПО ЇЇ СМЕРТЬ: 16 ЧЕРВНЯ 1942

Тут кінчається розповідь про с. Варвару. У червні 1934-го року доручила вона свій рукопис своєму провідникові. У 1933 році настоятелі покликали її духовного провідника в Бельгію. Протоігуменом Отців Редemptористів і водночас єпархіяльним візитатором Сестер Йосифіток став Впрп. о. Йосиф Девохт. С. Варвара і далі листовно вдержувала зв'язок з духовним провідником, проте силою факту ця переписка стала рідкою. Тільки ще два рази довелось їй особисто бачитись із ним, у 1934 і 1938 р. з нагоди канонічної візити монастирів Чину Найсв. Відкупителя в Галичині. Отже нам годі вповні заповнити прогалину, що витворилась поневолі за вісім літ, аж до смерти с. Варвари.

Так позостала нам жмінка її листів із звітом сумління до дух. провідника в тому часі та вірогідна пізніша розповідь про неї сестер, щоденних свідків її святого життя. Користуватимемось ними із розважливістю належною листам сумління, проте зможемо подати чимало інтересних подробиць, пропущених нами досі зачерез короткість Варвариної розповіді.. За цих вісім літ, самозрозуміло, старалась головна настоятелька зміцнити в своїм малім Згромадженню ревність та черниче береження уставів, а при нагоді засновувала нові доми. Відколи Сестри стали правильним єпархіяльним Згромадженням, Спаситель подбав про нові покликання, хоч і суворе було там життя. Чимало дівчат залюбки схоронились під стяг св.Йосифа. Неначе потужній магнет тягнула їх покірливість і простодушність черниць. Тільки рідко котра виступала зі Згромадження. Чималенько черниць вже освяtilись і повмирили у святості там, щасливі, що линули в небо, під опікою любої настоятельки, с. Варвари. Цій справді судилось від Бога добути із темряви на світло мале Згромадження св. Йосифа. Кожного року сповіщала вона про дві або й три нові фундації. З її смертю начислювали вже 25 осідків, не вчислюючи матірнього дому в Цеблові. Це був найпотужніший монастир, а в ньому новіціят. У всіх тих осідках процвітало спільне життя таксамо, як у матірньому. Тільки праця різнилась, відповідно до потреб населення. Перш-за-все мали ці фундації пособити кожну парохію доброю захоронкою для дітей, бо того їм найбільш не доставало. Так удержували сестри невпинний контакт із родинами. У неділі сходилося до малої обителі багато дівчат і молодичь. Сестри користали з цього і розгортали своєрідне скромне апостольство. Навчали співати, пояснювали катехизм, розказували про події Старого й Нового Заповітів. Отак монастир ставав швидко за осередок релігійного впливу та християнської добродійности.

Сестри роздають ліки, дораджують хворим, провідують по домівках тих, кому не під силу прийти до них. Сестри – це великі й високо-вартісні помічники отця-душпастиря: прикрашують церкву, піклуються ризами й цвітами, а приклад їх богобійности править за невпинну понуку для вірних ходити до церкви та берегти Божі й церковні заповіді. Хто зрозуміє, скільки добра своїм впливом може зробити звичайна черничка у сільській парохії? Вплив її всеохопний, бо сама вона – донька простолюддя. Скромні її вимоги, вона не

виноситься вгору. Нема в неї вимог, бо рівня вона пожильців села. Вона дружить із ними та говорить їх мовою. Серед гутірки тут і там зручно вплете будуюче слово, християнську нотку... і всі сприймають від смиренної та скромної черниці оцей заклик до чесноти та до релігійної практики. Час до часу найвища настоятелька відвідує доми: це канонічна візита. Так потужніють зв'язки різних осідків між собою та їх сестер і спільної настоятельки з ними. Трапиться десь оправдана скарга, то кожна донька цієї родини зв'язується з нею серцю спільної Матусі і чує від неї слово поради, потіхи й бадьорости. Ніколи не занежала цих візит о. Варвара, хоч часто приходилось подорожувати, тяжко та довго. Скільки разів селянська фірчина з Цеблова не об'їхала так усіх домів! Раз навіть віз перевернувся й с. Варвара зламала собі рамя. Скільки разів отак її материнське серце потішало, й підбадьорювало своїх духовних доньок!

По її смерті одна з них звирилась мені, що тільки героїській любові головної настоятельки завдячує витривання в Згромадженню.

В неї взялася рана на нозі та грозило їй видалення, як нездібної до черничого життя. С. Варвара закликала її, попросила показати веред, устами виссала матерію та й каже просто: "Це найкращий спосіб лікувати подібні боляки". Тоді звеліла хворій ніколи не говорити про цю подію.

Інша сестра в хвилину забуття чи несвідомости провинилась проти обітів. її скартали. Бідна дівчина так сильно засмутилася, що мало не збожеволіла. Це сильно боляче вразило с. Варвару. Собі самій вмінила похибку своєї доні, бо ніби то мала остерегти її раніше. Попросила дозволу в свого провідника пожертвувати Богові свій фізичний зір, щоб так одержати для цієї дівчини зір духовний, себто ласку сприймати свій досвід покійно й з піддачею. (Лист із 7. 4. 1936).

Хто ж угадає, скільки разів Мати заступалась отак перед Богом, сприймаючи на себе досвіди й страждання і так здобула для своїх доньок ласки, на її гадку конечні до їх вдосконалення. Але ті шляхетні вчинки приховувала вона у глибокій таємниці.

Особливіш дбайливо піклується юними рослинами, довіреними небесним Садівником її турботі. Сама й через учительку новичок невтомно вціплювала монашу карність. Була котра неподатна під виховання, то настоятелька рішучо відсиляла таку додому. Не так число новичок цікавило її, як радше якість: великодушність, слухняність, покійлива підлеглість, молитовний дух, а перш-завсе могутнє бажання любити Г. Н. Ісуса Христа та Пресвяту Богородицю.

Ось такий випадок покаже нам також, які заздрощі брали демона на горливу побожність новичок. Якось працювали вони гуртом на сіножаті, громадили сіно. Працювали, а в перервах молилися. Над вечір, заки вертатись до обителі (1¼ год. ходу), зачали молоді сестри складати сіно в копиці. Коли робота була скінчена, раптом зривається лютий вихор над сіножаттю, поперекидував копиці та позамітав сіно ген аж поза рейки залізничного насипу, близько сіножати. Юні новички зразу зжахнулись, але якстій кинулись до роботи та направили шкоду. Тільки що знову виструнчились рядами копиці, оце знову зривається крутий вихор і скажено розкидає ген далеко сіно. Сестри проказуючи невпинно своє Богородице Діво, беруться наново до праці. А доконавши її втретє, пішли до своїх клунків і побачили, що їхній молитовник подертий на шкamatтя, чимало ж листків розвіялось далеко по сіножаті. У сестер зберігається ця книжка, де видно недвозначні сліди диявольських пазурів.

Цей неоднократно явно сердився на с. Варвару, настоятельку. Бувало часто тривожив її злий дух: чутні їй були крики, посвисти та несамовитий гуркіт. „Якось, розказує, кажу собі перед сном: цієї ночі не дозволю стривожити себе, що б він не робив, не встану з ліжка! Та не додержала я слова. Не тільки чути було звичні верески й стукотняву, але щ є й здавалось мені, що він вириває підлогу, перекидає шафу та що ліжко підіймається підо мною. Я боялася втратити розум. Зі страху вискочила з ліжка й утікла".

Всі ті й подібні капості скінчилися, коли одного дня в переїзді через Цеблів, на прохання с. Варвари, її духовний провідник покропив кімнату свяченою водою. С. Варварі не бракувало ніколи за час її життя, досвідчень, оцього знаку вибранців. Держався він її аж до кінця. Не мусів навіть диявол устривати, дошкулюючи настоятельці. Досить клопотів приносило саме настоятельство. Треба було провадити їй сільсько-господарську ферму, щоби прохарчувати численну духову родину. Ця господарка заправляла її нераз у великій

терпеливості. Хто не зрозуміє легко труднощів та клопотів, які виникають у подібному положенні, хоч би з огляду на неполадки з сусідами? А треба знати, що в цих сторонах судові процеси були на деннім порядку. Раз автор цих рядків випадково поцікавився, скільки було в Польщі судових розправ за один рік. Тільки за цей один рік було більше чотирьох мільйонів судових розправ! Це означало, що приблизно кожна родина вела один процес, що часом тягнувся роками. Згаданого року вдалось до Нового Року вирішити около два мільйони справ. А це добрий заробіток для цілої армії адвокатів та оборонців, що живуть на кошт убогого населення. І хоч яка миролюбна була с. Варвара, так не обминув її цей досвід. Одна господиня видала їй довгомісячний процес за межу та змусила сестру їздити багато разів на розправи до Львова. Хоч як мало любила поскаржитись, цим разом не могла здержатись від цього в листі до свого провідника. Написала, що при цій нагоді покутувала в злуці з Ісусом, як тягнули Його від Пилата до Ірода.

Та справді дошкулювали їй внутрішні тривоги. Довгими літами втішалась с. Варвара чарівною довірочністю з Господом Ісусом. крок за кроком вів її предобрий Учитель закликами своїми, надхненнями, доганами та батьківськими порадами.

А от одного дня мала видиво. Побачила себе на височенному стовпі, де було написано: Досконалість. Була на самім вершечку оцього стовпа, але поруч неї більш-менш на півтора метра, височів другий стовп, стрункий, стрункий, високий аж під хмари, де було написано: „Верх досконалости". С. Варварі треба було без жодної людської помочі перестрибнути з однієї кольони на другу. Тут попала у справжнє збентеження: Перестрибну з моєї кольони на вищу, що сягає до неба, а не потраплю, то полечу на сам діл... Із остраху проснулась. Опісля в листі довідувалась у свого духовного провідника, що значив цей сон. Провідник на це: „Досі Ісус Христос вів завжди тебе предивним способом і завдяки цій сталій підмозі, тобі повелось дістатись на шпиль першого стовпа. Так ошаджено тобі чимало досвідів. Проте вони конечні, щоб дістатись на вершину другого стовпа. Довіришся ціла божественній волі в тих нових труднощах, то Спаситель Сам поведе тебе на верхів'я досконалости. Не бійся, досі оберігав тебе Ісус, то й у майбутті берегтиме тебе, під умовиною, що в Нього прохатимеш цього."

Швидко прийшли, ці досвідчення, що мали видвигнути с. Варвару аж на верх стовпа. Про те, що бачила, розказала мені в листі з 12. 3. 1935. А і Господь не забарився та допоміг їй двигнутись на саму гору призначеної для неї досконалости. Вже 18. 9. 1935 пише: „Темнощі загорнули мою душу так, що з трудом доводиться мені сповняти мої обов'язки. До розважання мушу аж силувати себе. Думаю, що я далеко, сильно далеко від святости. Часто дуже тужно мені за небом: так хочеться покинути моє тіло й геть утікати від умирущих людей на небо, де нема „ні смутку, ні журби, тільки життя без кінця-краю". Тоді з великим зусиллям додаю: „Господи, нехай діється Твоя Воля. Але мені не відомо, чи моя воля схожа з Божою, бо зідхаю за смертю. Бува, чи це не мій уряд так настановляє мене внутрішньо? Хоч я у всьому хочу вдіяти Божу волю, так ох, як хочеться вмерти. Чую гидоту до життя, щось, як світові люди гидують смертю. Коли врешті цей стан душі набридає мені, беруся співати хвалу Ісусові, Марії, Йосифові та віднаходжу спокій".

У місяці січні 1937 пише знову: „Ісус Христос мовчить... Звідусіль темнощі залягли мою душу, жахом стискається моє серце... чи не хоче предобрий Ісус залишити мене самотужки, я ж така квола... що тоді станеться зо мною?" А 25. 5. 1938: „Дорогенький Отче, хмара заступила мою душу; ціла буря спокус, спокус, невідомих мені ніколи проти св. чистоти, звалилася на мене. Хоч і змагаюся я й воліла б радніш померти, ніж согрішити, так чомусь деколи здається мені, що в мене є воля до гріху, або що я призволила згодившись. Дорогі Отче Духовний, була б я певна, що мої листи доходять до Ваших рук, то довше написала б Вам про становище моєї душі та як небезпечно загрожує мене диявол".

Так отже ця жахлива боротьба тягнулась роками. 26. 3. 1941, у сам розгар німецької займанщини, пише вона: „Прохаю дуже покірно пробачити мені, що довгий час не писала. Не з браку часу чи байдужости, о ні! Отче духовний, так мені гірко на душі, що, сказати Вам правду, як тільки могла б я покинути цей світ, сповнений гріху й лукавства, то я ладна була б і цього листа не докінчити, так тужно мені з'єднатись із Господом Ісусом на завжди! Ніщо більш не задержує моєї душі на землі, так хочу вже розпрощатись із цим світом. Либонь це і буде

себелюб'я, не знаю, та знає про це Ісус Христос і відай підкаже Вашому Високопреподоб'ю, чи я маю поборювати цю схильність, чи маю байдуже ставитись до неї. Так, для прикладу, все тепер мені байдуже. Що має статися, станеться, бо без Господа нічого не станеться. Колись бувало хвилювалась я, щоб у нашому Згромадженні все було гаразд та саме воно щоб розвивалось. Тепер я трохи інакше розположена: знала б я, що наше Згромадження не славу Богові, а тільки сором приносило б, я сама старалася б його знищити, щоб і сліду не остало з нього на землі.

О, Добрий Отче моєї душі, тьма вдерлася до неї. Невже ж була б я духовно літепла?" Так – то роками боролась ця бідна душа проти настирливости спокус усякого роду. 12. 3. 1939 пише, що спокуси проти ангельської чесноти втихли, але їх заступили покуси проти віри. Вона пише, як рішуче поборює цю нову пробу. Ясно, що Спаситель прагнув очистити й освятити цю душу, знаючи, що недовго вже їй прийдеться витати на землі. Сам теж хотів зміцнити її й формувати. Так розложив обставини, що в час проби не довелося їй розглядатись за жадною людською поміччю, навіть у свого духовного провідника.

У цьому ж листі з 26. 3. 1941, останньому великому листі, розкажує: „Так хотілось відповісти на Вашого листа, щоб дочекатись наново декілька гарних слівечь. Але внутрішній голос – добрий чи лихий, не знаю – мені каже: умертвись і не шукай потіхи, у цьому випадку ти і не знайдеш її.

Але тепер душевне становище в мене незмінне. Я саму себе перевірю у стіп Кивота, чи справді я вже така остигла. Та добре відомий голос Ісуса каже мені: Пиши до нього, бо він заступає Мене в тебе. Водночас напиши йому, як живеться сестрам, як ти ведеш Згромадження. То я послухала і пишу до Вас".

До всіх цих сердечних мук настоятельки докинулись іще зовнішні пакості через війну та вторгнення большевиків.

Ставало з дня-на-день трудніше переписуватись їй із настоятелями та з власними домами. Часто було це зовсім неможливо. 17 квітня 1940-го пише: „Ох, як давно, предавно – видається мені чимало літ тому – я мала новини від мого духовного Тата. Живемо в страшні часи. Та „Ісус – премилостивий". Часто ці слова, що їх Ваше Високопреподоб'я так часто повторяли, гомонять у моїх вухах. Недаром Ваша Всечесність засіяли на ниві нашого Згромадження добре зерно Христового вчення. Воно там закорінілось і розвивається, але дуже боюся, щоб не надлетіли з другого боку (зі сторони Советів) птахи, та й не подзьобали його й не знівечили". Перед Різдвом я післала на другий бік (советський) одну сестру подивитись, чи не було шкоди. На щастя все було ще в порядку. Всі наші сестри відважно стають по стороні Христа, хочуть жити й умерти за Нього. Про це впевняли мене всі сестри, що живуть у цих околицях. Зрештою, від Різдва не мала я жадної вістки від наших сестер. Там є дванадцять домів, а дев'ять лежить в областях, зайнятих німцями. Я хотіла сама йти на той бік, але Преосвящений Владика не дозволили. Тоді, в порозумінні з ним, я займенувала сестру Неонілу настоятелькою тамошніх домів.

Завдячуючи Ісусові, Марії, Йосифові зазнали ми тільки матеріальних страт. Совети забрали двадцять моргів лісу. Поляки ж забрали наші коні. Є тепер чимало всяких злиднів, але це – тільки матеріальні втрати. Щоб тільки все наше Згромадження витривало в правдивій вірі й у покликанні та щоб ніхто не відрікся Ісуса Христа. За це я молюсь, за це кажу молитись усім сестрам і прошу Ваше Високопреподоб'я, нашого візитатора й нашого батька, молитись із нами. Хоч і сама знаю гаразд, що мій духовний отець ніколи не забуде своїх дітей у Христі, прошу наново Вашої молитви, бо страшна хмара, колись така загрозлива і тепер висить над нашими головами. Та Божа благодать може нас допомогти і спасти, бо самі собою – ми дрібні кволі діти і ніщо більше: ми одна безсильність".

У листі з 26. 3. 1941 р. подає ці подробиці: "В загальному живуть наші сестри згідно з уставами й св. обітами. Сестри з того боку (советського) держаться теж як слід. Пишуть мені листи, як справжні героїни Христа. На початку кожного листа (не зважаючи на безбожну цензуру) пишуть: „Слава Ісус Христу" опісля дають точну адресу, називаючись „Сестри св. Йосифа". Сестри з одного з тих домів просили виведати для них ласку мучеництва, готовість страждати для Господа Ісуса та вмерти з любови до Нього. Я сильно втішилась цим листом і побігла прочитати його Ісусові в Кивоті й потішити Його. Восьмеро наших сестер склали часові

обіти, а вісім кандидаток вступило до новіціату в свято св. Йосифа, хоч я вияснила одним і другим, що тепер треба насправді любити Спасителя, щоб видержати на хресті черничого покликання. Та одні і другі запевнили мене, що вони готові й умерти для Господа. Це втішило мене, я бо побачила, що є ще душі, які насправді люблять Ісуса Христа й жертвують Йому своє серце.

Чотири сестри готуються скласти вічні обіти у свято Найсвятішого Серця. З полум'яним бажанням ждуть вони цієї хвилини, коли зможуть присвятити Христові все своє життя. Одна мені каже: „О, як швидко хочу скласти мою обітницю! Хотіли б розігнати наше Згромадження, то принаймні не відібрали б мені моїх обітів. Бо зв'яжусь з Ісусом на віки". Усе те сповняє мене втіхою, бо спостерігаю в нас добрі, Богові милі душеньки."

Отак проминуло 22 місяці більшовицької займанщини серед невпинної тривоги. Тільки в ряди-годи засвічував маленький промінь сонця. Скільки почувань довіри, любови та здачі на Бога витриснуло з серця настоятельки та її доньок у той час, коли кожний день міг принести загибелі для Згромадження та для його членок. Їх могли заслати в Сибір чи ще тяжче могли постраждати безталанні сестри, виставлені в безборонному стані на всі небезпеки. Ті і тільки ті всіли це зрозуміти, хто поділяв подібну муку й небезпеки.

Врешті мара розвіялась, принаймні дчасно. Большевиків прогнали в корінну Росію, але на відході вони пообіцяли, що ще повернуться. Сестра Варвара зразу скористала з цієї передишки та пішла до всіх домів потішити своїх важко досвідчених діток.

ОСТАННЯ НЕДУГА Й СМЕРТЬ СЕСТРИ ВАРВАРИ

У своїх замірах назначив Господь цю останню подорож головної настоятельки на підготовку до смерті. Ще не уладжено як слід залізничої сполуки між різними домами, то настоятельці приходилось майже завжди подорожувати без найменшої вигоди на селянських возах. Погода була погана. Надтягали зимові морози, бо об'їздка зачалася в середині жовтня.

З великою бідою відвідала сестра Варвара всі доми та вислухала з уст своїх доньок розповіді страхіть, які довелося їм вистрадати за тих 22 місяці. Переконалась, як по героїськи перетерпіли сестри це люте врем'я.

Тимчасом смертна недуга уже підкошувала здоров'я сестри Варвари. Тільки з трудом могла сприймати вбогі сніданки у сестер. Вернувшись у Цеблів, на декілька днів перед Різдом, почувала вже себе хворою. Повна енергії старалась це назовні приховувати. Весела, як завжди, взялась за роботу, хоч увесь час сильно боліло їй в шлунку. На початок посту пішла до лікаря в Белзі, що виявив негрізну шлункову грипу. Сестра ж Варвара думала, що з огляду на невпинні болі, це мусіла бути або водянка, або рак. Лікар назвав це уроєнням хворої, записав дієту й порошки. Ті ліки були безуспішні. При кінці квітня оглянув хвору інший лікар і сказав, що це справді – шлунковий пістряк.

Хвора і далі працювала та вставала досвіта на розважання. На Великдень співала в церкві й у монастирській каплиці й усі сестри думали, що лікар помилився. Проте біль завжди був дошкульний. Отже поїхала до Сокаля на рентгенівське просвітлення. По просвітленні лікар сказав, що це не рак, а вода залила нутрощі. За кілька днів недуга зміцнилась і хвора мусіла піти до лікарні, де знов лікарі орекли, що крім водянки ще й наріс у нутрощах пістряковий веред. Треба було конечно зоперувати хвору. Сильно осоружна була операція в очах сестри Варвари, але слухняна підкорилася гадці лікарняних сестер. Тому дбайливо готується до смерті, сповідається й приймає оливопомазання. Тоді й повідомила духовного провідника про близьку смерть.

„До Високопреподобного Отця Візитатора.

Божественна воля держить мене на шпитальняному ліжку в Сокалі. Завтра матиму важку операцію, бо в шлунку витворився веред. Значить, буде це либонь останній день мого життя. Пишу до Вас лежачи. Дякую Вам, Високопреподобний і Предорогий Отче за духове провідництво. Пробачте мені всі мої промахи. Доручаюсь Вашим святим молінням. Чуюся спокійна. Нехай діється зо мною Боже благовоління. Жива чи померла, приналежу Богові. Нехай чинить зі мною за Своєю вподобою. Його люблю над усе.

Цілую Вашу руку недостойна слуга, С. Варвара, Сокаль, 20. 4. 1942."

Ця записка написана олівцем, майже нечитким письмом. Я зрозумів, що це кінець. Вона померла насправді 16 червня. З огляду на труднощі переписки в воєнному часі, моя відповідь уже не могла вчас дійти до неї. Цю жертву я склав Господеві за упокійня її душі. По її смерті повідомили мене сестри, що навіть не пробували операції, бо все вже було зайве. З наркози проснулась сестра дуже ослаблена, але спокійна і вповні свідома. Розказувала, який противний цей хлороформ. "Але, докинула, Спаситель прагнув від мене цього, так мені осоружного впокорення. Нехай діється Його воля". 18 травня покинула с Варвара лікарню, збудувавши всіх сестер своєю терпеливістю й любов'ю молитви. Вернулась у монастир. У навечір'я свята Христового Серця (свята Христа Чоловіколюбця), стояла хвора цілу годину навколішках перед св. Тайнами в глибокому говінню, обійшла таємниці хресної Дороги та послухала доповіді Прп. о. Зятика ЧНІ в час духовних вправ для сестер. Осталась у молитовні ще й на час вечірні. Сестри просили її повернутись до своєї кімнати й покластись до ліжка. На те с. Варвара: „Я може тут останній раз. Найближчого року мене тут не буде". У п'ятницю, в саме свято Ісусового Серця, була на утрєні й рецитованій літургії. Тоді пішла на гутірку сестер, потішала їх і підбадьорювала до ревности, любити Господа Ісуса та одні одних. У суботу отець проповідник від'їхав. У неділю ще молилась на рецитованій літургії в храмі. У вівторок, останній день свого життя сказала, що чується краще. Прослухала в каплиці літургію отця пароха. В час св. Причастя, за звичаєм, заїнтонувала пісню до Ісусового Серця: „Перед престіл Серця Твого, прибігаєм щиро днесь" і в час співу переводила свій погляд із черниці на черницю, неначе, щоб востаннє довірити їх опіці Пресолодкого Серця Ісуса.

Тоді попросила відвести її в кімнату. Нашвидку відклала рясу й попрохала зачати молитися за вмираючу. Виявив їй Господь, що переставиться саме в цей день. Можна б думати це, бо ніщо не сповіщало такої швидкої розв'язки. Бачивши цю незвичайну квапливість дорогої хворої, всі сестри ридали й молитви за конаючих закінчились голосінням. Около 10 години стан здоров'я хворої сильно погіршився. Хоч умираюча, всміхалася до останнього моменту. Покликано ще лікаря, щоб знечулив її болі. Саме, коли він стерилізував знаряддя до знечульного уколу, сказала с. Варвара, голосно і спокійно: „Вмираю". Ще три рази злегка зітхнула й віддала духа Богові.

Її смерть була кончиною праведної черниці. В час недуги кілька разів говорила с. Клименті, своїй помічниці: „Ісус, щоправда, наклав на мене хреста настоятельства, але Він теж завжди обдаровував мене Своєю благодаттю. Почуваюся спокійною, не маю докорів сумління й не зв'язана я нічим. Смерти не боюся". І справді не було в неї перед смертю ні томливого конання, ні спокус, ані тривог і переставилась вона при повній свідомості. Тільки-що скінчила останнє слово і упокоїлась.

По її смерті сповнились усі сестри миром і чудною радістю. Це тривало чверть години. Це була неначе відтіню, дозволяємо собі так думати, радощів, якими Господь сповнив ущєрть свою вірну слугу в хвилині скону. Та швидко сестри-сирітки, вернулись до сумної дійсности. Не стало серед них зверхниці, любої Мами... То ж плач і голосіння зірвались з усіх усюдів.

У п'ятницю був похорон. Із усіх домів поз'їздилися черниці, виявити найдорожчий зверхниці останню дань любови й вдячності. Зі Львова приїхав Впреп. о. Й. Девохт, протоігумен оо. Редemptористів східнього обряду, в товаристві Преп. о. Багнюка ЧНІ. Белзький декан попрощав Померлу в імені перемиського єпископа. Місцевий учитель подякував покійниці за незліченні добродійства для селян, головно вбогих. Шкільна дітвора й усе населення прийшли на похорон з подивугідним одушевленням та зворушливим захопленням і голосно називали небіжку своєю добродійкою й матінкою. У звіті з похорону, писав до мене ВПреп. о. Девохт: „Я був на похороні, а радше апофеозі (надзвичайній почесті). Так умерла ця смирна черничка, колишня маленька пастушка, яку вибрав Господь у непостижимих своїх замірах, на прославницю покірного Згромадження сестер Йосифіток. Усєньке своє життя посвятила вона йому, поширила його й розгорнула. Віримо, що з неба не опустить вона його тепер.

Усєсь тягар правління Згромадження упав тепер по смерті с. Варвари, на її намісницю,

с. Клименту, аж доки обставини не дозволять скликати капітулу й вибрати нову зверхницю. Якось с. Климента пішла на могилку с. Варвари за полекшою й порадою. Тоді, розказує вона, виразно я вчула голос с. Варвари: „Поговори з Ісусом у св. Кивоті. Розповідж йому твоє горе й попроси поради. Він допоможе тебе”.

Сестра Климента зчудовано розглянулась довкруги себе, та нікого не бачила. Це безперечно померла настоятелька виявила своїй заступниці весь секрет свого життя та свого управління.

Кінець і Господеві слава за все.